

Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠĆE
O PROVEDBI ZAKONA
IZ MJERODAVNOSTI
SREDIŠNJEG IZBORNOG
POVJERENSTVA BIH
U 2023. GODINI

Sarajevo, svibanj 2024. godine

© Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, 2024.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dozvoljava reproduciranje ovog materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u vezi s autorskim pravima mogu se poslati Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine putem adrese e-pošte kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 (0) 33 251 300

Faks: +387 (0) 33 251 329

E-pošta: kontakt@izbori.ba

Internet-stranica: www.izbori.ba

✉: @IZBORI_BA

Instagram: izbori_ba

Facebook: <https://www.facebook.com/people/Centralna-izborna-komisija-Bosne-i-Hercegovine/100083235705310/>

LinkedIn: <https://ba.linkedin.com/company/centralna-izborna-komisija-bosne-i-hercegovine>

<https://www.youtube.com/c/IZBORIBIH>

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	7
<i>Sažetak</i>	9
<i>O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine</i>	15
<i>I. DIO – PROVEDBA IZBORNOG ZAKONA BIH</i>	17
1. Priprema i provedba izbora	19
1.1. Izborne aktivnosti.....	19
1.1.1. Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi vođenja Središnjeg biračkog popisa (članak 1.7.)	19
1.2. Normativna djelatnost	20
1.3. Ostali akti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH	20
1.4. Vođenje Središnjeg biračkog popisa.....	24
1.5. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP) i centara za birački popis	27
1.6. Provedba prijevremenih izbora	31
1.7. Povrat pristojbe za ovjeru sudjelovanja na prijevremenim izborima	38
1.8. Implementacija izbornih rezultata	39
1.9. Dostavljanje Obrazaca izjava o imovinskom stanju	42
2. Provedba posrednih izbora	43
3. Zaštita izbornog prava	44
4. Financijske aktivnosti	50
4.1. Proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2023. godinu.....	50
4.2. Logističko-operativne aktivnosti i personalne aktivnosti	56
5. Informatičko-tehnička potpora radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH	65
6. Zaključna razmatranja	73
<i>II. DIO – PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA</i>	75
1. Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka	77
1.1. Uvod	77
1.2. Pravni okvir za financiranje političkih stranaka.....	78
1.3. Pravni okvir za financijsko izvještavanje političkih stranaka	80
2. Aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju	83
2.1. Prijem financijskih izvješća političkih stranaka	83
2.1.1. Izvori financiranja političkih stranaka	84
2.1.2. Financiranje političkih stranaka iz proračuna	93
2.2. Revizija i kontrola financijskih izvješća	98

2.2.1. Nalazi revizije	99
2.3. Sankcioniranje političkih stranaka	101
2.4. Prijave Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona	101
2.5. Osnivanje i upis političkih stranaka u sudski registar, prestanak rada političkih stranaka i brisanje iz sudskog registra	102
2.6. Ostale aktivnosti	105
2.6.1. Međunarodna suradnja	106
2.6.2. Reforme izbornog zakonodavstva.....	107
3. <i>Zaključna razmatranja</i>	108
PRILOZI	109
III. DIO – PROVEDBA ZAKONA O VIJEĆU MINISTARA BIH	127
1. <i>Provjera kandidata za Vijeće ministara BiH</i>	129
2. <i>Provjera kandidata za pozicije direktora i zamjenika direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije</i>	129
3. <i>Zaključna razmatranja</i>	129
IV. DIO -AKTIVNOSTI CENTRA ZA EDUKACIJU SIP BIH	131
1. <i>Aktivnosti Centra za edukaciju</i>	133
1.1. Promoviranje inicijative za obilježavanje Svjetskog dana izbora	134
1.2. <i>Obuke izborne administracije</i>	134
1.3. <i>Dani otvorenih vrata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH „Promocija novih tehnologija u izbornom procesu“</i>	137
1.4. <i>Radionica „Pilotiranje izbornih tehnologija“</i>	138
1.5. <i>Studijska posjeta Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine i Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske Središnjem izbornom povjerenstvu BiH – Potpora demokratskim poslijeratnim izborima u Ukrajini</i>	139
1.6. <i>Predavanje za studente</i>	140
1.7. <i>Publicistička djelatnost</i>	140
2. <i>Zaključna razmatranja</i>	141
V. DIO MEĐUNARODNA SURADNJA, SEMINARI I EDUKACIJE	143
1. <i>Sudjelovanje u promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima</i>	145
2. <i>SURADNJA S DELEGACIJOM EUROPSKE UNIJE/EUROPSKE KOMISIJE</i>	150
3. <i>Suradnja s Vijećem Europe</i>	151
4. <i>Suradnja s Organizacijom za sigurnost i suradnju u Europi (OSSE BiH) i OSSE-om/ODIHR-om</i>	152
5. <i>Suradnja s Međunarodnom fondacijom za izborne sustave (IFES)/USAID</i>	156

6. Suradnja sa Svjetskom udrugom izbornih tijela (<i>Association of World Election Bodies, A-WEB</i>).....	158
7. Suradnja s <i>WEM-Internationalom</i>	160
8. Memorandumi o suradnji.....	160
9. Suradnja s nevladinim sektorom.....	161
10. Sastanak s predstavnicima klubova političkih stranaka u Parlamentarnoj skupštini BiH.....	164
11. Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih.....	165
12. Zaključna razmatranja.....	166
VI. DIO - JAVNOST RADA SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BIH.....	169
1. Javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini.....	171
2. Zaključna razmatranja.....	173
VII. DIO - PREPORUKE.....	175
1. Preporuke.....	177
PRILOG 1 – POPIS NORMATIVNIH AKATA.....	179
PRILOG 2 – POPIS MATERIJALNIH PROPISA KOJE SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH PRIMJENJUJE U PROVEDBI SVOJIH MJERODAVNOSTI.....	183

POPIS TABLICA

Tablica 1. Presjek Središnjeg biračkog popisa na dan 06. 12. 2023. godine	25
Tablica 2. Stanje popunjenosti izbornih povjerenstava na dan 29. 01. 2024. godine.....	28
Tablica 3. Pregled ovjerenih političkih stranaka za prijevremene izbore	32
Tablica 4. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore	32
Tablica 5. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima za prijevremene izbore	32
Tablica 6. Ovjereni politički subjekti za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Živinice.....	34
Tablica 7. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice.....	34
Tablica 8. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice	34
Tablica 9. Ovjereni politički subjekti za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo	35
Tablica 10. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo.....	36
Tablica 11. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima na prijevremenim izborima za načelnika općine Stari Grad Sarajevo	36
Tablica 12. Pregled akreditiranih promatrača prijevremenih izbora	37
Tablica 13. Pregled broja prestanaka mandata po razinama vlasti	39
Tablica 14. Pregled broja prestanaka mandata po razlogu	40
Tablica 15. Struktura naloga u tijeku 2023. godine	53
Tablica 16. Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini	84
Tablica 17. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u svojim financijskim izvješćima)	92
Tablica 18. Izvori financiranja političkih stranaka u razdoblju od 2020. do 2022. godine (prema podacima koje su stranke iskazale u svojim financijskim izvješćima).....	93
Tablica 19. Proračunska izdvajanja za političke subjekte u 2022. godini	94
Tablica 20. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004. – 2022. godine	96
Tablica 21. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna 2022. godine političkim subjektima po razinama vlasti (državna razina, entitetske razine i razina Brčko distrikta BiH).....	97
Tablica 22. Pregled prijava mjerodavnim tijelima.....	102
Tablica 23. Političke stranke koje je iz sudskog registra izbrisao Okružni sud u Banjoj Luci	105

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Prikaz strukture izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini	84
Grafikon 2. Prikaz dugovanja političkih stranaka na dan 31. 12. 2022. godine	85
Grafikon 3. Prikaz strukture proračunskih izdvajanja za političke subjekte u 2022. godini	94
Grafikon 4. Trend prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u periodu od 2004. do 2022. godine	95

Uvod

1. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) mjerodavno je za provedbu Aneksa III. Daytonskog mirovnog sporazuma, Izbornog zakona Bosne i Hercegovine¹, Zakona o financiranju političkih stranaka², sudjeluje u provedbi Izbornog zakona Republike Srpske³, Izbornog zakona Brčko distrikta BiH⁴, Zakona o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika općina u Federaciji BiH⁵, Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine⁶, te Ustava Bosne i Hercegovine (Aneks 4. Okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini), Ustava Federacije BiH i Ustava Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na izbore.
2. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, članak 2.9. stavak (1) točka 16, utvrđeno je da Središnje izborno povjerenstvo BiH podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini, provedbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona, dok je Zakonom o financiranju političkih stranaka, članak 17., propisano da je Središnje izborno povjerenstvo BiH obvezno svake godine Parlamentarnoj skupštini BiH podnijeti izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka.
3. Osim navedenih zakona, u mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je i provedba dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno za ocjenjivanje, na temelju dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, ispunjava li kandidat za predsjednika, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH uvjete za imenovanje. Također, Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, članak 13.⁷, Središnje izborno povjerenstvo BiH vrši provjeru kandidata za direktora i zamjenika direktora Agencije.
4. Ovo izvješće obuhvaća najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provedbu zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine. U izvještajnom razdoblju na 81 održanoj sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i velikom broju kolegija na kojima su razmatrani materijali za sjednice i usuglašavane druge odluke bitne za rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, raspravljalo se i odlučivalo o nizu pitanja i zadataka koji su se odnosili na: provedbu posrednih izbora za zakonodavna tijela vlasti, pripremu i provedbu prijevremenih izbora, provedbu aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave, praćenje rada i stanja popunjenosti izbornih povjerenstava, edukacije izborne administracije, nadogradnje i testiranja Jedinog izbornog informacijskog sustava (JIIS BiH), redovite aktivnosti na vođenju evidencije Središnjeg biračkog popisa i izjava o imovinskom stanju, odlučivanje po zahtjevima i žalbama političkih subjekata; razmatranje financijskih izvješća političkih stranaka; utvrđivanje prestanka

¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 i 67/22

² „Službeni glasnik BiH“, br. 95/12 i 41/16

³ „Službeni glasnik RS“, br. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05, 24/12, 109/12, 45/18 i 18/20

⁴ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 17/08, 43/08 i 49/18

⁵ „Službene novine FBiH“, broj 19/08

⁶ „Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08

⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 103/09 i 58/13

mandata izabраниh dužnosnika i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima s listi političkih subjekata; plan i program edukacije izborne administracije (općinskih/ gradskih izbornih povjerenstava i osoblja zaposlenog u centrima za birački popis), provedba tenderskih i drugih postupaka za nabavu i potpisivanje ugovora s izabranim ponuditeljima i tako dalje.

5. Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini podijeljeno je na 7 dijelova koji čine jednu cjelinu.
6. Od prvog do trećeg dijela izvješća izlaže se materijal koji se odnosi na dosljednu primjenu zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
7. Četvrti dio izvješća odnosi se na Centar za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora.
8. Peti dio izvješća odnosi se na međunarodnu suradnju, seminare i edukacije koje Središnje izborni povjerenstvo BiH redovito održava, nastojeći kroz razmjenu iskustava s izbornim povjerenstvima drugih zemalja raditi na unaprjeđenju svoga rada.
9. Šesti dio izvješća odnosi se na javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kao neovisnog tijela koje treba transparentno i na nepristran način provesti sve zakone iz svoje mjerodavnosti.
10. U sedmom dijelu izvješća ponuđene su preporuke čiju realizaciju Središnje izborni povjerenstvo BiH nastoji potaknuti kod relevantnih institucija BiH kako bi budući rad u provedbi izbornog procesa bio što kvalitetniji.
11. Središnje izborni povjerenstvo BiH je na svojoj 25. sjednici, održanoj 23. 05. 2024. godine, razmotrilo i utvrdilo tekst ovog izvješća koje se podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Sažetak

12. Fokus aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini bio je na dosljednoj primjeni svih zakona iz njegove mjerodavnosti, kao i pravovremenom izvještavanju.
13. Izazovi s kojima se suočilo Središnje izorno povjerenstvo BiH u 2023. godini vezani su za legislativni okvir za provedbu posrednih izbora zbog donošenja amandmana na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i odluke Visokog predstavnika za BiH od 27. 04. 2023. godine kojom se deblokira imenovanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine; pitanje odluka o izboru četvrtog delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske, te kontinuirani napadi na predsjednika i članove Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u cilju diskreditacije institucije, izbornog procesa i uništavanja povjerenja javnosti u izborni proces širenjem dezinformacija, misinformacija i malicioznih informacija.
14. U listopadu 2023. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH usvojilo je Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine kojim je definirano 7 strateških ciljeva razvoja kako bi se unaprijedio proces organizacije izbora u Bosni i Hercegovini i povećalo povjerenje javnosti kroz povećanje učinkovitosti, transparentnosti i profesionalnosti izborne administracije i izbornog procesa.
15. Tijekom 2023. godine nastavljene su aktivnosti koje se zasnivaju na Strategiji unaprjeđenja transparentnosti, integriteta i učinkovitosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. U veljači 2023. godine obznanjen je početak projekta „Testni projekt potpore Europske unije za Središnje izorno povjerenstvo BiH“, koji bi trebao biti pilotiran tijekom 2024. godine na 165 biračkih mjesta u 10 općina/gradova. Delegacija Europske unije u BiH izvršila je nabavu opreme za elektroničku identifikaciju birača, čitače bar-kodova i laptope, a u tijeku je izrada softvera za navedenu opremu, kao i softvera za elektronički prijenos rezultata izbora s biračkog mjesta do Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
16. Prezentacija izbornih tehnologija nastavljena je i na postizbornoj konferenciji „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“ koja je održana u lipnju 2023. godine, kada su sudionici konferencije testirali suvremenu opremu za elektroničku identifikaciju birača, elektroničko glasovanje i skeniranje glasova.

Nadalje, u razdoblju od 09. do 13. 10. 2023. godine organizirani su **Dani otvorenih vrata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH „Promocija novih tehnologija u izbornom procesu“** za učenike/studente, izabrane i imenovane članove tijela vlasti, predstavnike političkih stranaka, novinare i druge zainteresirane pojedince i organizacije. Manifestacija je okupila preko 700 posjetitelja kojima je demonstrirana praktična prezentacija najsuvremenije opreme koja se koristi na biračkim mjestima, a odnosi se na automatsku identifikaciju birača, proces glasovanja i skeniranja glasačkih listića, kao i brz prijenos rezultata.

Kako bi se bolje razumjeli svi izazovi vezani za uvođenje novih tehnologija u izborni proces uz donatorsku potporu putem angažmana međunarodnog stručnjaka, organizirana je radionica **Pilotiranje izbornih tehnologija**, kako bi se razmijenila najbolja praksa i naučene lekcije iz drugih zemalja iz područja uvođenja novih tehnologija u izborni proces.

17. Uz potporu Misije OSSE-a u Bosni i Hercegovini razvijena je **aplikacija za elektroničku prijavu političkih subjekata putem portala „e-Izbori“**, čime je cijeli proces omogućen *online* tehnologijom koja donosi brzu obradu podataka u realnom vremenu. Primopredaja i prezentacija aplikacije izvršena je 07. 12. 2023. godine.
18. Nadalje, Središnje izborno povjerenstvo BiH je vlastitim resursima razvilo aplikaciju za digitalno vođenje materijalno-tehničkih sredstava.
19. Središnje izborno povjerenstvo BiH pripremiolo je Inicijativu o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka, koju će uputiti Parlamentarnoj skupštini BiH i Interresornoj radnoj skupini za izmjene izbornog zakonodavstva, radi upućivanja u zakonodavnu proceduru na razmatranje i usvajanje. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka unaprjeđuje se pravni okvir koji omogućuje implementaciju preporuka GRECO-a i OSSE-a/ODIHR-a.
20. Prema presjeku Središnjeg biračkog popisa od 06. 12. 2023. godine (3.389.172), broj upisanih birača u Središnji birački popis bio je veći za 9.575 birača u odnosu na broj upisanih birača na dan 18. 01. 2023. godine (3.379.597).
21. U izvještajnom razdoblju Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je 44 odluke, kojima je za 16 osoba utvrđeno da neće biti upisane u Središnju birački popis dok se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a za 28 osoba da stječu pravo upisa nakon izdržane kazne zatvora.
22. U 2023. godini Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljeno je 195 rješenja o oduzimanju/vraćanju poslovne sposobnosti, kao i 2364 rješenja o ispisu i promjenama u rješenjima o državljanstvu BiH, te su vršene provjere podataka i njihova obrada u Središnjem biračkom popisu.
23. Proces provedbe posrednih izbora za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Vijeće naroda Republike Srpske i predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine završen je u ožujku 2023. godine, što je ukupno 126 posredno izabranih nositelja mandata.
24. U 2023. godini održani su prijevremeni izbori u 5 gradova (Bihać, Tuzla, Srebrenik, Zvornik, Živinice) i tri općine (Bratunac, Vogošća, Stari Grad Sarajevo).
25. U tijeku 2023. godine u 6 općina i 3 grada u BiH održani su izbori za tijela lokalne uprave i samouprave.
26. U skladu s Odlukom o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini, sva **143** izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice broje ukupno **583** člana. Na dan 29. 01. 2024. godine u izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice bilo je imenovano 564 člana, od čega 297 (52,66 %) muškaraca i 267 (47,34 %) žena, čime je ispoštovan članak 2.14. stavak (1) Izbornog zakona BiH koji se odnosi na osiguravanje zastupljenosti spolova u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.
27. U smislu utvrđivanja prestanaka mandata na temelju zahtjeva izabranih članova tijela vlasti kojima mandat dodjeljuje Središnje izborno povjerenstvo BiH i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, odbijanja mandata i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, te utvrđivanja prestanka mandata po službenoj dužnosti, u

2023. godini obrađeno je 167 predmeta i dodijeljen isti broj uvjerenja o dodijeljenim mandatima. Razlozi pokretanja postupaka za prestanak mandata su sljedeći: 158 po osobnom zahtjevu, 7 zbog smrti i 2 po službenoj dužnosti.

28. U vezi s obvezom dostavljanja Izjave o imovinskom stanju izabраниh dužnosnika, Središnje izborno povjerenstvo BiH pokrenulo je postupak za utvrđivanje odgovornosti protiv 14 izabраниh dužnosnika koji nisu dostavili Obrazac izjave o imovinskom stanju nakon isteka mandata 2018. godine, odnosno početka mandata 2022. godine, a 5 postupaka je obustavilo nakon dostave izjašnjenja. Zbog nedostavljanja izjašnjenja niti izjave o imovinskom stanju za 9 izabраниh dužnosnika, Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo je novčanu kaznu u iznosu od 500,00 KM.

Analiza stanja imovinskih kartona pokazala je da ukupno 99 izabраниh dužnosnika kojima je prijevremeno utvrđen prestanak mandata na Lokalnim izborima 2020. godine, nije dostavilo izjavu o imovinskom stanju nakon prestanka mandata. Isto tako, ukupno 78 izabраниh dužnosnika kojima je dodijeljen zamjenski mandat na Lokalnim izborima 2020. godine, nije dostavilo izjavu o imovinskom stanju u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti odluke o dodjeli mandata.

Nakon pravosnažne i izvršne odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH pokrenuti su izvršni postupci za 45 osoba iz Federacije BiH i 33 iz Republike Srpske kojima je 2021. godine izrečena novčana sankcija zbog nedostavljanja izjave o imovinskom stanju.

29. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju izjavljene su ukupno 64 žalbe Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine. U postupku odlučivanja po izjavljenim žalbama, Sud Bosne i Hercegovine je 49 žalbi (76 %) odbio kao neosnovane, 9 žalbi (15 %) je uvažio i predmet vratio na ponovno odlučivanje, a 6 žalbi ili 9 % je odbacio kao nedopuštene.
30. U izvještajnom razdoblju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine podnesene su dvije apelacije, a vezano za posredne izbore za izbor delegata za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i jedna apelacija podnesena od strane kandidata skupine delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih.
31. Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu podnesena je jedna aplikacija na koju je Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavilo izjašnjenje.
32. U skladu sa Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza za 2023. godinu, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH odobren je ukupan proračun u iznosu od 4.184.000,00 KM za neposrednu potrošnju. **Ukupan korigirani proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 01. 01. – 30. 12. 2023. godine, s prenesenim sredstvima na domaćim transferima i uplaćenim u 2023. godini iznosi ukupno 4.551.234,28 KM.**
33. U izvještajnom razdoblju provedeno je ukupno 8 postupaka javnih nabava, od čega su 3 otvorena i 5 konkurentskih postupaka.
34. U razdoblju siječanj – prosinac 2023. godine na protokolu u pisarnici u djelovodnik predmeta i akata, zaključen na kraju 2023. godine, a koji se vodi u elektroničkom obliku, zavedeno je 1552 predmeta; u upisnik prvostupanjskih predmeta upravnog

postupka zavedena su 1233 predmeta; u upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka zaveden je jedan predmet.

35. U 2023. godini održana je 81 sjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH: 29 redovitih, 24 hitne, 14 hitnih korespondentnih, 6 korespondentnih i 8 sjednica u skladu s člankom 2.18. stavak (2) Izbornog zakona BiH⁸ i člankom 22. stavak (6) Poslovnika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁹.
36. Na službenoj internet-stranici www.izbori.ba tijekom 2023. godine objavljeno je preko 2612 dokumenata. Ukupan broj upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa putem internet-stranice iznosio je 113273, a zabilježeno je 403 tisuće pregleda internet-stranice.
37. Putem *YouTube* kanala realiziran je 81 prijenos uživo sa sjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
38. Godišnja financijska izvješća za 2022. godinu podnijelo je 145 političkih stranaka ili 74,36% od ukupno 195 političkih stranaka s evidencije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dok godišnja financijska izvješća za 2022. godinu nije podnijelo 50 političkih stranaka, među kojima je 14 političkih stranaka koje nisu podnijele godišnja financijska izvješća ni za 2021. godinu.
39. U skladu s odredbom iz članka 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je Parlamentarnoj skupštini BiH podnijelo Izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka u 2020. godini.
40. Novčanim kaznama sankcioniran je 61 neovisni kandidat zbog nepodnošenja postizbornog financijskog izvješća za Lokalne izbore 2020. godine. Kazne su izrečene u iznosu od 30.500,00 KM.
41. U izvještajnom razdoblju izvršen je pregled, kontrola i revizija godišnjih financijskih izvješća za 2021. godinu. Izdana su revizijska izvješća za 70 političkih stranaka s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka.
42. Za 24 političke stranke koje nisu podnijele godišnja financijska izvješća za 2021. godinu i revizorima Službe za reviziju su uskratile pristup svojim prostorijama radi obavljanja revizije, izrečena je administrativna mjera kojom je političkim strankama uskraćeno pravo da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima (Lokalnim izborima 2024. godine).
43. U 2023. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH je poreznim upravama podnijelo 8 prijava protiv političkih stranaka za koje je kontrolom i revizijom potvrđena sumnja na porezne utaje.

⁸ Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi odluke dvotrećinskom (2/3) većinom od ukupnog broja članova, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Ako se odluka ne može donijeti dvotrećinskom (2/3) većinom od ukupnog broja članova na prvom sastanku, na drugom sastanku odluka se donosi većinom glasova.

⁹ Isto kao prethodno.

44. U 2023. godini iz sudskog registra brisano je 12 političkih stranaka, 9 na prijedlog Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnim sudovima da brišu političke stranke za koje je utvrđeno da dulje razdoblje ne obavljaju svoju djelatnost, ne podnose financijska izvješća i ne sudjeluju na izborima, a tri stranke su brisane iz sudskog registra na temelju odluke njihovih tijela.
45. Tijekom 2023. godine izvršene su provjere za 20 kandidata za poziciju ministar/zamjenik ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.
46. Aktivnosti iz djelokruga rada Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH obuhvatile su: redovite obuke izborne administracije, promociju inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora, organizaciju postizborne konferencije „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“, na kojoj su analizirani svi izazovi i razmijenjena iskustva izborne administracije u pripremi i provedbi Općih izbora 2022. godine, studijsku posjetu delegacije Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske i Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine, posjete i predavanja za studente itd.
47. U cilju povećanja transparentnosti rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i informiranja javnosti o poduzetim aktivnostima prilikom organizacije i provedbe Općih izbora 2022. godine, u 2023. godini pripremljena je edicija „Izborno pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“ koja obuhvaća 7 publikacija: „Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022.“ – direktni izbori, „Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022.“, „Izvještaj Glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori 2022. godine“, „Izvještaj o radu Glavnog centra za brojanje – Opći izbori 2022. godine“, „Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u BiH – Opći izbori 2022. godine“ i „Birački odbori: tko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine“, Dezinformacije, misinformacije, malinformacije u izbornom procesu – Opći izbori u Bosni i Hercegovini 2022. godine“. Sve publikacije dostupne su na *web*-stranici www.izbori.ba.
48. U pogledu međunarodne suradnje, predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su u 2023. godini sudjelovali na različitim događajima: 14 međunarodnih konferencija, 5 radionica/seminara/okruglih stolova; 3 izborne promatračke misije, sudjelovanje u radu Izvršnog odbora i Generalne skupštine Svjetske udruge izbornih tijela (*A-WEB*), sudjelovanje u Programu izgradnje kapaciteta za upravljanje izborima u organizaciji Koreanskog instituta za edukaciju za demokraciju (KOCEI) itd.
49. U izvještajnom razdoblju nastavljene su aktivnosti na realizaciji projektnih aktivnosti koje financijski podržavaju ili implementiraju Delegacija Europske unije u BiH, Misija OSSE-a u BiH, OSSE/ODIHR i Međunarodna fondacija za izborne sustave (IFES).
50. U 2023. godini nastavljena je uspješna suradnja s nevladinim sektorom, od čega izdvajamo organizaciju dvije konferencije u suradnji s *Transparency Internationalom*: „Unaprjeđenje integriteta izbora u Bosni i Hercegovini“ i „Integritet političkog financiranja u regiji“, regionalne obuke za predstavnike tužiteljstava i policijske službenike u organizaciji Koalicije Pod lupom i suradnju s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH u organizaciji postizborne konferencije.
51. U izvještajnom razdoblju održane su 4 konferencije za novinare, objavljeno je 106 priopćenja za javnost, a pisani su mediji objavili više od 2500 članaka o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

52. U izvještajnom razdoblju Središnje izborno povjerenstvo BiH pripremi je i usvojilo sljedeće dokumente: Izvješće o provedbi Općih izbora u Bosni i Hercegovini u 2022. godini; Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine u 2022. godini; Monitoring Izvješće o provedbi Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije (2020. – 2024.) za 2022. godinu, čiji sastavni dio je i Akcijski plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za borbu protiv korupcije tijekom trajanja pandemije virusa COVID-19; Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2023. godinu i Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2024. godinu; Program obuke uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine u 2024. godini.
53. U 2023. godini nastavljena je i suradnja s drugim institucijama: pripremljen je doprinos Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za izradu Priloga institucija u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu za potrebe Paketa proširenja za 2023. godinu; pripremljeni su odgovori na pitanja po relevantnim preporukama Zaključnih zapažanja UN-ovog Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDEW) na Šesti periodično izvješće Bosne i Hercegovine; po zahtjevu Ureda za reviziju institucija BiH popunjen je Upitnik za potrebe provedbe revizije učinka iz područja rodne ravnopravnosti (rodno odgovorno budžetiranje); po zahtjevu Ministarstva vanjskih poslova BiH pripremljeno je Mišljenje na nacrt odgovora na preporuku Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe „Situacija neovisnih kandidata i opozicija na lokalnim i regionalnim izborima“, Preporuka 476 (2022).
54. Nominiran je član i zamjenski član u ime Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u Interresornu radnu skupinu za pripremu Strategije za borbu protiv korupcije (2024. – 2028.) i Akcijskog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije (2024. – 2028.).
55. Imenovane su dvije predstavnice Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u Koordinacijski odbor za praćenje provedbe *Gender* akcijskog plana BiH za razdoblje 2023. – 2027. godine.
56. U skladu sa zaključkom s 14. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, održane 21. 12. 2023. godine, dana 27. 12. 2023. godine održan je informativni sastanak predsjednika i članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s predstavnicima klubova političkih stranaka u Parlamentarnoj skupštini BiH radi razmjene informacija o prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH i prijedloga za usvajanje paketa integriteta izbornog procesa (uvođenje novih tehnologija u izborni proces) i rješavanje izbornih sporova –prijedlozi za unaprjeđenje.
57. Središnje izborno povjerenstvo BiH ulaže kontinuirane napore da unaprijedi izborni proces, a kroz preporuke upućene Parlamentarnoj skupštini BiH ukazuje na potrebu rješavanja ključnih problema koji se, prije svega, odnose na pravovremene izmjene i dopune svih zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine

U listopadu 2023. godine Središnje izborni povjerenstvo BiH usvojilo je sljedeću viziju i misiju institucije i strateške ciljeve i pravce.

Vizija

Naša vizija je izborna administracija koja organizira slobodne, demokratske izbore koji odražavaju volju birača i koja uživa povjerenje birača i javnosti s izbornom administracijom koja organizira slobodne, demokratske izbore koji odražavaju volju birača i koja uživa povjerenje birača i javnosti.

Misija

Transparentno, učinkovito i profesionalno organiziramo demokratske izbore u kojima građani Bosne i Hercegovine mogu izraziti slobodnu izbornu volju, te zakonitu provedbu svih mjerodavnosti propisanih Izbornim zakonom BiH i Zakonom o financiranju političkih stranaka BiH.

Naše vrijednosti

Neovisnost, nepristranost, profesionalizam, odgovornost, uključivost, kontinuirano unaprjeđenje i digitalne inovacije, transparentnost, učinkovitost.

Strateški ciljevi i pravci

Zadržati status neovisne institucije koja doprinosi demokratizaciji društva u Bosni i Hercegovini.

Opći strateški cilj: Unaprjeđenje procesa organizacije izbora u Bosni i Hercegovini i podizanje povjerenja javnosti kroz povećanje učinkovitosti, transparentnosti i profesionalnosti izborne administracije i izbornog procesa.

Strateški ciljevi razvoja SIP BiH: 1) Institucionalno jačanje izborne administracije, 2) Uvođenje novih informacijskih tehnologija u izborni proces, 3) Poboljšanje infrastrukture i logističkih kapaciteta, 4) Podizanje povjerenja u izborni proces i izbornu administraciju, 5) Unaprjeđenje pristupačnosti izbornog procesa, 6) Povećanje integriteta izbornog procesa, 7) Unaprjeđenje nadzora i transparentnosti financiranja političkih stranaka.

I. DIO

PROVEDBA
IZBORNOG ZAKONA
BIH

1. Priprema i provedba izbora

1.1. Izborne aktivnosti

1.1.1. Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi vođenja Središnjeg biračkog popisa (članak 1.7.)

58. U skladu s mjerodavnošću o vođenju Središnjeg biračkog popisa, a u vezi s odredbom članka 1.7. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na temelju podataka dostavljenih od mjerodavnih tijela o osobama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora ili su izdržale kaznu zatvora zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud Bosne i Hercegovine, Sud Republike Srpske ili Sud Federacije Bosne i Hercegovine i Sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili koje se nisu povinovale naredbi da se pojave pred Sudom Bosne i Hercegovine, Sudom Republike Srpske ili Sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u izvještajnom razdoblju, donijelo 44 odluke kojima je za 15 osoba utvrđeno da neće biti upisane u Središnji birački popis, a za 29 osoba da stječu pravo upisa u Središnji birački popis, nakon izdržane kazne zatvora.

1.1.2. Istek mandata članice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i aktivnosti vezane za izbor člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

59. U 2022. godini pokrenute su aktivnosti na izboru novog člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s obzirom na činjenicu da je Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 28. sjednici, održanoj 27. travnja 2016. godine, donio Odluku o imenovanju Irene Hadžiabdić za članicu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH iz reda Ostalih („Službeni glasnik BiH“, broj 36/16), te je mandat imenovanoj članici Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih istjecao dana 17. svibnja 2023. godine.

Aktivnosti vezane za izbor člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH nastavljene su i u 2023. godini, korespondencijom s Zastupničkim domom Parlamentarne skupštine BiH i Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem BiH. I pored toga što su Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH i Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH, kao i Središnje izborno povjerenstvo BiH imenovali članove u Povjerenstvo za imenovanje, ono se nije sastalo, i pored poslaničke urgencije za izjašnjenje o mogućem datumu održavanja sjednice Povjerenstva za izbor i imenovanje članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koju je na adresu Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH poslalo Središnje izborno povjerenstvo BiH.

U skladu sa zakonom, a nakon isteka mandata dr. Suadu Arnautoviću, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku broj 05-1-02-3-1261-1/23 od 21. 12. 2023. godine, o imenovanju dr. Irene Hadžiabdić za

predsjednicu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i nakon toga, u siječnju 2024. godine, Odluku broj 05-1-02-3-1-1/24 od 03. 01. 2024. godine, o razrješenju dr. Suada Arnautovića s dužnosti predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

1.2. Normativna djelatnost

60. Priprema i usvajanje normativnih akata, kao kontinuirani zadatak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ogleda se u izradi podzakonskih akata donesenih na temelju zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Središnje izorno povjerenstvo BiH nastojalo je unaprijediti podzakonske akte uvažavajući preporuke promatračkih misija OSSE-a/ODIHR-a za unaprjeđenje izbornog procesa.
61. Popis normativnih akata usvojenih u 2023. godini dan je u Prilogu 1 ovoga izvješća.

1.3. Ostali akti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

62. Pripremljeno je Izvješće o provedbi Općih izbora u Bosni i Hercegovini u 2022. godini¹⁰, te je usvojeno Zaključkom kojim se utvrđuje tekst izvješća¹¹ na 55. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 03. 08. 2023. godine. Izvješće je dostavljeno u Parlamentarnu skupštinu BiH.¹²
63. Pripremljeno je Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine u 2022. godini¹³, te je usvojeno Zaključkom kojim se utvrđuje tekst izvješća¹⁴ na 55. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 03. 08. 2023. godine. Izvješće je dostavljeno u Parlamentarnu skupštinu BiH.¹⁵
64. Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2022. godini usvojeno je u drugom krugu glasovanja na 15. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH¹⁶, dok Izvješće o provedbi Općih izbora 2022. godine nije usvojeno.¹⁷ Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH razmatrao je predmetna izvješća na 12. sjednici, održanoj 28. 12. 2023. godine, i nije ih odobrio¹⁸.
65. Pripremljeno je monitoring Izvješće o provedbi Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije

¹⁰ Akt broj 04-2-07-10-885-1/23

¹¹ Akt broj 04-2-07-10-885-2/23

¹² Akt broj 04-2-07-10-885-3/23

¹³ Akt broj 04-2-07-10-886-1/23

¹⁴ Akt broj 04-2-07-10-886-2/23

¹⁵ Akt broj 04-2-07-10-886-3/23

¹⁶ Akt Zastupničkog doma PS BiH, broj 01-20-1-15-15-/24 od 30. 01. 2024. godine

¹⁷ Akt Zastupničkog doma PS BiH, broj 01-50-1-15-15/24

¹⁸ Akt Doma naroda PS BiH, broj 02-50-6-16-12/23 od 04. 01. 2024. godine

- (2020. – 2024.) za 2022. godinu, čiji sastavni dio je i Akcijski plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za borbu protiv korupcije tijekom trajanja pandemije virusa COVID-19 koje je usvojeno na 24. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, održanoj 28. 02. 2023. godine.¹⁹ Nakon usvajanja, predmetni je dokument dostavljen u Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK BiH).²⁰
66. Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2023. godinu²¹ pripremljen je na temelju Srednjoročnog plana rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2023. – 2025. godine²² i usvojen je na 11. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 02. 02. 2023. godine. Dana 03. 02. 2023. godine dokument je dostavljen Ministarstvu financija i trezora BiH.²³
67. Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2024. godinu²⁴ pripremljen je na temelju Srednjoročnog plana rada 2024. – 2026. godine²⁵. Nakon što je Ministarstvo financija i trezora BiH dalo pozitivno mišljenje²⁶, Program rada je usvojen na 67. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 19. 10. 2023. godine. Dana 20. 10. 2023. godine, dokument je dostavljen Ministarstvu financija i trezora BiH²⁷. Pri izradi Programa rada korištena je nova metodologija, u skladu s Uputom o načinu pripreme godišnjeg programa rada i izvješća o radu u institucijama BiH koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 12. sjednici održanoj 18. 05. 2023. godine²⁸.
68. Dana 30. 03. 2023. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH dostavljen je prilog Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za monitoring posjetu Savjetodavnog komiteta za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, a 14. 06. 2023. godine dostavljeni su i odgovori na pitanja Savjetodavnog komiteta za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina.
69. Po zahtjevu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH koje je dostavilo informaciju o preporukama iz Zaključnih zapažanja UN-ovog komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDEW) na Šesto periodično izvješće Bosne i Hercegovine, pripremljeni su odgovori na pitanja po relevantnim preporukama i oni su dostavljeni mjerodavnom ministarstvu dana 28. 07. 2023. godine.²⁹

¹⁹ Akt broj 04-07-10-1058-10/21

²⁰ Akt broj 04-07-10-1058-11/21

²¹ Akt broj 04-2-07-10-1392-3/22

²² Akt broj 07-1-02-2-1859/22

²³ Akt broj 04-2-07-10-1392-4/22

²⁴ Akt broj 04-2-07-10-998-1/23

²⁵ Akt broj 07-1-02-2-983-3/23

²⁶ Akt broj 05-02-2-6957-2/23

²⁷ Akt broj 04-2-07-10-998-3/23

²⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj 48/23

²⁹ Akt broj 04-50-2-403-8/19

70. Pripremljen je Program obuke uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine u 2024. godini³⁰ na koji je Središnje izborno povjerenstvo BiH zaključkom broj 04-2-50-4-1121-2/23 dalo suglasnost na 70. sjednici održanoj 06. 11. 2023. godine, te je on dostavljen Agenciji za državnu službu BiH³¹.
71. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 65. sjednici održanoj 05. 10. 2023. godine usvojilo Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine.³² Ovaj dokument ključan je korak u postizanju visoke razine organizacije i integriteta izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine će poslužiti kao temelj za daljnji sistematičan rad, postavljanje jasnih smjernica i ciljeva, te definiranje mjera koje će izbornu administraciju približiti izvrsnosti u organizaciji izbora. U dokumentu su predstavljeni strateški ciljevi razvoja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u razdoblju 2024. – 2027. godine na način da su podijeljeni prema operativnosti i funkcionalnosti u sedam pravaca: 1) institucionalno jačanje izborne administracije, 2) uvođenje novih informacijskih tehnologija u izborni proces, 3) poboljšanje infrastrukture i logističkih kapaciteta, 4) podizanje povjerenja u izborni proces i izbornu administraciju, 5) unaprjeđenje pristupačnosti izbornog procesa, 6) povećanje integriteta izbornog procesa i 7) unaprjeđenje nadzora i transparentnosti financiranja političkih stranaka. Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine dostupan je javnosti na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.³³

Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine

72. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 10. sjednici, održanoj 07. 03. 2024. godine donijelo Odluku o usvajanju i provedbi Plana integriteta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine.³⁴ Predmetnom odlukom imenovana je i osoba zadužena za nadzor nad provedbom Plana integriteta. Nakon usvajanja, predmetni je dokument dostavljen u Agenciju za

³⁰ Akt broj 04-2-50-4-1121-1/23

³¹ Akt broj 04-2-50-4-1121-3/23

³² Akt broj 04-2-50-4-1250-1/23

³³ https://www.izbori.ba/Documents/2023/10/31/strateski_plan_2024-2027-hrv.pdf

³⁴ Akt broj 04-2-50-4 -979- 10 /22

- prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.³⁵ Prethodno je Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije aktom 05-07-4-21-2/24 od 21. 02. 2024. godine dala pozitivno mišljenje na Prijedlog plana integriteta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine. Dokument je dostupan na *web*-stranici www.izbori.ba.³⁶
73. Po zahtjevu Ureda za reviziju institucija BiH popunjen je Upitnik za potrebe provedbe revizije učinka iz područja rodne ravnopravnosti (rodno odgovorno budžetiranje)³⁷ i on je dostavljen u Ured za reviziju institucija BiH dana 03. 03. 2023. godine.
74. Po zahtjevu Direkcije za europske integracije (DEI) pripremljen je doprinos Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za izradu Priloga institucija u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu za potrebe Paketa proširenja za 2023. godinu³⁸ i on je 13. 03. 2023. godine dostavljen u Direkciju za europske integracije. Dopuna priloga institucija dostavljena je dana 09. 05. 2023. godine.³⁹
75. Po zahtjevu Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije nominiran je član i zamjenski član u Interresornu radnu skupinu za pripremu Strategije za borbu protiv korupcije (2024. – 2028. godine) i Akcijskog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije (2024. – 2028. godine).⁴⁰
76. Pripremljen je prijedlog nove sistematizacije radnih mjesta u Tajništvu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji je upućen u procedure ocjenjivanja kod mjerodavnih institucija.
77. Po zahtjevu Ministarstva vanjskih poslova BiH, pripremljeno je mišljenje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na nacrt odgovora na preporuku Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe „Situacija neovisnih kandidata i opozicija na lokalnim i regionalnim izborima“, Preporuka 476 (2022) i ono je dostavljeno Ministarstvu vanjskih poslova BiH dana 01. 08. 2023. godine, a dopunsko mišljenje je dostavljeno dana 09. 08. 2023. godine.
78. Dana 28. 03. 2023. godine, na zahtjev Agencije za ravnopravnost spolova BiH, imenovane su predstavnice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u Koordinacijski odbor za praćenje provedbe Gender akcijskog plana BiH za razdoblje 2023. – 2027. godine⁴¹, a Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, na 28. sjednici održanoj 09. 11. 2023. godine, donijelo Odluku o osnivanju Koordinacijskog odbora za praćenje implementacije Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine⁴².

³⁵ Akt broj 04-2-50-4 -979- 12 /22

³⁶ https://www.izbori.ba/Documents/CIK/plan_integriteta/Plan_integriteta_CIKBIH_2024_2027.pdf

³⁷ Akt broj 04-50-4-244-2/23

³⁸ Akt broj 04-2-50-4- 320-2 /23

³⁹ Akt broj 04-2-50-4- 320-4 /23

⁴⁰ Akt broj 04-2-50-4-1058 -13/21

⁴¹ Akt broj 04-2-50-4-378-2/23

⁴² „Službeni glasnik BiH“, broj 5/24

79. Po zahtjevu Agencije za statistiku BiH, dana 23. 03. 2023. godine dostavljeni su statistički podatci po rodnoj osnovi za pripremu publikacije „Žene i muškarci u Bosni i Hercegovini“.

1.4. Vođenje Središnjeg biračkog popisa

80. Središnji birački popis je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo u skladu s Izbornim zakonom BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provedbe izbora u skladu sa zakonom, za provedbu referendumu, za provedbu opoziva izabranog dužnosnika i izbore tijela lokalne samouprave u skladu sa zakonom.
81. Postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa (SBP) i upisa birača u Središnji birački popis propisan je Poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački popis, te Pravilnika o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa.⁴³ Središnje izorno povjerenstvo BiH vodi Središnji birački popis na temelju evidencije mjerodavnog državnog tijela – Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA), evidencija civilnog registra o državljanima BiH, a uključeni su i druga tijela sa zasebnim mjerodavnostima: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, ministarstva unutarnjih poslova na svim razinama, Ministarstvo civilnih poslova BiH/Sektor za državljanstva i putne isprave, matični uredi, općinska izborna povjerenstva za podatke o biračkim mjestima i promjenama biračke opcije, te Središnje izorno povjerenstvo BiH.
82. **Aktivnosti na organiziranju i provedbi prijevremenih izbora za gradonačelnike grada i načelnike općina** uključile su i poslove iz djelokruga evidencije Središnjeg biračkog popisa. Po pitanju birača izvan BiH, aktivnosti su uključile sljedeće: priprema prijavnih obrazaca za registraciju birača izvan BiH, njihovo postavljanje na internet-stranicu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dostavu obavijesti i prijavnih obrazaca Ministarstvu vanjskih poslova BiH na daljnju distribuciju i informiranje državljana BiH putem DKP-a, izrada i ažuriranje baze podataka o biračima izvan BiH, utvrđivanje i objava broja upisanih birača koji borave u inozemstvu na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i službenim glasilima BiH i dostavu biračkih paketa na adrese u inozemstvo. U okviru priprema za održavanje prijevremenih izbora, Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka je po zahtjevu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH redovito dostavljala presjek Središnjeg biračkog popisa, koji je dalje obrađivan u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za potrebe prijevremenih izbora. U skladu sa zakonskom obvezom, političkim subjektima koji su ovjereni za sudjelovanje na izborima i kojima je ovjerena kandidacijska lista, po zahtjevu se osigurava izvod iz Središnjeg biračkog popisa za izbornu jedinicu u kojoj su sudjelovali na prijevremenim izborima. Za potrebe prijevremenih izbora vršeno je tiskanje biračkih popisa po

⁴³ „Službeni glasnik BiH“, broj 27/22

biračkim mjestima, njihova kontrola i dostava prema općini u predviđenim rokovima.

Aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave

83. Središnji birački popis formira se, vodi i koristi, između ostalog, i za potrebe izbora tijela lokalne samouprave u skladu sa zakonom, pri čemu Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje izvod iz Središnjeg biračkog popisa za provedbu ovih izbora. **U tijeku 2023. godine, u 6 općina i 3 grada u BiH održani su izbori za tijela lokalne uprave i samouprave.** Za svake pojedinačne izbore Središnje izborno povjerenstvo BiH je svojom odlukom utvrdilo izgled i sadržaj izvoda iz Središnjeg biračkog popisa prema njegovom posljednjem presjeku, kao i broj birača za konkretne izbore. Oni su dostavljeni mjerodavnom tijelu, poštujući odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka BiH.

Redoviti poslovi ažuriranja Središnjeg biračkog popisa

84. **Mjesečna ažuriranja SBP-a:** Središnji birački popis je jedinstven, stalan i redovito se ažurira. U skladu s Jedinstvenom metodologijom i programom obrade i vođenja evidencije Središnjeg biračkog popisa, čiji su potpisnici Središnje izborno povjerenstvo BiH i IDDEEA, IDDEEA vrši redoviti presjek stanja Središnjeg biračkog popisa svakog prvog ponedjeljka u mjesecu, te ga dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koje vrši generiranje i obradu dostavljenih podataka, pripremu izvješća o broju birača upisanih u Središnji birački popis, te navedene podatke koristi i obrađuje u skladu sa zakonskom mjerodavnosti i službenom svrhom. Prema posljednjem presjeku Središnjeg biračkog popisa od 06. 12. 2023. godine, broj upisanih birača u Središnji birački popis bio je veći za 9.575 birača u odnosu na broj upisanih birača na dan 18. 01. 2023. godine.

Tablica 1. Presjek Središnjeg biračkog popisa na dan 06. 12. 2023. godine

Mjesec	Datum	Redoviti birači	Birači koji glasuju u odsustvu/osobno	Birači koji glasuju putem pošte	Ukupno
Siječanj	18. 01. 2023.	3 288 495	21 108	69 994	3 379 597
Veljača	06. 12. 2023.	3 297 306	22 260	69 606	3 389 172

85. **Središnje izborno povjerenstvo BiH vodi i posebne evidencije o osobama kojima je po osnovi zakona oduzeto pravo glasa,** te vrši ažuriranje biračkog prava u Središnjem biračkom popisu za osobe koje su pravosnažnom odlukom mjerodavnog tijela lišene potpune poslovne sposobnosti i osoba koje imaju smetnju iz članka 1.6., 1.7. i 1.7.a Iznornog zakona BiH (povrede humanitarnog prava). U 2023. godini, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljeno je ukupno **195 rješenja o oduzimanju/vraćanju poslovne sposobnosti,** te su ona nakon dostave obrađena u evidenciji Središnjeg biračkog popisa. Iako su mjerodavni sudovi u Federaciji BiH i Republici Srpskoj prema Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, u svrhu

blagovremenog ažuriranja Središnjeg biračkog popisa, dužni kontinuirano dostavljati rješenja o oduzimanju/vraćanju poslovne sposobnosti, to i dalje ne čine svi sudovi⁴⁴ čime onemogućavaju blagovremeno ažuriranje Središnjeg biračkog popisa.

86. **Povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud Bosne i Hercegovine, Sud Republike Srpske ili Sud Federacije Bosne i Hercegovine i Sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine:** U skladu s mjerodavnošću o vođenju Središnjeg biračkog popisa, a u vezi s odredbom članka 1.7. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na temelju podataka dostavljenih od mjerodavnih tijela o osobama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora ili su izdržale kaznu zatvora zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud Bosne i Hercegovine, Sud Republike Srpske ili Sud Federacije Bosne i Hercegovine i Sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili koje se nisu povinovale naredbi da se pojave pred Sudom Bosne i Hercegovine, Sudom Republike Srpske ili Sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Sudom Brčko distrikta BiH u izvještajnom razdoblju, donijelo **ukupno 44 odluke**, od toga **16 odluka kojima je utvrđeno da osoba neće biti upisana u Središnji birački popis** dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora i **28 odluka kojima je utvrđeno da se osoba upisuje u Središnji birački popis**, a čije ime je prethodno brisano iz popisa, u skladu s odredbom članka 1.7. Izbornog zakona BiH, zbog isteka izdržavanja kazne zatvora izrečene zbog povreda humanitarnog prava. Navedeni podatci su ažurirani u evidencijama Središnjeg biračkog popisa.
87. **Ispis iz državljanstva BiH:** Redovite aktivnosti na ažuriranju Središnjeg biračkog popisa obuhvatile su, također, i provjeru podataka o ispisu iz državljanstva BiH, a na temelju rješenja o ispisu iz državljanstva Bosne i Hercegovine koja redovito dostavlja Ministarstvo civilnih poslova BiH/Sektor za državljanstva. U 2023. godini dostavljeno je ukupno **2364 rješenja o ispisu** i promjenama u rješenjima o državljanstvu BiH, te su vršene provjere podataka o njima u Središnjem biračkom popisu.
88. **Raseljene osobe:** Dana 16. 05. 2023. godine upućen je zahtjev Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH⁴⁵ da ukloni nepravilnosti u cilju ažuriranja biračkog popisa. U navedenom aktu naveli smo da je u tijeku provedbe izbornih aktivnosti za provedbu Općih izbora 2022. godine, SIP BiH zaprimio veliki broj zahtjeva iz Grada Mostara za promjenu biračke opcije osoba koje se u podacima Središnjeg biračkog popisa vode kao „redoviti birači“. Nadalje, u istom aktu ukazano je na nedostatke o dostavljenim podacima od

⁴⁴ a) **Osnovni sudovi iz Republike Srpske, sa datumom posljednje dostave podataka:** Banja Luka 08.09.2022.; Doboj 08.06.2022.; Modriča 03.06.2022.; Novi Grad 03.06.2022.; Prnjavor 12.04.2022.; Sokolac 28.06.2022.; Sreberenica 28.06.2022.; Višegrad 11.04.2022.; Vlasenica 11.04.2022.; b) **Općinski sudovi iz Federacije BiH, sa datumom posljednje dostave podataka:** Banovići 08.05.2019.; Cazin 18.04.2021.; Goražde 21.02.2022.; Kakanj 08.09.2022.; Konjic 23.06.2023.; Livno 08.04.2022.; Sarajevo 29.09.2022.; Travnik 21.04.2022.; Visoko 08.06.2022. godine.

⁴⁵ Akt broj 06-1-07-2-678-1/23

Ministarstva koje se odnose na raseljene osobe za općine Kakanj, Maglaj, Visoko i Grad Zenicu.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH na ovaj je akt odgovorilo 14. 07. 2023. godine⁴⁶ da ono nije mjerodavno za utvrđivanje statusa raseljenih osoba u BiH, nego u okviru svoje koordinirajuće uloge vrši objedinjavanje podataka dostavljenih od strane mjerodavnih entitetskih tijela i Vlade Brčko distrikta BiH. Također, istim aktom nas obavještavaju da su naš zahtjev uputili Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica, te nakon što od njih dobiju podatke da će ih proslijediti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

89. Središnje izborni povjerenstvo BiH smatra je potrebno utvrditi proceduru i obvezu sudova da Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljaju informacije o oduzimanju poslovne sposobnosti, kao i informacije o osuđenim osobama koje su nositelji mandata.

U nedostatku regulative Centralna izborna komisija BiH je dana 29.03.2022. godine⁴⁷ dostavila informaciju Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću BiH (VSTV) o sudovima koji ne dostavljaju blagovremeno pravasnazna sudska rješenja. VSTV je na naš akt odgovorio 31.05.2022. godine,⁴⁸ a nakon toga smo uputili akt 24.06.2022. godine kojim VSTV ponovno informiramo o sudovima koji ne dostavljaju blagovremeno pravasnazna sudska rješenja⁴⁹.

90. **Ostali poslovi:** U tijeku 2023. godine, u okviru redovitih aktivnosti na temelju podnesenih zahtjeva, izdana su 4 uvjerenja o stanju upisa u Središnji birački popis u svrhu reguliranja socijalno-statusnih pitanja. Redovite aktivnosti na vođenju Središnjeg biračkog popisa uključivale su i ažuriranje prispjelih podataka o izmjeni adresa za birače koji borave u inozemstvu, te prijem prijave za registraciju birača koji borave u inozemstvu za naredne izbore. Po zahtjevu i pitanjima stranaka u vezi s glasovanjem izvan zemlje, obavljena je korespondencija putem e-pošte, telefonskim i pisanim putem.

1.5. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP) i centara za birački popis

Popunjenost izbornih povjerenstava

91. U skladu s Odlukom o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini⁵⁰, sva **143** izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice broje ukupno **583** člana.

⁴⁶ Akt MLJPII BiH, broj 06-41-1-143-20/22/APP

⁴⁷ Akt broj 06-1-07-2-2-52/22

⁴⁸ Akt VSTV-a broj 06-50-2-1278-2/2022

⁴⁹ Akt broj 06-1-07-2-2-153-153/22

⁵⁰ „Službeni glasnik BiH“, br. 27/22, 44/22 i 77/22

Tablica 2. Stanje popunjenosti izbornih povjerenstava na dan 29. 01. 2024. godine

Nacionalna struktura imenovanih članova Općinskih / gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	HRVATI		BOŠNJACI		SRBI		OSTALI	
564	111	19,68%	216	38,30%	210	37,23%	27	4,79%

Spolna struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	MUŠKARCI		ŽENE	
564	297	52,66%	267	47,34%

Kvalifikacijska struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	VSS		VŠS		SSS		MR	
564	538	95,39%	17	3,01%	9	1,60%	0	0,00%

Starosna struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	Mlađi od 30 godina		Od 30 do 40 godina		Od 40 do 50 godina		Stariji od 50 godina	
564	304	53,90%	118	20,92%	90	15,96%	52	9,22%

Razrješenja i imenovanja članova izbornih povjerenstava

92. U predmetima razrješenja članova, zamjenskih članova i predsjednika izbornih povjerenstava, odnosno imenovanja članova i predsjednika izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica, donesena su ukupno **194** rješenja, u kojima je u **156** predmeta uvažen zahtjev, odnosno dana suglasnost na razrješenje/imenovanje, te u **38** slučajeva nije dana suglasnost na razrješenje, odnosno imenovanje člana/predsjednika izbornog povjerenstva.

Žalbe na razrješenje i imenovanje članova izbornih povjerenstava

93. Na postupak razrješenja i imenovanja članova izbornih povjerenstava u 2023. godini, Apelacijskom odjelu Suda BiH izjavljena je **41** žalba (Ilidža – 2, Cazin – 3, Šamac – 2, Bosanska Krupa – 1, Zenica – 3, Novi Grad Sarajevo – 2, Vitez – 1, Centar Sarajevo – 4, Žepče – 1, Novo Sarajevo – 1, Ribnik – 1, Bijeljina – 1, Stari Grad Sarajevo – 4, Vlasenica – 1, Derventa – 1, Vogošća – 1, Travnik – 1, Olovo – 1, Kakanj – 1, Mrkonjić Grad – 1, Živinice – 2, Stanari – 2, Jajce – 2, Maglaj – 2), od čega je **31** žalbu Sud BiH odbio (neosnovane), **4** uvažio (Cazin i Zenica) i vratio na ponovni postupak, a **6** žalbi je odbačeno.

Izrada analize o radu izbornih povjerenstava u 2022. godini

94. U cilju osiguravanja potrebnih podataka o vršenju mjerodavnosti izbornih povjerenstava, propisanih člankom 2.13. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavilo je izbornim povjerenstvima tablicu s potrebnim podacima za izradu Izvješća o radu za 2022. godinu i odredila rok do 20. 01. 2023. godine za dostavu popunjenih tablica i rok do 31. 01. 2023. godine za dostavu narativnih izvješća o radu.⁵¹
Sva izvješća o radu izbornih povjerenstava u 2022. godini, u narativnom obliku i/ili tablici, osigurani su u suradnji s koordinatorima za rad s izbornim povjerenstvima i centrima za birački popis, nakon pisanih urgencija i obavljenih telefonskih poziva s izbornim povjerenstvima.

Analiza i objedinjavanje dostavljenih podataka izvršena je uvidom u dostavljena tabelarna i narativna izvješća izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica, uz dopunu određenim temama, iskustvima izbornih povjerenstava ili napomenama koje su se nametnule kao značajne uvidom u narativna izvješća o radu. Na temelju navedenog, pripremljeno je izvješće koje sadrži podatke o uvjetnosti biračkih mjesta, imenovanju biračkih odbora, dostavi izbornog materijala, informiranju birača, poteškoćama u radu biračkih odbora i izbornih povjerenstava, te o prijedlozima izbornih povjerenstava za unaprjeđenje rada biračkih odbora i izbornih povjerenstava.

Na temelju navedenog izvješća pripremljena je publikacija **Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine**⁵², koja sadrži informacije i statističke podatke o navedenim izborima koji su u okviru redovitog godišnjeg izvještavanja, prema zahtjevu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dobiveni od izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica u BiH, a odnose se na provedbu njihovih aktivnosti utvrđenih člankom 2.13. Izbornog zakona BiH i podzakonskim aktima koje donosi Središnje izborno povjerenstvo BiH. Pored navedenog, nastojale su se objediniti i procjene izbornih povjerenstava o segmentima izbornih aktivnosti u kojima su se javile tehničke poteškoće i koje otvaraju prostor za unaprjeđenje, kao i konkretni prijedlozi izbornih povjerenstava za unaprjeđenje izbornog procesa.

Izrada informacija o primjeni članka 2.14. stav (1) Izbornog zakona BiH i pregled sudske prakse

95. U izvještajnom razdoblju pripremljena je i ažurirana prethodna informacija o postupanju u skladu s člankom 2.14. stav (1) Izbornog zakona BiH, odnosno o sudskoj praksi Apelacijskog odjela Suda BiH prilikom razmatranja žalbi na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi s primjenom članka

⁵¹ Akt broj 06-1-07-1-2689-1/22 od 27. 12. 2022. godine

⁵² Petrović, V., Laković, M. (2023) *Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.
<https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

2.14. stav (1) Izbornog zakona BiH u razdoblju od 01. 04. 2015. godine do 13. 06. 2023. godine, s konkretnim zaključcima Suda BiH i uputama za postupanje.

Korespondencija i ostali poslovi

96. Nadalje, pripremljeni su odgovori na 226 upita izbornih povjerenstava, općinskih/gradskih vijeća/skupština općine/grada, pravnih i fizičkih osoba, kao i pripreme zahtjeva za dostavu dokumentacije, podataka u upravnom postupku, te dostava akata na mjerodavno postupanje i izjašnjenje, kao i usmena korespondencija putem telefona u cilju pružanja tehničke pomoći i davanja tehničkih uputa i informacija u relevantnoj materiji.

Koordinacija i korespondencija s OIP-ima/GIP-ima i centrima za birački popis

97. Pored redovitih aktivnosti vezanih za imenovanje članova izbornih povjerenstava, obavljena je i stalna komunikacija putem telefona i putem e-pošte s izbornim povjerenstvima i centrima za birački popis u cilju rješavanja tekućih pitanja i problema na terenu, te analiza rada, praćenje i pomoć izbornim povjerenstvima i centrima za birački popis. Komunikacija s centrima za birački popis je svakodnevna, putem telefona ili e-pošte, u smislu pružanja tehničke pomoći centrima za birački popis prilikom izvršavanja mjerodavnosti propisanih Poglavljem 3. Pravilnika o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa (provjere dodjela u aplikaciji za Pasivnu registraciju birača, pridruživanje nepridruženih birača odgovarajućem biračkom mjestu, potrebna procedura za prijavu/odjavu korisnika aplikacija, mogućnosti promjene zaporke za e-poštu, način provjere i evidencije umrlih osoba i postupanje uposlenika centra za birački popis, itd.).
98. U izvještajnom razdoblju prijavljeno je 17, a odjavljeno 22 korisnika aplikacije za Pasivnu registraciju birača u OIJ u BiH. U cilju popunjavanja upražnjenih mjesta u centrima za birački popis, sačinjeni su i dostavljeni dopisi i urgencije načelnicima općina/gradonačelnicima gradova Bijeljine, Bugojna, Domaljevcu-Šamca, Jablanice, Ljubinja i Ravno.
99. U izvještajnom razdoblju primljeno je 2401 tjedno izvješće centara za birački popis iz OIJ u Bosni i Hercegovini. U tijeku realizacije navedenih aktivnosti, razmijenjeno je cca. 3500 poruka e-pošte i obavljeno oko 350 telefonskih razgovora.

Analiza rada biračkih odbora

100. U izvještajnom razdoblju izvršena je analiza rada biračkih odbora tijekom provedbe Općih izbora 2022. godine i pripremljena je informacija o svim biračkim odborima u čijem su radu utvrđene nepravilnosti.

Izvješće o visini naknade za rad članovima izbornog povjerenstva i činjenici ima li izborno povjerenstvo imenovanog tajnika izbornog povjerenstva

101. Središnje izborno povjerenstvo BiH je od izbornih povjerenstava zatražilo informaciju o visini naknade za rad članova izbornog povjerenstva i informaciju o činjenici ima li izborno povjerenstvo imenovanog tajnika izbornog povjerenstva. Informacije su dostavljane elektroničkim putem u *MS Excel* tablici prema unaprijed definiranim pitanjima na temelju čega je pripremljeno izvješće koje je razmatrano na Kolegiju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Izvješće o usvajanju financijskog plana izbornog povjerenstva od strane mjerodavnih tijela gradova/općina

102. Središnje izborno povjerenstvo je od izbornih povjerenstava zatražilo informaciju o osiguravanju financijskih i drugih sredstava za provedbu Lokalnih izbora 2024. godine, što je obveza gradova i općina. Prikupljanje informacija je u tijeku. Iste ili slične informacije zatražene su i od gradonačelnika gradova/načelnika općina. Prikupljanje informacija također je u tijeku.
103. U 2023. godini vođena je kontinuirana korespondencija s izbornim povjerenstvima u BiH u smislu dostavljanja odgovora na upite izbornih povjerenstava, te priprema i dostava akata koji se odnose na realizaciju zaključaka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

1.6. Provedba prijevremenih izbora

104. U skladu s člankom 14.3. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o raspisivanju prijevremenih izbora s utvrđenim točnim datumom njihovog održavanja.
105. Prijevremeni izbori u 2023. godini provedeni su za: a) gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, b) gradonačelnika Grada Živinice i c) načelnika općine Stari Grad Sarajevo.

1.6.1. Prijevremeni izbori za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika, Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća

106. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 92. sjednici, održanoj 07. 12. 2022. godine, donijelo odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Zvornika, Srebrenika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, kao i prateće akte, između ostalog, Uputa o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora. U skladu s navedenom Odlukom i Uputom, određen je datum održavanja prijevremenih izbora 05. 02. 2023. godine, te su prema navedenom planirane sve izborne aktivnosti.
107. Za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnike/načelnike ovjereno je 37 političkih stranaka.

Tablica 3. Pregled ovjerenih političkih stranaka za prijevremene izbore

Redni broj	Kod	Općina	Broj ovjerenih političkih stranaka
1.	003	Bihać	devet (9)
2.	049	Srebrenik	tri (3)
3.	050	Tuzla	jedanaest (11)
4.	083	Zvornik	pet (5)
5.	104	Bratunac	šest (6)
6.	135	Vogošća	tri (3)

108. Pravo glasa na prijevremenim izborima, prema Odluci o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis, sa stanjem na dan 16. 01. 2023. godine, imali su birači prema kategorijama prikazanim u narednoj tablici.

Tablica 4. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore

Redni broj	Kod	Grad/općina	Redoviti	Odsustvo/osobno	Pošta (Lokalni izbori 2020.)	Ukupno
1.	003	Bihać	56726	42	1329	58097
2.	049	Srebrenik	38400	4	670	39074
3.	050	Tuzla	110061	51	1400	111512
4.	083	Zvornik	51756	1014	1060	53830
5.	104	Bratunac	16972	699	1116	18787
6.	135	Vogošća	27359	9	620	27988
		UKUPNO	301274	1819	6195	309288

109. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 9. sjednici, održanoj 26. 01. 2023. godine, donijelo Odluku o utvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji glasuju putem mobilnog tima za Prijevremene izbore. Ukupan broj birača na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa koji su glasovali putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama prikazan je u narednoj tablici.

Tablica 5. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima za prijevremene izbore

Redni broj	Kod	Naziv OIJ	Broj birača (mobilni tim)
1.	003	Bihać	215
2.	049	Srebrenik	22
3.	050	Tuzla	427

Redni broj	Kod	Naziv OIJ	Broj birača (mobilni tim)
4.	083	Zvornik	14
5.	104	Bratunac	72
6.	135	Vogošća	112
		UKUPNO	862

110. Ukupno je formirano 496 biračkih mjesta, od čega 484 redovitih i 12 biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima (NNN) i osobno (000), od čega je 9 pridruženo redovitim biračkim mjestima. Na terenu je radilo i 29 mobilnih timova.
111. Nadležni koordinatori za rad s izbornim povjerenstvima su tijekom priprema i na dan održavanja prijevremenih izbora pripremali specifikacije i pratili tiskanje izbornog materijala, nadgledali provedbu pripremnih aktivnosti iz mjerodavnosti općinskog izbornog povjerenstva, rad prilikom obuke biračkih odbora, rad biračkih odbora i rad osoblja na unosu i obradi izbornih rezultata.
112. Dana 24. 02. 2023. godine, na 23. sjednici, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća.
113. Prema potvrđenim rezultatima: a) Za gradonačelnika Grada Bihaća izabran je Elvedin Sedić, kandidat političkog subjekta Pomak – Pokret za modernu i aktivnu Krajinu, b) Za gradonačelnika Grada Tuzle izabran je Zijad Lugavić, kandidat političkog subjekta SDP – Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine, c) Za gradonačelnika Grada Srebrenika izabran je Adnan Bjelić, kandidat političkog subjekta Ujedinjeni (NIPNS – SDP), d) Za gradonačelnika Grada Zvornika izabran je Bojan Ivanović, kandidat političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata SNSD – Milorad Dodik, e) Za načelnika općine Bratunac izabran je Lazar Prodanović, kandidat političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata SNSD – Milorad Dodik, f) Za načelnika općine Vogošća izabran je Migdad Hasanović, kandidat političkog subjekta SDA – Stranka demokratske akcije.

1.6.2. Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice

114. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 30. sjednici, održanoj 29. 03. 2023. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice, kao i prateće akte, između ostalog, Uputu o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice. U skladu s navedenom Odlukom i Uputom, određen je datum održavanja prijevremenih izbora 28. 05. 2023. godine, te su prema navedenom planirane sve izborne aktivnosti.
115. Za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Živinice Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerilo je 7 političkih subjekata.

Tablica 6. Ovjereni politički subjekti za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Živinice

Šifra	Naziv političke stranke	Neovisni kandidat
00008	SDP – SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	
00090	SDA – STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	
01698	DEMOKRATSKA FRONTA	
02321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE – PDA	
02072	GRAĐANSKI SAVEZ	
02455	GLAS NARODA BOSNE I HERCEGOVINE	
03113		ASIM ALJIĆ

116. Nadalje, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjeralo je ukupno četiri (4) kandidacijske liste i kandidata za sudjelovanje na prijevremenim izborima, čija su imena sadržana na glasačkom listiću.
117. Pravo glasa na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Živinice, prema Odluci o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis, sa stanjem na dan 08. 05. 2023. godine imao je ukupno 55281 birač: 54271 birač koji glasuje na redovitom biračkom mjestu, 18 birača za glasovanje u odsustvu/osobno i 991 birač koji glasuje putem pošte.

Tablica 7. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice

Kod	Grad	Redoviti	Odsustvo/ osobno	Pošta (Lokalni izbori 2020.)	Ukupno
079	Živinice	54 271	18	991	55 281

118. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 9. sjednici, održanoj 26. 01. 2023. godine, donijelo Odluku o utvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji glasuju putem mobilnog tima za prijevremene izbore. Ukupan broj birača na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa koji su glasovali putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama bio je 50.

Tablica 8. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice

Kod	Grad	Broj birača (mobilni tim)
079	Živinice	50

119. Za potrebe održavanja prijevremenih izbora u Živinicama određeno je 89 biračkih mjesta, od čega 87 redovitih biračkih mjesta i po jedno biračko

mjesto za glasovanje osobno i na nepotvrđenim glasačkim listićima, a formirano je i pet (5) mobilnih timova.

120. Nadležni koordinatori za rad s izbornim povjerenstvima su tijekom priprema i na dan održavanja prijevremenih izbora u Živinicama nadgledali provedbu pripremnih aktivnosti iz mjerodavnosti gradskog izbornog povjerenstva, rad prilikom obuke biračkih odbora, rad biračkih odbora i rad osoblja na unosu i obradi izbornih rezultata.
121. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 47. sjednici, održanoj 12. 06. 2023. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice.⁵³ Za gradonačelnika Grada Živinice izabran je Began Muhić.

1.6.3. Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

122. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 59. sjednici, održanoj 30. 08. 2023. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, kao i prateće akte, između ostalog, Uputu o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo.⁵⁴ U skladu s navedenom odlukom i Uputom, određen je datum održavanja prijevremenih izbora 29. 10. 2023. godine, te su prema navedenom planirane sve izborne aktivnosti.
123. Za sudjelovanje na prijevremenim izborima za načelnika općine Stari Grad Sarajevo Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerilo je **tri (3)** od ukupno četiri (4) podnesene prijave političkih subjekata.

Tablica 9. Ovjereni politički subjekti za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

Šifra	Naziv političkog subjekta
00008	SDP – SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE
00090	SDA – STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
00004	SBIH – STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU

124. Nadalje, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerilo je ukupno dvije (2) kandidacijske liste i 2 kandidata za sudjelovanje na prijevremenim izborima, čija imena su sadržana na glasačkom listiću.
125. Pravo glasa na prijevremenim izborima za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, prema Odluci o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis, sa stanjem na dan 09. 10. 2023. godine imalo je

⁵³ „Službeni glasnik BiH“, broj 43/23 od 16. 06. 2023. godine

⁵⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 60/23 od 01. 09. 2023. godine

ukupno 36195 birača: 35601 birač koji glasuje na redovitom biračkom mjestu, 8 birača koji glasuju u odsustvu/osobno i 586 birača koji glasuju putem pošte.

Tablica 10. Pregled broja upisanih birača za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo prema kategorijama

Kod	Grad	Redoviti	Odsustvo /osobno	Pošta (Lokalni izbori 2020.)	Ukupno
137	Stari Grad Sarajevo	35 601	8	586	36 195

126. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 67. sjednici održanoj 19. 10. 2023. godine donijelo Odluku o utvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji glasuju putem mobilnog tima za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo. Ukupan broj birača na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa koji su glasovali putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama bio je 179.

Tablica 11. Pregled broja upisanih birača za glasovanje putem mobilnog tima na prijevremenim izborima za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

Kod	Grad	Broj birača (mobilni tim)
137	Stari Grad Sarajevo	179

127. Za potrebe održavanja prijevremenih izbora u općini Stari Grad Sarajevo određeno je 48 redovitih biračkih mjesta i po jedno biračko mjesto za glasovanje osobno i na nepotvrđenim glasačkim listićima, formirano je 15 mobilnih timova.
128. Nadležni koordinatori za rad s izbornim povjerenstvima su tijekom priprema i na dan održavanja prijevremenih izbora u općini Stari Grad Sarajevo nadgledali provedbu pripremnih aktivnosti iz mjerodavnosti općinskog izbornog povjerenstva, rad prilikom obuke biračkih odbora, rad biračkih odbora i rad osoblja na unosu i obradi izbornih rezultata.
129. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 72. sjednici, održanoj 10. 11. 2023. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo.⁵⁵ Za načelnika općine Stari Grad Sarajevo izabran je Irfan Čengiđ.

1.6.4. Akreditiranje promatrača za prijevremene izbore

130. Za promatranje prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika, Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, Središnje izborno povjerenstvo BiH akreditiralo je 424 promatrača, od čega 417 promatrača u ime udruga građana, 7 promatrača u ime političkih subjekata za

⁵⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 79/23 od 17. 11. 2023. godine

promatranje rada Glavnog centra za brojanje i rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Za dva promatrača u ime političkog subjekta zahtjev za akreditiranje je odbijen. Za akreditiranje promatrača političkih subjekata za promatranje rada biračkih odbora i općinskog izbornog povjerenstva mjerodavno je općinsko izborno povjerenstvo (tablica 12).

Tablica 12. Pregled akreditiranih promatrača prijevremenih izbora

Promatrači udruga		Međunarodni promatrači		Promatrači političkih subjekata		Odbijeni promatrači
Akreditirane udruge	Akreditirani promatrači u ime udruge	Akreditirane međunarodne organizacije	Akreditirani promatrači u ime međunarodnih organizacija	Akreditirani politički subjekti	Akreditirani promatrači političkih subjekata	Politički subjekt
1	417	0	0	3	7	2
Ukupno akreditiranih promatrača: 424						

131. Za promatranje prijevremenih izbora u Gradu Živinice Središnje izbornog povjerenstvo BiH akreditiralo je 1 (jednog) promatrača u ime političkog subjekta za promatranje rada Glavnog centra za brojanje i rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
132. Za promatranje prijevremenih izbora u općini Stari Grad Sarajevo Središnjem izbornom povjerenstvu BiH nije dostavljen nijedan zahtjev za akreditiranje.

1.6.5. Kontrola izbornih rezultata

133. Obveza kontrolora izbornih rezultata je da u aplikaciji „Unos izbornih rezultata“, nakon izvršenog unosa izbornih rezultata, izvrši korekcije u smislu matematičkih nepravilnosti u statističkim podacima na svim biračkim mjestima na kojima nisu ispoštovane sve matematičke zakonitosti (usporedba broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji nije ispravno utvrđena u testu točnosti, zbroj broja nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića nije točno izvršen, ukupan broj važećih glasačkih listića nije ispravan i ne predstavlja sumu svih glasova po kandidatima za većinski glas ili sumu glasova po političkim partijama za otvorenu listu, zbroj ukupnog broja nevažećih glasačkih listića i ukupnog broja važećih glasačkih listića nije ispravno utvrđen i usporedba ukupnog broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbroja ukupnog broja nevažećih glasačkih listića i ukupnog broja važećih glasačkih listića nije ispravno utvrđena u testu točnosti).
134. Nadalje, kontrolor izbornih rezultata dostavlja izvješće Središnjem izbornom povjerenstvu BiH o svim biračkim mjestima na kojima su izvršene korekcije, a poslije kojih i dalje biračka mjesta nisu validna, a koja nisu izvršili kontrolori izbornih rezultata izbornih povjerenstava, te predlaže da se podigne prag tolerancije za biračka mjesta na kojima nepravilnosti ne utječu na izborni rezultat ili predlaže da se određene vreće s glasačkim listićima ponovno broje kako bi se utvrdilo ispravno stanje. Također, kontrolor izbornih rezultata

- pruža stručnu pomoć u smislu navedenog u rješavanju prigovora i žalbi i zahtjeva za ponovno otvaranje vreća u cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata.
135. Službenici zaduženi za rad s izbornim povjerenstvima, centrima za birački popis i obuku tijekom provedbe izbora vrše i kontrolu izbornih rezultata.
 136. U izvještajnom razdoblju vršena je kontrola izbornih rezultata za prijevremene izbore.

1.7. Povrat pristojbe za ovjeru sudjelovanja na prijevremenim izborima

137. Člankom 4.16. Izbornog zakona BiH propisano je da politička stranka ili neovisni kandidat prilažu uz prijavu za ovjeru dokaz o uplaćenju pristojbi u iznosu koji je odredilo Središnje izorno povjerenstvo BiH za te izbore.
138. Člankom 4.16. stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH propisan je način povrata novčanog iznosa pristojbe za ovjeru ukoliko politička stranka ili neovisni kandidat osvoje 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani načelnik/gradonačelnik.
139. Člankom 3. stavak (2) Odluke o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2020. godine, propisano je da Središnje izorno povjerenstvo BiH pokreće proceduru povrata novčanog iznosa pristojbe za ovjeru u roku od 15 dana od dana objave izbornih rezultata u službenim glasilima u Bosni i Hercegovini.
140. Središnje izorno povjerenstvo BiH je nakon potvrđivanja rezultata prijevremenih izbora izvršilo obračun povrata pristojbe za političke subjekte koji su sudjelovali na prijevremenim izborima za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, kako slijedi: **Dvije** političke stranke i **jedan** neovisni kandidat koji su ispunili uvjete za povrat propisane člankom 4.16. stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH i **jedna** politička stranka koja je izvršila uplatu pristojbe, a nije bila u obvezi (ovjerena na posljednjim redovitim izborima za općinskog načelnika), u skladu s člankom 84. stavak (2) Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini.
141. Središnje izorno povjerenstvo BiH izvršilo je obračun povrata pristojbe **jednom** neovisnom kandidatu koji je ispunio uvjete za povrat propisane člankom 4.16. stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH, nakon potvrđivanja rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice.

1.8. Implementacija izbornih rezultata

1. Implementacija rezultata

142. U smislu utvrđivanja prestanaka mandata na temelju zahtjeva izabranih članova tijela vlasti kojima mandat dodjeljuje Središnje izborno povjerenstvo BiH i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, odbijanja mandata i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, te utvrđivanja prestanka mandata po službenoj dužnosti, u 2023. godini obrađeno je **167** predmeta.
143. Svi zahtjevi su blagovremeno i u zakonskom roku realizirani tako što su podneseni zahtjevi za prestanak mandata detaljno obrađeni i procesuirani od službene provjere kandidata (dužnosti, članstvo u OIP-u, SBP, sankcije i sl.) do donošenja upravnih akata, odnosno do izdanih uvjerenja o dodjeli mandata, s po 4 popratna pisma po zaduženom predmetu.

2. Zahtjevi za utvrđivanje prestanaka mandata i dodjele zamjenskih mandata u 2023. godini

144. U tijeku 2023. godine, od pokrenutih **167** upravnih postupaka, u smislu zahtjeva za utvrđivanje prestanka mandata, doneseno je **196** upravnih akata (odluka), **167** uvjerenja o dodijeljenim mandatima, te **726** popratnih akata (pisama i obavijesti), koji su preporučenom poštom upućeni izabranim dužnosnicima, kao i tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Tablica 13. Pregled broja prestanaka mandata po razinama vlasti

Tijelo vlasti	Broj prestanaka mandata
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	3
Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH	0
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	10
Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	6
Narodna skupština Republike Srpske	4
Vijeće naroda Republike Srpske	1
Skupštine kantona u Federaciji BiH	17
Gradsko vijeće Grada Sarajeva	0
Skupština Grada Istočno Sarajevo	1
Načelnik općine/gradonačelnik	2
Općinsko (gradsko) vijeće/skupština općine (grada)	123
Ukupno	167

145. Dužnosnicima kojima je istekao mandat, te sljedećim kvalificiranim kandidatima koji su prihvatili zamjenske mandate, dostavljene su i obavijesti o obvezi i načinu popunjavanja i dostave Obrasca izjave o imovinskom stanju, putem *web*-aplikacije.

146. U smislu tehničke obrade navedenih aktivnosti, vođena je evidencija o stanju tijela vlasti u smislu prestanaka mandata, odbijanja mandata, te dodjele mandata sljedećim kandidatima, u elektroničkoj verziji u JIIS aplikaciji. Prilikom obrade svakog predmeta o utvrđivanju prestanka mandata izabranog dužnosnika, vršene su provjere sljedećeg kvalificiranog kandidata i u smislu trenutnog prebivališta.

Tablica 14. Pregled broja prestanaka mandata po razlogu

Tijelo vlasti	Broj prestanaka mandata
Po osobnom zahtjevu stranke	158
Smrt	7
Kazna zatvora	0
Po službenoj dužnosti	2
Ukupno	167

3. Implementacija rezultata posrednih izbora

147. Po prijemu izvješća i rezultata posrednih izbora provedenih u 10 kantonalnih skupština za izbor delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, u Narodnoj skupštini Republike Srpske za izbor delegata u Vijeće naroda Republike Srpske i delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, pregledana je dokumentacija, sačinjena su izvješća, raspoređeni svi mandati, kao i prijedlozi odluka o utvrđivanju, te potom i potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za 80 delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, 28 delegata u Vijeće naroda Republike Srpske i 5 delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske.
148. Sva uvjerenja o dodjeli mandata za delegate izabrane na navedenim posrednim izborima izrađena su i dostavljena tijelima vlasti u kojima su delegati dobili mandate, zajedno s pratećom dokumentacijom, Obrascima izjave o prihvatanju/odbijanju mandata, Potvrde o prijemu uvjerenja o dodjeli mandata, te s obavijestima o obvezi i načinu popunjavanja i dostave Obrasca izjave o imovinskom stanju.

4. Implementacija rezultata prijevremenih izbora

149. U 2023. godini implementirani su rezultati prijevremenih izbora koji su provedeni za izbor načelnika/gradonačelnika sljedećih općina/gradova u Bosni i Hercegovini: gradonačelnik Grada Bihaća, gradonačelnik Grada Srebrenika, gradonačelnik Grada Tuzle, načelnik općine Vogošća, načelnik općine Stari Grad Sarajevo, gradonačelnik Grada Zvornika i načelnik općine Bratunac.

150. Sva uvjerenja o dodjeli mandata za načelnike/gradonačelnike izabrane na navedenim prijevremenim izborima izrađena su i dostavljena tijelima vlasti u kojima su izabrani načelnici/gradonačelnici dobili mandate, zajedno s Obrascima izjave o prihvaćanju/odbijanju mandata, Potvrde o prijemu uvjerenja o dodjeli mandata, te s obavijestima o obvezi i načinu popunjavanja i dostave Obrasca izjave o imovinskom stanju.

5. Provjera prebivališta za izabrane dužnosnike

151. U skladu s planiranim aktivnostima provjere svih izabranih dužnosnika koji su osvojili mandat ili koji su dobili zamjenski mandat na Lokalnim izborima 2020. godine i na Općim izborima 2022. godine u travnju 2023. godine, izvršena je analiza i provjera nalaze li se svi izabrani dužnosnici u okviru izborne jedinice u kojoj su izabrani, odnosno u kojoj su dobili zamjenski mandat.
152. Navedenom provjerom utvrđeno je da se nijedan izabrani dužnosnik ne nalazi izvan okvira izborne jedinice u kojoj je osvojio mandat, odnosno da je njegovo prebivalište izvan područja izborne jedinice u kojoj je upisan u Središnji birački popis da glasa i u kojoj je izabran, u trajanju duljem od 6 mjeseci, čime bi mu, prema odredbama članka 1.10. stavak (1) točka 7. Izbornog zakona BiH, bio utvrđen prestanak mandata po službenoj dužnosti.

6. Opoziv načelnika

153. U 2023. godini pokrenut je postupak opoziva načelnika općine Stari Grad Sarajevo. Praćenjem postupka opoziva, te ocjenom pristigle dokumentacije, utvrđeno je da je postupak opoziva načelnika općine Stari Grad Sarajevo proveden u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, utvrđen je prestanak mandata načelnika općine Stari Grad Sarajevo, potom su pripremljeni i provedeni prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, te implementirani rezultati provedenih izbora, u skladu s Izbornim zakonom BiH i Uputom o dodjeli i prestanku mandata.

7. Odgovori na upite i obavijesti

154. U vezi s različitim vrstama odgovora na upite, zahtjeva za mišljenje i sličnih akata upućenih Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koji se odnose na predmetno područje, obrađeno je **86** akata (zahtjeva, odgovora, mišljenja i obavijesti).

1.9. Dostavljanje Obrazaca izjava o imovinskom stanju

1. Zakonski okvir

155. Člankom 15.8. stavak (1) Izbornog zakona BiH propisano je da su kandidati izabrani na svim razinama vlasti, dužni u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u „Službenom glasniku BiH“, na posebnom obrascu predati Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.
156. Nadalje, člankom 15.8. stavak (2) Izbornog zakona BiH propisano je da je izabrani član tijela vlasti na svim razinama dužan Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeti izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata.
157. Odredbom članka 19.10. stavak (1), točke a) i b) Izbornog zakona BiH propisano je da će se novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kazniti za povrede kandidat izabran na svim razinama vlasti ako u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u „Službenom glasniku BiH“, odnosno u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran na posebnom obrascu, ne preda potpisanu izjavu o imovinskom stanju iz članka 15.8. stavci (1) i (2) ovog Zakona.
158. Odredbama članka 15.9. Izbornog zakona BiH propisano je da Središnje izorno povjerenstvo BiH omogućuje da obrasci koji sadrže izjave o ukupnom imovinskom stanju budu dostupni javnosti. Središnje izorno povjerenstvo BiH nije odgovorno za točnost podataka koji se odnose na podatke sadržane u obrascu.

2. Pokrenuti postupci

159. U svrhu provedbe navedenih odredbi, Središnje izorno povjerenstvo BiH je na 49. sjednici, održanoj 26. 06. 2023. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupaka za **14** izabranih dužnosnika koji nisu dostavili Obrazac izjave o imovinskom stanju nakon isteka mandata 2018. godine, odnosno početka mandata 2022. godine. Postupajući po zaključcima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pokrenuti su postupci za 14 izabranih dužnosnika, te su upućeni zahtjevi za dostavu izjašnjenja o svim relevantnim činjenicama, a ostavljena je mogućnost i osobnog dolaska u prostorije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH radi davanja izjave. Nakon isteka roka za dostavu izjašnjenja, uvidom u dostavljenu dokumentaciju, Središnje izorno povjerenstvo BiH obustavilo je postupke za **pet (5)** izabranih dužnosnika koji su dostavili izjašnjenje.
160. Nadalje, u skladu s člankom 19.10. Izbornog zakona BiH, za **devet (9)** izabranih dužnosnika Središnje izorno povjerenstvo BiH izreklo je novčanu kaznu u iznosu od 500,00 KM izabranim članovima tijela vlasti zbog činjenice da nisu dostavili izjašnjenja niti izjave o imovinskom stanju po zahtjevu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

3. Analiza stanja imovinskih kartona za saziv 2020. – 2024. godine

161. Nakon završenog unosa i analize stanja imovinskih kartona za saziv 2020. – 2024. godine, utvrđeno je da ukupno **99 izabranih dužnosnika** kojima je prijevremeno utvrđen prestanak mandata na Lokalnim izborima 2020. godine nije dostavilo izjavu o imovinskom stanju nakon prestanka mandata. Isto tako, za ukupno **78 izabranih dužnosnika** kojima je dodijeljen zamjenski mandat na Lokalnim izborima 2020. godine, utvrđeno je da nisu dostavili izjavu o imovinskom stanju u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti odluke o dodjeli mandata.
162. Središnje izborno povjerenstvo BiH je pismenim putem obavijestilo sve izabrane dužnosnike kojima je prestao ili počeo mandat, a za koje je utvrđeno da nisu dostavili izjavu o imovinskom stanju u zakonom propisanom roku u skladu s člankom 15.8. stavci (1) i (2) Izbornog zakona BiH, da najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema obavijesti dostave Obrazac izjave o imovinskom stanju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
- Središnje izborno povjerenstvo BiH je u skladu s člankom 33. stavak (1) Zakona o upravi BiH⁵⁶ i člankom 6. točka a) Zakona o zaštiti osobnih podataka BiH⁵⁷ podnijelo zahtjeve za dostavu određenih podataka koji su mu potrebni zbog primjene odredbi Izbornog zakona BiH, Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje – Mostar, Fondu za penziona i invalidsko osiguranje Republike Srpske – Bijeljina, te Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine. U skladu s člankom 2.1. stavak (3) i 19.10. Izbornog zakona BiH, a u svrhu prikupljanja podataka za provedbu izvršnog postupka pred Sudom Bosne i Hercegovine, podatci su zatraženi za **45** osoba iz Federacije BiH i **33** osobe iz Republike Srpske kojima je 2021. godine izrečena novčana sankcija iz razloga nedostavljanja izjave o imovinskom stanju. Sukladno navedenom, a na temelju dostavljenih podataka, te pravosnažne i izvršne Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pokrenuti su izvršni postupci za **45** osoba iz Federacije BiH i **33** osobe iz Republike Srpske.

2. Provedba posrednih izbora

163. Nakon konstituiranja zakonodavnih i predsjedničkih tijela izabranih neposredno 02. 10. 2022. godine, u skladu s ustavnim i zakonskim rokovima organiziran je i realiziran izborni proces posrednih izbora za sljedeća tijela: Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Vijeće naroda Republike Srpske i predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine, što je ukupno 126 posredno izabranih nositelja mandata. Proces provedbe posrednih izbora završen je u ožujku 2023. godine, o čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH obavijestilo javnost putem saopćenja za javnost dana 06. 03. 2023. godine.

⁵⁶ „Službeni glasnik BiH“, br. 32/02, 102/09 i 72/17

⁵⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11

164. Detaljno izvješće o provedbi posrednih izbora dostupno je u Izvješću o provedbi Općih izbora 2022. godine⁵⁸ i Izvješću o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2022. godini⁵⁹, koji su dostavljeni Parlamentarnoj skupštini BiH u studenom 2023. godine.

3. Zaštita izbornog prava

165. U svim fazama izbornih aktivnosti poduzetim od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora 2022. godine, sudionici u izbornom procesu podnosili su prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Na temelju odredbi Izbornog zakona BiH, zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva, Izorno povjerenstvo Brčko distrikta BiH i Središnje izorno povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda Bosne i Hercegovine. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propisuje Središnje izorno povjerenstvo BiH. Izorno povjerenstvo u svojoj općini/gradu/distriktu ima prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH. Središnje izorno povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstva.

Središnje izorno povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjenih od strane političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH mjerodavan je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalbe se podnose Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

166. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju izjavljene su ukupno 64 žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH. Sud BiH u postupku odlučivanja po izjavljenim žalbama 49 žalbi je odbio kao neosnovane, što postotno iznosi 76%, 9 žalbi je uvažio i predmet vratio na ponovno odlučivanje, što postotno iznosi 15%, a 6 žalbi je odbacio kao nedopuštene, što postotno iznosi 9%.

⁵⁸ Izvješće o provedbi Općih izbora 2022. godine, str. 87 – 91.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/God-Izvjestaji/2022/izvjestaj_o_provodjenju_opcih_izbora_2022-bos.pdf

⁵⁹ Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2022. godini, str. 101– 106.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/God-Izvjestaji/2022/izvjestaj_o_provodjenju_zakona_iz_nadleznosti_CIKBIH_2022-bos.pdf

Postupak utvrđivanja odgovornosti izbornih povjerenstava zbog kršenja Izbornog zakona BiH i Pravilnika o provedbi izbora

167. Središnje izborno povjerenstvo BiH pokrenulo je Zaključcima postupke utvrđivanja pojedinačne odgovornosti izborne administracije 32 izborna povjerenstva (OIP/GIP), jer su postojale indicije da su postupali suprotno pravilima izbornog procesa i izbornih prava za Opće izbore 2022. godine. Razlozi pokretanja postupaka bili su: pogrešno pakiranje izbornog materijala, unos rezultata 0%, 10% i 20%, pogrešno pakiranje i unos rezultata i neobavješćavanje birača o promjeni lokacije biračkog mjesta. Nakon provedenih postupaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je 148 zaključaka o obustavi postupka protiv članova/predsjednika OIP-ava/GIP-ava.

Aktivnosti vezane za primjenu Zakona o financiranju političkih stranaka

168. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu sa zakonom, pokrenulo postupak utvrđivanja odgovornosti za 70 političkih stranaka zbog kršenja Zakona o financiranju političkih stranaka, na temelju Izvješća dostavljenog od strane Službe za reviziju. U tom smislu, doneseni su zaključci o pokretanju postupka utvrđivanja odgovornosti političkih stranaka. Postupci su u tijeku.
169. Donesene su 24 odluke o izricanju administrativne mjere zabrane kandidiranja na narednim izborima zbog nepodnošenja godišnjeg financijskog izvješća, te 75 odluka o izricanju novčane sankcije za neovisne kandidate zbog nepodnošenja godišnjeg financijskog izvješća. Na navedene odluke o izricanju administrativne mjere izjavljena je jedna žalba koja je od strane Apelacijskog odjela Suda BiH odbijena kao neosnovana, a na odluke o sankciji neovisnim kandidatima izjavljeno je ukupno 15 žalbi, od kojih je Apelacijski odjel Suda BiH 11 žalbi odbio kao neosnovane, a 4 žalbe uvažio.

Aktivnosti u vezi primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama

170. U izvještajnom razdoblju rješavano je 78 zahtjeva za slobodan pristup informacijama i doneseno 29 rješenja kojima je uvažen zahtjev, 15 rješenja o odbijanju zahtjeva, 13 zaključaka o obustavi postupka, dok je jedan zahtjev prosljeđen mjerodavnom tijelu na postupanje. Uložena je jedna žalba koju je Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH uvažilo.

Žalbe na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojima se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva

171. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojima se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva podnesena je 41 žalba Apelacijskom odjelu Suda BiH. Apelacijski odjel Suda BiH je u postupku odlučivanja 6 žalbi odbacio kao nedopuštene, 31 žalbu odbio kao neosnovanu i 4 žalbe uvažio.

Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi dodjele i prestanka mandata

172. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o prestanku mandata nije bilo podnesenih žalbi.

Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH radi kršenja odredbe članka 15.8. stavci (1) i (2) Izbornog zakona BiH

173. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o sankcioniranju zbog nepodnošenja izjave o ukupnom imovinskom stanju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata/prestanka mandata na koji je kandidat izabran, nije bilo podnesenih žalbi.

Žalbe/prigovori u vezi prijevremenih izbora za načelnike/gradonačelnike

Prijevremeni izbori za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća održani dana 05. 02. 2023. godine

174. Na 18. sjednici održanoj 13. 02. 2023. godine, Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća. Na navedenu Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uložena je 1 (jedan) prigovor koji se odnosio na točnost objavljenih rezultata, u smislu da je na jednom biračkom mjestu u osnovnoj izbornoj jedinici Tuzla došlo do zlouporabe biračkog prava. Rješavajući po navedenom prigovoru, Središnje izborna povjerenstvo BiH je 15. 02. 2023. godine donijelo Odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan. Na ovu odluku je Apelacijskom odjelu Suda BiH uložena 1 (jedna) žalba, a koju je Sud BiH Rješenjem br. S1 3 IŽ 045102 23 IŽ od 22. 02. 2023. godine odbio kao neosnovanu.

175. Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo je i (1) jednu Naredbu kojom se odobrava otvaranje vreća s glasačkim materijalom za biračka mjesta 003A016 i 003A037 za razinu gradonačelnika Grada Bihaća u cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata.

176. Također, donijelo je i 2 (dvije) Odluke kojima se zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića odbija kao neosnovan, i to zahtjev za ponovno brojanje na svim redovitim biračkim mjestima za razinu gradonačelnika Srebrenika i zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića na 4 (četiri) biračka mjesta u Gradu Tuzli.

177. Nakon toga, donesena je Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća.

178. U vezi s kršenjem pravila ponašanja prije početka izborne kampanje **u Gradu Bihaću**, odnosno povrede članka 16.14. stavak (3) Izbornog zakona BiH, koji zabranjuje vođenje plaćene izborne kampanje od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje, postupajući po prigovoru, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan; jedan prigovor za povredu članka 7.3. stavak (1), točka 7. Izbornog zakona BiH, kojim se zabranjuje govor mržnje je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbacilo kao neblagovremen; za prigovor povrede izborne šutnje iz članka 7.4. Izbornog zakona BiH donesena je jedna odluka kojom je izrečena novčana kazna političkom subjektu i kandidatu. Prigovor vezan za rad GIP-a i imenovanje članova biračkih odbora proslijeđen je na mjerodavno rješavanje GIP Bihać.
179. Središnje izborno povjerenstvo BiH, postupajući po dva uložena prigovora za kršenje izborne šutnje iz članka 7.4. Izbornog zakona BiH, u vrijeme provedbe prijevremenih izbora **u Gradu Srebreniku** donijelo je dvije odluke kojima su izrečene novčane kazne političkim subjektima i kandidatima, na koje su uložene 4 žalbe, a Sud BiH je sve četiri žalbe odbio kao neosnovane. Pet uloženi prigovora vezani za rad GIP-a i imenovanje članova biračkih odbora proslijeđen je na mjerodavno rješavanje GIP Srebrenik.
180. Središnje izborno povjerenstvo BiH, postupajući po tri uložena prigovora na kršenje članka 7.2. stavak (2) Izbornog zakona BiH, vezano za „plakatiranje“ u vrijeme provedbe prijevremenih izbora **u Gradu Tuzli**, dostavilo ih je na mjerodavno postupanje GIP Tuzla; prigovor za povredu članka 7.3. stavak (1) točka 7. Izbornog zakona BiH, kojim se zabranjuje govor mržnje, Središnje izborno povjerenstvo BiH odbacilo je kao neblagovremen i postupajući po dva prigovora za kršenje izborne šutnje iz članka 7.4. Izbornog zakona BiH, donijelo je dvije odluke kojima su izrečene novčane kazne političkim subjektima i kandidatima, na koje su uložene 2 žalbe, a Sud BiH je jednu žalbu odbio kao neosnovanu, a drugu uvažio i poništio odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice

181. Središnje izborno povjerenstvo BiH je Odlukom o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice broj 05-1-07-1-398-1/23 od 29. 03. 2023. godine, raspisalo prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice za 28. 05. 2023. godine i nakon toga donijelo odluke o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju kontrolora.
182. Na 44. sjednici, održanoj 05. 06. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice.
183. Na 47. sjednici, održanoj 12. 06. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice.

184. U vezi s kršenjem pravila ponašanja prije početka izborne kampanje u Gradu Živinice, odnosno članka 16.14. stavak (3) Izbornog zakona BiH, koji zabranjuje vođenje plaćene izborne kampanje od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje, postupajući po prigovoru, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan; na tri uložena prigovora vezana za zlouporabu resursa iz članka 7.2.a Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je jednu odluku kojom je prigovor odbijen kao neosnovan, jedan zaključak kojim je postupak obustavljen, a jedan prigovor je vratilo GIP Živinice na mjerodavnost; po jednom prigovoru podnesenom zbog povrede članka 7.3. stavak (82) Izbornog zakona BiH koji zabranjuje lažno predstavljanje, donesen je zaključak kojim se postupak obustavlja.

Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

185. Središnje izborno povjerenstvo BiH je Odlukom o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo broj 05-1-07-1-941-1/23 od 30. 08. 2023. godine, raspisalo prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo za 29. 10. 2023. godine i nakon toga donijelo odluke o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju kontrolora.
186. Na 70. sjednici, održanoj 06. 11. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo.
187. Na 72. sjednici, održanoj 10. 11. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, broj 05-1-07-1-1164-1/23 od 10. 11. 2023. godine.
188. Središnje izborno povjerenstvo BiH, postupajući po jednom uloženom prigovoru na kršenje članka 7.2. stavak (2) Izbornog zakona BiH, vezanom za „plakatiranje“ u vrijeme provedbe prijevremenih izbora u općini Stari Grad Sarajevo, dostavilo ih je na mjerodavno postupanje OIP općine Stari Grad Sarajevo. Postupajući po jednom prigovoru za kršenje izborne šutnje iz članka 7.4. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je zaključak kojim se smatra kao da prigovor nije ni podnesen.

Postupci potvrđivanja rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine – posredni izbori

189. Nakon provedbe Općih izbora 2022. godine, u 2023. godini donesene su Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, broj 06-1-07-1-4815/22 od 16. 01. 2023. godine, Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2022. godine, broj 06-1-07-3-28/23 od 03. 02. 2023. godine i Odluka o potvrđivanju i

objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, broj 05-1-07-1-304-1/23 od 06. 03. 2023. godine.

Apelacije/zahtjevi podneseni Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine

190. Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, u izvještajnom razdoblju, podnesene su dvije apelacije od strane Partije demokratskog progresa – PDP-a, a vezano za posredne izbore za izbor delegata za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske. U pitanju su apelacija protiv Rješenja Suda BiH br. S1 3 Iž 044752 22 Iž od 04. 01. 2023. godine kojim je odbijen zahtjev apelanta za sudjelovanje u postupku pred Sudom BiH i protiv Rješenja Suda BiH br. S1 3 Iž 044789 22 Iž od 11. 01. 2023. godine kojim je odbijena žalba apelanta kao neosnovana, a uložena na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH broj 06-1-07-3-4815/22 od 05. 01. 2023. godine.
191. Ustavnom sudu BiH, u izvještajnom razdoblju, podnesena je i jedna apelacija od strane Zlatana Begića, kandidata skupine delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih. U pitanju je apelacija protiv Rješenja Suda BiH br. S1 3 Iž 044967 23 Iž od 08. 02. 2023. godine, kojim se žalba odbija kao neosnovana, a koja je uložena na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH broj 06-1-07-3-23/23 od 02. 02. 2023. godine.

Aplikacije podnesene Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu

192. Demokratska fronta izjavila je aplikaciju Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu protiv Bosne i Hercegovine. Središnje izorno povjerenstvo BiH je izjašnjenje na navode iz aplikacije dostavilo putem Ureda zastupnika/agenta Vijeća ministara BiH pred Europskim sudom u Strasbourgu.

Poslanička pitanja

193. U izvještajnom razdoblju u propisanom roku od 30 dana od dana zaprimanja poslaničkog pitanja, dostavljeni su odgovori na poslanička pitanja poslanika Parlamentarne skupštine BiH: Šemsudina Mehmedovića (dva poslanička pitanja i dva odgovora), Saše Magazinovića (tri poslanička pitanja i tri odgovora), Aide Baručije (tri poslanička pitanja i tri odgovora), Mije Karamehić Abazović (dva poslanička pitanja i dva odgovora) i Šemsudina Dedića.
194. Središnje izorno povjerenstvo BiH odgovorilo je i na poslaničko pitanje Amira Purića, poslanika u Zastupničkom domu Federacije BiH, iako je obvezno odgovarati samo na zahtjev Parlamentarne skupštine BiH, odnosno

na pitanje poslanika/delegata Parlamentarne skupštine BiH, a ne na zastupnička pitanja zastupnika Parlamenta Federacije BiH.

4. Financijske aktivnosti

195. Redovite aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u području materijalno-financijskih poslova u izvještajnom razdoblju uključivale su vođenje poslovnih knjiga: glavne knjige i dnevnika (redovitog proračuna, programa posebne namjene: Prijevremeni izbori 2023. godine za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice i Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo i pomoćnih knjiga (knjiga osnovnih sredstava, sitnog inventara i materijala u skladištu, knjiga putnih naloga, evidencije prihoda, evidencije reprezentacije, evidencije usluga fiksnih i usluga mobilnih telefona i dr.), praćenje izvršenja proračuna, vođenje blagajničkog poslovanja; obračuni i isplate plaća i naknada, refundacija po osnovi bolovanja; izrade izvješća mjerodavnim tijelima porezne uprave (specifikacije obračuna poreza i doprinosa, MIP, MOP, GOP i GIP 1022 obrasci) fondovima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i sl.

4.1. Proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2023. godinu

196. U skladu sa **Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza za 2023. godinu** („Službeni glasnik BiH“, broj 22/23 od 31. 03. 2023. godine), Središnjem izbornom povjerenstvu BiH odobren je ukupan proračun u iznosu od **4.184.000,00 KM** za neposrednu potrošnju.

Korigirani proračun

a) Višegodišnja kapitalna ulaganja

Program posebnih namjena – Jedinstveni izborni informacijski sustav BiH

197. Odlukom o odobravanju izvedbenog projekta Jedinstvenog izbornog informacijskog sustava Bosne i Hercegovine koji se uvrstio u program višegodišnjih kapitalnih ulaganja za razdoblje 2010. – 2012. godine, broj 24/11 od 14. 03. 2011. godine odobreno je ukupno 3.255.147,00 KM.

198. Kako su sve aktivnosti okončane, Središnje izborni povjerenstvo BiH ***pokrenulo je proceduru zatvaranja programa posebnih namjena, višegodišnjeg kapitalnog ulaganja u projekt Jedinstveni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine.***

Središnje izborni povjerenstvo BiH pripremilo je i aktom broj 07-1-16-1-133-9/21 od 05. 01. 2021. godine dostavilo Vijeću ministara BiH Informaciju o realizaciji višegodišnjeg kapitalnog projekta Jedinstveni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine, s Prijedlogom zaključka, korigiranu i usuglašenu

sa sugestijama Ureda za Zakonodavstvo Vijeća ministara BiH navedenim u Mišljenju broj 03-02-4-920/21 od 03. 12. 2021. godine, radi razmatranja i usvajanja u skladu s člankom 17. Zakona o Vijeću ministara BiH⁶⁰.

199. Ministarstvo financija i trezora BiH dostavilo je Mišljenje broj 05-02-2-8808-2/21 od 24. 11. 2021. godine da nema primjedbi na nju, te je dostavilo potpisan i ovjeren primjerak Obrasca 2a o fiskalnoj procjeni učinka. Oni su dostavljeni Vijeću ministara BiH uz Informaciju o realizaciji višegodišnjeg kapitalnog projekta Jedinствeni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine, uz gore navedeni akt.

Prijedlog zaključka glasi: *Višegodišnji kapitalni projekt Jedinствeni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine je završen.*

Preostala neutrošena sredstva po završetku višegodišnjeg kapitalnog projekta Jedinствeni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine u iznosu od 33.406,68 KM ostat će na Jedinствenom računu trezora i koristit će se za financiranje institucija Bosne i Hercegovine.

200. S obzirom na to da je Vijeće ministara BiH usvojilo dostavljenu Informaciju o realizaciji višegodišnjeg kapitalnog projekta Jedinствeni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine na 7. sjednici, održanoj 30. 03. 2023. godine, i odobrilo njegovo zatvaranje (Obavijest broj 05-07-1-799-20/23 od 04. 04. 2023. godine), program posebnih namjena **je zatvoren**, te je **neutrošeni iznos sredstava u 2022. godini koji je prenesen u 2023. godinu u iznosu od 33.406,68 KM vraćen na glavni račun trezora i podnesen zahtjev za zatvaranje programa posebnih namjena (Zahtjev za zatvaranje PPN JIIS BiH broj 07-1-16-1-133-19/21 od 28. 04. 2023. godine). Program posebnih namjena Jedinствeni izborni informacijski sustav Bosne i Hercegovine je zatvoren.**

b) Domaći transferi

Program posebnih namjena – Prijevremeni izbori 2023. godine

201. Središnje izborni povjerenstvo BiH je na 92. sjednici, održanoj dana 07. 12. 2022. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnika općina Bratunac i Vogošća, koji su održani u nedjelju, 05. veljače 2023. godine, a na 93. sjednici, održanoj dana 08. 12. 2022. godine, donijelo Zaključak o usvajanju namjenske strukture troškova – proračuna za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća u iznosu od 213.000,00 KM.
202. U skladu s člankom 1.2.a Izbornog zakona BiH, u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine osiguravaju se sredstva za osiguranje vršenja ovlasti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koja regulira članak 2.9. Izbornog zakona BiH.

⁶⁰ „Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08

Međutim, u skladu s člankom 1.2.b Izbornog zakona BiH, *kada načelniku općine, odnosno gradonačelniku, koji je neposredno izabran, prestane mandat u skladu sa zakonom, sredstva za provedbu novih izbora osiguravaju se u proračunu općina, odnosno grada za koje se provodi izbor za načelnika općine, odnosno gradonačelnika.* Član 1.2.a stavak (6) Izbornog zakona BiH nalaže da se *sredstva za provedbu izbora moraju osigurati u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o raspisivanju izbora.*

203. Uplaćena sredstva Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika, te općina Bratunac i Vogošća, na program posebne namjene – Prijevremeni izbori 2023. godine, korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za izvještajnu godinu za iznos od **213.000,00 KM.**
204. U 2022. godini utrošeno je 3.112,20 KM, te je u 2023. godinu preneseno 209.887,80 KM. U 2023. je godini utrošeno 201.917,56 KM, a preostali iznos od 7.970,24 KM vraćen je gradovima i općinama prema Odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, tako da je proračun za program posebne namjene iznosio **201.917,56 KM.**

Program posebnih namjena – Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice 2023. godine

205. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 30. sjednici, održanoj dana 29. 03. 2023. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice koji su održani u nedjelju, 28. svibnja 2023. godine, kao i Zaključak o usvajanju namjenske strukture troškova – proračuna za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice u iznosu od 99.000,00 KM.
206. Uplaćena sredstva Grada Živinice, na program posebne namjene – Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice 2023. godine, korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za izvještajnu 2023. godinu za iznos od 99.000,00 KM.
Ukupno je utrošeno 68.439,07 KM, a preostali iznos od 30.560,93 KM je prema Odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH vraćen Gradu Živinice. Tako da je proračun korigiran za program posebne namjene u iznosu od 68.439,07 KM.

Program posebnih namjena – Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo 2023. godine

207. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 59. sjednici, održanoj dana 30. 08. 2023. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, koji se održavaju u nedjelju, 29. listopada 2023. godine, kao i Zaključak o usvajanju namjenske strukture troškova – proračuna za održavanje Prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo u iznosu od 89.500,00 KM.

208. Općina Stari Grad Sarajevo uplatila je 15. 09. 2023. godine iznos od 89.500,00 KM. Uplaćena sredstva Općine Stari Grad Sarajevo, na program posebne namjene – Prijevremeni izbori za gradonačelnika općine Stari Grad 2023. godine, korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za izvještajnu 2023. godinu za iznos od 89.500,00 KM.
Ukupno je utrošeno 57.874,41 KM, a preostali iznos od 31.625,59 KM prenesen je u 2024. godinu. Središnje izborno povjerenstvo BiH će u 2024. godini donijeti Odluku i iznos od 31.625,59 KM će biti vraćen Općini Stari Grad Sarajevo. Tako da je proračun u 2023. godini korigiran za program posebne namjene u iznosu od 89.500,00 KM.
209. Nadalje, proračun je korigiran i za vrijednost naplaćene premije osiguranja za oštećeno motorno vozilo u iznosu od 9.637,65 KM umanjen za iznos manje naplaćene od planirane vrijednosti prihoda od prodaje vozila za 2.260,00 KM.
210. **Ukupan korigirani proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 01. 01. – 30. 12. 2023. godine, s prenesenim sredstvima na domaćim transferima i uplaćenim u 2023. godini iznosi ukupno 4.551.234,28 KM.**
211. Pregled strukture naloga u 2023. godini prezentiran je u narednoj tablici.

Tablica 15. Struktura naloga u tijeku 2023. godine

	Nalozi za knjiženje	Računi	Izvještaj o plaćenim računima	Nalozi za plaćanje	Prijave dobavljača/ vanjskih suradnika	Ugovori o djelu	Komisije
Neposredna potrošnja	187	626	187	187	22	1	5
PPN: Prijevremeni izbori 2023. godine	6	17	6	6	/	48	/
PPN: Prijevremeni izbori – Živinice	8	12	8	8	/	30	/
PPN: Prijevremeni izbori – Općina Stari Grad Sarajevo	6	8	6	6	7	35	/
UKUPNO	207	663	207	207	29	114	5

212. Pored redovite aktivnosti, realizirani su i drugi značajni poslovi, kako slijedi:
- a) Završne radnje popisa/inventiranja na dan 31. 12. 2022. godine, priprema elaborata o popisu/inventiranju na dan 31. 12. 2022. godine;

- b) Izrada godišnjeg financijskog izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje 01. 01. – 31. 12. 2022. godine u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH;⁶¹
- c) Godišnje izvješće o sustavu financijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu, koje je sačinjeno na obrascu prema Odluci Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine o objavljivanju forme i sadržaja Godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine za 2022. godinu i u skladu s Uputom za izradu godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine za 2022. godinu;
- d) Izrada operativnih/dinamičkih planova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u skladu s instrukcijama o sačinjavanju operativnih/dinamičkih planova proračunskih korisnika u skladu s Odlukom o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje siječanj – ožujak 2023. godine, koju je donijelo Vijeće ministara BiH na sjednici održanoj dana 28. 12. 2022. godine.

Zahtjev za otvaranje programa posebnih namjena:

- a) Izrada akata obvezujućih po Zakonu o financiranju institucija BiH i Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu:
- Izrada operativnih/dinamičkih planova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u skladu s instrukcijama o sačinjavanju operativnih/dinamičkih planova za razdoblje siječanj – prosinac 2023. godine;
 - Namjenska struktura kapitalnih izdataka za 2023. godinu;
 - Namjenska struktura programa posebne namjene – Prijevremeni izbori 2023. godine;
 - Namjenska struktura programa posebne namjene – Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice;
 - Namjenska struktura programa posebne namjene – Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo 2023. godine;
- a) U skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH i Pravilnikom o financijskom izvještavanju institucija BiH⁶² izrada i dostava Ministarstvu financija i trezora BiH:

⁶¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13 i 38/22

- Tromjesečnog finansijskog izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje 01. 01. – 31. 03. 2023. godine – Instrukcija broj 05-02-2-3000-1/23 od 31. 03. 2023. godine;
 - Polugodišnjeg finansijskog izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje 01. 01. – 30. 06. 2023. godine – Instrukcija broj 05-02-2-5037-1/23 od 03. 07. 2023. godine;
 - Devetomjesečnog finansijskog izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje 01. 01. – 30. 09. 2023. godine – Instrukcija broj 05-02-2-6947-1/23 od 02. 10. 2023. godine;
 - Kvartalna izvješća dinamike zapošljavanja;
 - Pripremne radnje popisa/inventiranja na dan 31. 12. 2023. godine i pripremne radnje za izradu godišnjeg finansijskog izvješća o izvršenju proračuna za 2023. godinu;
- b) Tablice prioriteta Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od 2024. do 2026. godine u skladu s Instrukcijom za proračunske korisnike br. 1 (priprema Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od 2024. do 2026. godine), broj 05-16-2-951-1/23 od 30. 01. 2023. godine;
- c) Izrada i dostava Ministarstvu financija i trezora BiH projekcije proračuna Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2024. godinu, zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2024. godinu u skladu s Instrukcijom za proračunske korisnike Ministarstva financija i trezora BiH br. 2, Instrukcijom s uputama za pripremu zahtjeva za dodjelu sredstava iz proračuna za 2024. godinu (projekcija proračuna za 2024. godinu), broj 05-16-2-5062-1/23 od 04. 07. 2023. godine;
- d) Izrada Srednjoročnog plana rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2026. godine;
- e) Praćenje financiranja i trošenja sredstava iz programa posebnih namjena i izvještavanje Ministarstva financija i trezora BiH;
- f) Praćenje troškova reprezentacije i troškova telefonskih usluga i kvartalno izvještavanje;
- g) Praćenje naplate prihoda od kazni koje izriče SIP BiH, kao i pristojbi za sudjelovanje na izborima i izvještavanje o njima;
- h) Aktivnosti na rješavanju skladišnog prostora;
- i) Rad s internom i eksternom revizijom.

⁶² „Službeni glasnik BiH“, br. 25/15 i 91/17

4.2. Logističko-operativne aktivnosti i personalne aktivnosti

213. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju siječanj – prosinac 2023. godine realiziralo značajne logističke poslove, redovite nabave potrebne za redovito izvršavanje poslova iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, te nabave potrebne za provedbu prijevremenih izbora.
214. Nabave provedene tijekom 2023. godine bile su predviđene Privremenim planom nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za razdoblje siječanj – ožujak 2023. godine, broj 07-2-16-3-198-1/23 od 15. 02. 2023. godine, Planom nabava za provedbu Prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice, broj 07-2-16-3-198-2/23 od 25. 04. 2023. godine, Planom nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za razdoblje travanj – prosinac 2023. godine, broj 07-2-16-3-198-3/23 od 25. 04. 2023. godine, Dopunom Plana nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj 07-2-16-3-198-4/23 od 25. 05. 2023. godine, Odlukom o izmijeni i dopuni Plana nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj 07-2-16-3-198-5/23 od 14. 06. 2023. godine, Odlukom o izmjenama Plana nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj 07-2-16-3-198-6/23 od 20. 07. 2023. godine, Odlukom o izmjenama Plana nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj 07-2-16-3-198-7/23 od 10. 08. 2023. godine i Odlukom o dopunama Plana nabava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj 07-2-16-3-198-8/23 od 21. 09. 2023. godine.
215. Pravni okvir za provedbu postupaka javnih nabava čine sljedeći zakoni i propisi u skladu s kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH izvršilo nabave: Zakon o javnim nabavama⁶³, Uputa za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda⁶⁴, Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine⁶⁵, Instrukcija Vijeća ministara BiH o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje siječanj – ožujak 2023. godine, broj 05-16-2-8338-2/22 od 28. 12. 2022. godine, Zakon o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu⁶⁶, Pravilnik o uspostavljanju i radu povjerenstva za javne nabave⁶⁷, svi podzakonski akti doneseni od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Agencije za javne nabave, Zakon o obligacijskim odnosima⁶⁸, Zakon o zakupu poslovnih zgrada i prostorija⁶⁹, Zakon o građenju⁷⁰, Posebne uzanse o

⁶³ „Službeni glasnik BiH“, br. 39/14 i 59/22

⁶⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 20/15

⁶⁵ „Službeni glasnik BiH“ br. 8/02, 10/02, 44/04 i 102/09

⁶⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 22/23 od 29. 03. 2023. godine

⁶⁷ „Službeni glasnik BiH“, broj 103/14

⁶⁸ „Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list RBiH“, br. 2/92, 13/93 i 13/94

⁶⁹ „Službeni list SFRJ“, br. 33/77, 12/87, 30/90 i 3/93

⁷⁰ „Službene novine Federacije BiH“, broj 55/02

građenju⁷¹, Pravilnik o javnim nabavama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁷² i drugi zakoni i propisi.

216. S Agencijom za javne nabave BiH i Pravobraniteljstvom BiH, kao kontrolnim i koordinacijskim tijelima za područje javnih nabava, stalno je kontaktirano, razmjenjivana pisana komunikacija i praćena realizacija zakonskih odredbi kojima se regulira područje javnih nabava. Sve ostvarene nabave i provedeni postupci kvalitetno su dokumentirani uz pribavljanje i evidentiranje potrebnih mišljenja, suglasnosti, komisijskih zapisnika i druge potrebne dokumentacije. Postupak nabave čija je vrijednost bila procijenjena na iznos veći od 6.000,00 KM provodila su povjerenstva za javne nabave koja su imenovana odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (rad ovih povjerenstava reguliran je Pravilnikom o načinu glasovanja i odlučivanja Povjerenstva za javne nabave Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁷³). Povjerenstvo donosi Poslovnik Povjerenstva za javnu nabavu.

4.2.1. Logističke i operativne aktivnosti

217. Operativno-logističke aktivnosti predstavljaju strukturiran sustav od određenih međusobno povezanih komponenti koje su predstavljale suštinu operativnih radnji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH tijekom 2023. godine uz aktivnosti koje su se odnosile na pripremu i organizaciju prijevremenih izbora: a) za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća koji su održani dana 05. 02. 2023. godine, b) za gradonačelnika Grada Živinice koji su održani 28. 05. 2023. godine i c) za načelnika općine Stari Grad Sarajevo koji su održani 29. 10. 2023. godine.
218. Nabava je realizirana u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavama, provedbenim aktima donesenim na temelju ovog zakona od strane Vijeća ministara BiH i Agencije za javne nabave BiH. Treba napomenuti činjenicu da je primjena Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavama usvojenim u kolovozu 2022. godine u Parlamentarnoj skupštini BiH objavljenom u „Službenom glasniku BiH“, broj 59/22 od 02. 09. 2022. godine počela od 03. 12. 2022. godine.

4.2.2. Redovite operativne aktivnosti

219. **Redovite godišnje nabave realizirane u 2023. godini uključuju:** nabavu goriva za motorna vozila – konkurentski zahtjev, zaključen okvirni sporazum na razdoblje do 2 godine; nabavu usluga izdavanja aviokarata – konkurentski zahtjev, zaključen okvirni sporazum na razdoblje do 1 godine; nabavu usluga popravka i servisiranja službenih motornih vozila – konkurentski zahtjev,

⁷¹ „Službeni list SFRJ“, broj 18/77

⁷² Broj 07-2-02-2-846-1/23 od 20. 07. 2023. godine

⁷³ Broj 07-2-02-2-397-1/15 od 16. 04. 2015. godine

zaključen okvirni sporazum na razdoblje do 3 godine; nabavu usluga lektoriranja teksta na tri jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini – konkurentski zahtjev, zaključen okvirni sporazum na razdoblje do 2 godine; nabavu isporuke produženja redovitih licenci (LOT1) – otvoreni postupak; nabavu usluga tehničke potpore u procesu održavanja informacijsko-komunikacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (LOT2) – otvoreni postupak; nabavu usluga tehničke potpore za softver JIIS BiH i soluciju e-izbori (LOT4) – otvoreni postupak; nabavu računalne opreme (LOT1) – otvoreni postupak; nabavu elektroničke opreme (LOT2) – otvoreni postupak; nabavu namještaja – drvenih ormara i stolica (daktilo stolice i fotelje) (LOT1) – konkurentski zahtjev; nabavu namještaja arhivskih metalnih ormara (LOT2) – konkurentski zahtjev; nabavu službenog motornog vozila – otvoreni postupak.

220. U izvještajnom razdoblju provedeno je ukupno 8 postupaka, od čega 3 otvorena postupka i 5 konkurentskih postupaka.

221. Nabave provedene putem izravnog sporazuma uključuju: nabavu usluga održavanja softvera i hardvera za skladišnu evidenciju; nabavu usluga registracije i osiguranja motornih vozila; nabavu automobilskih guma; nabavu usluga pranja motornih vozila; nabavu usluga *press-clippinga*; nabavu usluga ispisa i uvezivanja izvješća SIP-a za 2022. godinu; nabavu usluga SSL *web-server* certifikata; nabavu usluga *mail filteringa*; nabavu usluga snimanja postizborne konferencije „Naučene lekcije – Opći izbori 2022. godine“; nabavu ugostiteljskih usluga.

222. Ostale nabave koje su realizirane primjenom postupka izravnog sporazuma su: usluge servisiranja i tekućeg održavanja opreme, nabava sitnog inventara; usluge medija (pretplate i oglašavanja oglasa za zapošljavanje u dnevnom tisku); kupnja putarine ACC taga i ostale nabave, jer je vrijednost nabave bila manja od 6.000,00 KM, dok je nabava uredskog materijala i administrativnog materijala vršena zaključivanjem pojedinačnih ugovora na temelju zaključenih okvirnih sporazuma.

223. U izvještajnom razdoblju nisu provedeni značajni postupci javnih nabava za potrebe realizacije projekta Postizborna konferencija „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“, koja je održana od 15. do 16. lipnja 2023. godine, osim dvodnevno snimanja postizborne konferencije, tiskanja dva panoa i tiskanja i izrade certifikata i zahvalnica, s obzirom na to da je konferencija održana uz financijsku potporu međunarodnih organizacija.

Postupci javnih nabava provedeni za potrebe provedbe prijevremenih izbora u osam gradova i općina

224. Tijekom 2023. godine održani su prijevremeni izbori u 8 gradova i općina. Nakon osiguravanja financijskih sredstava za provedbu navedenih izbora izvršene su nabave usluga i roba kako slijedi: 1.) Nabava usluga tiskanja i pakiranja glasačkih listića izvršena je na temelju zaključenja pojedinačnih ugovora zaključenih na temelju Okvirnog sporazuma s dobavljačem

„Unioninvestplastika“ d. d. Vogošća, Sarajevo, koji je bio na snazi; 2.) Nabava usluga tiskanja obrazaca za biračka mjesta i omotnica za glasovanje putem mobilnog tima i nabava usluga transporta izbornog materijala izvršene su putem izravnog sporazuma; 3.) Nabava usluga tiskanja i pakiranja obrazaca i konačnih biračkih popisa putem izravnog sporazuma; 4.) Nabava usluga transporta izbornog materijala od skladišta do izborne komisije osnovne izborne jedinice (OIJ) i natrag izvršena je putem izravnog sporazuma i 5.) Nabava usluga poštanske dostave izbornog materijala na adrese biračima u inozemstvo izvršena je putem pregovaračkog postupka za dostavu ponuda bez objave obavijesti o nabavi u skladu s člankom 21. stavak (1) točka c) i člankom 28. Zakona o javnim nabavama.

4.2.3. Aktivnosti iz područja rada i radnih odnosa

225. Redovite operativne aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH obuhvatile su i personalne poslove i zapošljavanje državnih službenika i zaposlenika, odnosno obradu podataka za sve službenike i zaposlenike koji su bili zaposleni u prethodnoj godini u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH (broj radnih sati provedenih na poslu; broj sati provedenih na bolovanju, godišnjem odmoru, porodiljnom odsustvu itd.; pregled plaćenih doprinosa i poreza iz plaće i na plaću). Personalni poslovi u 2023. godini realizirani su kroz sljedeće aktivnosti:

- a. Priprema podataka za mjesečna i godišnje izvješće Zavodu za statistiku,
- b. Kontinuirana prijava novih zaposlenika i državnih službenika tijekom cijele godine u porezne uprave, slanje upita i odgovora na upite Agenciji za državnu službu BiH, dostavljanje podataka o zaposlenima i sve promjene koje su značajne za obračun plaće odjelu za MFP, kao i pripremanje zbrojnih radnih lista iz svih organizacijskih jedinica zbog obračuna plaća,
- c. Izvršena je i kompletna procedura zapošljavanja i popuna radnih mjesta na određeno vrijeme,
- d. Redovite mjesečne aktivnosti vezane za obračun plaća i kompletiranje zbrojnih radnih lista,
- e. Evidentiranje i popis akata svih primljenih poziva za seminare koji dođu u našu instituciju,
- f. Praćenje troškova telefonskih usluga mobilnih i fiksnih telefona, kao i kucanje rješenja za sva prekoračenja godišnjeg iznosa troškova telefonskih usluga,
- g. Aktivnosti u vezi izrade ugovora o djelu o angažiranju izvršitelja zbog izvršenja poslova u vezi provedbe prijevremenih izbora i izvršenja poslova iz mjerodavnosti Glavnog centra za brojanje uspostavljenog za provedbu prijevremenih izbora,

- h. Izrada rješenja za godišnje odmore, za plaćena odsustva, za naknade za slučaj ostvarivanja prava na naknadu u slučaju teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže obitelji i smrti člana uže obitelji zaposlenog, rješenja o napredovanju državnih službenika i zaposlenika u viši platni razred, potvrde o radnom iskustvu i drugih akata,
- i. Poslovi vezani za obračun plaća i kompletiranje radnih lista zaposlenika na određeno vrijeme za sve odsjeke u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, kao i obračunavanje svih ugovora o djelu računajući i GCB; poslovi vezani za dodatno osoblje u pojedinim odsjecima Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i u Skladištu SIP BiH za vrijeme održavanja i prijevremenih izbora, te uključujući i obračun za ugovore od djelu za vršenje poslova supervizora na dan održavanja prijevremenih izbora,
- j. Poslovi vezani za prijave novih zaposlenika u poreznu upravu odnosili su se na nova 4 državna službenika i dva državna službenika koji su odlazili u mirovinu, jedan slučaj prestanka radnog odnosa na određeno vrijeme i prestanak radnog odnosa za jednog državnog službenika,
- k. Dvojici državnih službenika prestao je radni odnos zbog odlaska u mirovinu Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-2-216-3/23 od 08. 03. 2023. godine, počev od 28. 02. 2023. godine i Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-4-788-1/23 od 20. 07. 2023. godine, počev od 11. 07. 2023. godine, a obavljali su poslove pomoćnika revizora i stručnog savjetnika za upis birača u Središnji birački popis,
- l. Dvojici zaposlenika prestao je radni odnos zbog odlaska u mirovinu Rješenjem predsjednika SIP BiH, broj 07-2-34-4-942-1/23 od 31. 08. 2023. godine, počev od 03. 09. 2023. godine i od 31. 12. 2023. godine, koji su obavljali poslove referenta na kurirskim poslovima i koordinatora za rad s općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima,
- m. Dvojici zaposlenika prestao je radni odnos zbog odlaska u drugu instituciju Rješenjem predsjednika SIP BiH, broj 07-2-34-4-282-2/23 od 27. 02. 2023. godine, počev od 28. 02. 2023. godine i broj 07-2-34-4-333-2/23 od 15. 03. 2023. godine, počev od 31. 03. 2023. godine, a obavljali su poslove vozača i referenta za administraciju računarske mreže,
- n. Jedna zaposlenica je na porodiljnom bolovanju počev od kraja veljače 2023. godine na razdoblje od jedne godine. Za vrijeme bolovanja zaposlenice na njene poslove primani su zaposlenici u radni odnos na određeno vrijeme,
- o. U ovom izvještajnom razdoblju izvršen je prijem četiri zaposlenika u radni odnos na neodređeno vrijeme na poslove vozača, referenta za kurirske poslove, pomoćnika koordinatora skladišta i na poslove referenta za tehničku provedbu i analizu izbora,

- p. U ovom izvještajnom razdoblju izvršen je prijem četiri državna službenika putem javnog oglasa koji provodi ADS BiH na sljedeća radna mjesta državnih službenika: višeg stručnog suradnika u Centru za edukaciju SIP BiH Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-2-870-7/23 od 22. 02. 2023. godine, na poslove višeg stručnog suradnika za informiranje birača Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-2-516-10/23 od 02. 11. 2023. godine, na poslove pomoćnika revizora Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-2-516-11/23 od 02. 11. 2023. godine, na poslove stručnog savjetnika za razvoj, održavanje i upravljanje aplikacijama i bazama podataka Rješenjem ADS BiH broj 07-2-34-2-516-9/23 od 02. 11. 2023. godine,
 - q. Jedna državna službenica na poslovima šefa odsjeka je putem internog premještaja, na osobni zahtjev, raspoređena s poslova šefa odsjeka koje je obavljala na niže poslove, na poslove stručnog savjetnika, koji su bili upražnjeni, počev od 01. 02. 2023. godine. Nadalje, preostalo radno mjesto šefa odsjeka koje je ostalo upražnjeno, popunjeno je internim premještajem državne službenice s poslova višeg stručnog suradnika za informiranje birača, koje je do tada obavljala, počev od 01. 05. 2023. godine,
 - r. Isto tako, izvršen je interni raspored zaposlenika, na lični zahtjev zaposlenika s poslova referenta za tehničku provedbu i analizu izbora na upražnjeno radno mjesto referenta za administraciju računalne mreže, počev od 01. 09. 2023. godine,
 - s. Tijekom 2023. godine jedan državni službenik bio je na neplaćenom odsustvu zbog školovanja, te jedna zaposlenica na neplaćenom odsustvu u trajanju od 4 mjeseca zbog spajanja obitelji u inozemstvu,
 - t. Procedure prijema državnih službenika putem Javnog oglasa koji provodi Agencija za državnu službu BiH koje su u tijeku i nisu bile okončane do kraja 2023. godine odnose se na radna mjesta državnih službenika; stručnog savjetnika za upis birača u Središnji birački popis, revizora i stručnog savjetnika za razvoj aplikacija i baza podataka.
226. U izvještajnom razdoblju vođen je jedan disciplinski postupak protiv zaposlenika na pomoćnim poslovima u skladištu SIP BiH, zbog teže povrede službene dužnosti. U provedenom disciplinskom postupku Prvostupanjsko disciplinsko povjerenstvo institucije je zaposleniku Rješenjem broj 07-2-34-3-855-16/23 od 05. 09. 2023. godine izrekla disciplinsku kaznu – novčanu kaznu 30% od osnovne plaće zaposlenika na razdoblje od 6 (šest) mjeseci.

4.2.4. Aktivnosti koje se odnose na protokol

227. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 66. sjednici, održanoj dana 11. 10. 2023. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupka za odabir arhivske građe iz registraturne građe, izlučivanje i uništavanje bezvrijedne registraturne građe Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine nastale u radu počev od 2007. godine, broj 07-2-02-3-1098-1/23 od 11. 10. 2023. godine, čija realizacija je u tijeku.

228. Redovite aktivnosti u izvještajnom razdoblju bili su i poslovi prijema, razvrstavanja, dostavljanja pošte na signiranje, zavođenje, otprema i arhiviranje dokumentacije i korespondencije predmeta (upis, sređivanje i čuvanje dokumenata koji se arhiviraju), vođenje evidencije pečata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i kurirski poslovi.
229. U izvještajnom razdoblju obavljani su i poslovi vođenja skladišne kartoteke i druge odgovarajuće evidencije, skupljanje papira za reciklažu i njegova reciklaža i izlaz osnovnih sredstava iz skladišta i drugog materijala, slaganje arhivske građe.
230. U razdoblju siječanj – prosinac 2023. godine na protokolu u pisarnici u djelovodnik predmeta i akata, zaključen na kraju 2023. godine, a koji se vodi u elektroničkom obliku, zavedeno je 1552 predmeta; u upisnik prvostupanjskih predmeta upravnog postupka zavedena su 1233 predmeta; u upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka zaveden je jedan (1) predmet; u djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu vršeno je zavođenje akata, te je vršeno zavođenje akata u interne knjige organizacijskih jedinica Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Pored ovih poslova, vršeni su i poslovi izdavanja potvrde o prijemu podnesaka, uspostava unutarnjih i vanjskih telefonskih veza korisnicima usluga u objektu itd.

4.2.5. Aktivnosti koje se odnose na poslove u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

231. Skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH nalazi se na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, na adresi Kasindolskog bataljona broj 14 u Istočnom Sarajevu. U redovitom radu, skladište služi za smještaj zaliha izbornog materijala, opreme i inventara Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, redovite arhive, izborne dokumentacije i iskorištenog glasačkog materijala s prethodnih izbora koji se čuvaju u skladu s odobrenom listom kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i odlukama koje donosi Središnje izborno povjerenstvo BiH.
232. U 2023. godini u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pored redovitih aktivnosti, obavljane su dodatne aktivnosti, i to: priprema i organiziranje prijevremenih izbora; prijem i kontrola uredskog materijala; prijem i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijem i kontrola glasačkih listića koji su distribuirani iz tiskare u skladište; distribucija materijala za izborna povjerenstva i povrat i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje u kojem se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.
233. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 77. sjednici od 14. 12. 2023. godine donijelo Zaključak o prikupljanju ponuda za zakup poslovnog prostora

skladišnog tipa za smještaj skladišta, putem javnog nadmetanja⁷⁴. Ugovor o zakupu poslovnog prostora skladišnog tipa zaključen je s firmom *Inex d.o.o.*, Istočno Sarajevo na razdoblje od dvije godine, počev od 01. 05. 2024. godine.⁷⁵

Aktivnosti vezane za trajno rješavanje skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

234. Već dugi niz godina Središnje izorno povjerenstvo BiH pokušava trajno riješiti prostor za skladištenje izbornog materijala. Neophodan skladišni prostor trebao bi biti u površini od minimalno oko 1000 m².
235. Iz proračuna institucija BiH za iznajmljivanje skladišnog prostora od 2003. godine do kraja ožujka 2024. godine izdvojeno je 2.107.967,08 KM.
236. Vijeće ministara BiH je na 34. sjednici održanoj 09. 12. 2015. godine i na 48. sjednici održanoj 15. 03. 2016. godine donijelo zaključke kojima je zadužilo Službu za zajedničke poslove institucija BiH da riješe pitanje osiguravanja skladišta za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁷⁶. S obzirom na to da ovaj zaključak Vijeća ministara BiH nije proveden, Središnje izorno povjerenstvo BiH je dana 24. 11. 2021. godine dostavilo Vijeću ministara BiH Informaciju o rješavanju skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s prijedlozima zaključaka⁷⁷. Na 54. redovitoj sjednici, održanoj 28. 07. 2022. godine, Vijeće ministara BiH usvojilo je Informaciju o rješavanju skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i zadužilo Službu za zajedničke poslove institucija BiH da osigura adekvatan skladišni prostor za ove potrebe. Središnje izorno povjerenstvo BiH zatražilo je od Službe za zajedničke poslove institucija BiH da se osigura prostor u državnom vlasništvu za potrebe skladištenja izbornog materijala, kako bi se proveli raniji zaključci Vijeća ministara BiH i ostvarile proračunske uštede.⁷⁸
237. Dana 11. 10. 2023. godine održan je sastanak s rukovoditeljima Službe za zajedničke poslove institucija BiH na kojem je usuglašeno da je potrebno hitno pristupiti izvršavanju Zaključka Vijeća ministara BiH, na način da Služba za zajedničke poslove institucija BiH dostavi Izvješće o istraženom tržištu za mogućnosti zakupa ili kupnje odgovarajućeg skladišnog prostora, kao i mogućnost kupnje zemljišta radi izgradnje skladišta kao kasnijeg dugoročnog rješavanja skladišnog prostora s cijenama nekretnina.

⁷⁴ Akt broj 07-2-16-3-1243-1/23 od 14. 12. 2023. godine

⁷⁵ Akt broj 07-2-16-3-1243-9/23

⁷⁶ Akt Službe za zajedničke poslove institucija BiH, broj 01-50-2-1399-6/15 od 30. 07. 2015. godine

⁷⁷ Akt SIP BiH broj 07-2-50-4-1008-2/21

⁷⁸ Akt broj 07-2-50-4-1008-9/21 od 16. 03. 2023. godine i akt broj 07-2-50-4-1008-10/21 od 16. 04. 2023. godine

238. Služba za zajedničke poslove institucija BiH je aktom broj 06-07-4-1874-3/23 od 08. 11. 2023. godine dostavila Informaciju vezanu za rješavanje skladišnog prostora za potrebe rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s Izvješćem u njenom prilogu sačinjenom od strane Povjerenstva za istraživanje tržišta za skladišni prostor. U Izvješću je navedeno da se sačini Informacija prema Vijeću ministara BiH s decidno definiranim zaključcima, dinamikom realizacije i planiranim potrebnim proračunskim sredstvima, a imajući u vidu činjenicu da Služba za zajedničke poslove ne raspolaže s potrebnim skladišnim prostorom. Prijedlog je da je za trajno rješavanje skladišnog prostora potrebno sačiniti dinamički plan kupnje ili izgradnje objekta/skladišta s rokovima aktivnosti i potrebnim proračunskim sredstvima za implementaciju.
239. U skladu s gore navedenom informacijom Službe za zajedničke poslove institucija BiH od 08. 11. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH sačinilo je Informaciju o trajnom rješavanju skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH radi njenog upućivanja Vijeću ministara BiH i donošenje Zaključka o rješavanju pitanja skladišnog prostora ove institucije. Informacija je dostavljena Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH i Ministarstvu financija i trezora BiH na mišljenje.⁷⁹ Nakon zaprimanja mišljenja Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH⁸⁰ i Ministarstva financija i trezora BiH⁸¹ izvršene su korekcije i pripremljena je Informacija o trajnom rješavanju skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s prijedlogom zaključka Ministarstvu financija i trezora BiH i aktom broj 07-2-50-4-1008-1/21 od 08. 03. 2024. godine Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, i dostavljena je radi davanja mišljenja.
240. Dana 22. 03. 2024. godine zaprimljeno je mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH⁸² u kojem je konstatirano da nemaju primjedbi na dostavljeni materijal. Isti dan zaprimljeno je i mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH⁸³ u kojem je navedeno da Ministarstvo financija i trezora BiH podržava dostavljenu informaciju uz napomenu da će se o financijskom aspektu samog prijedloga Odluke o nabavi skladišnog prostora za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i prijedloga Odluka o višegodišnjem projektu, Ministarstvo financija i trezora BiH izjasniti u posebnoj proceduri ukoliko se ukaže potreba za tim.

⁷⁹ Akt broj 07-2-50-4-1008-12/21 od 21. 11. 2023. godine

⁸⁰ Akt broj 03-02-4-1005/23 od 06. 12. 2023. godine

⁸¹ Akt broj 05-02-2-8248-2/23 od 29. 11. 2023. godine

⁸² Akt broj 03-02-4-1005-1/23 od 21. 03. 2024. godine

⁸³ Akt broj 05-02-2-82/4/24 od 14. 03. 2024. godine

5. Informatičko-tehnička potpora radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

241. Po pitanju aktivnosti iz informatičko-tehničke potpore radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zbog ograničenosti kapaciteta u Odsjeku za informacijsko-komunikacijske tehnologije, nedostatka materijalno-tehničke potpore, te ljudskih kapaciteta, prioritet rada u 2023. godini bio je na konsolidaciji postojećih informacijskih sustava, te stvaranje preduvjeta za daljnju nadogradnju i uvođenje novih sustava.
242. Zahvaljujući podršci isključivo međunarodnih organizacija – Misije OSSE-a u BiH, izvršena je dorada pojedinih modula Jedinственог izbornog informacijskog sustava (JIIS BiH), kao i izrada novih kako bi ona zadovoljila minimalne potrebe provedbe Lokalnih izbora 2024. godine.

5.1. Održavanje aplikativnog softvera Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

243. Održavanje softvera u softverskom inženjerstvu odnosi se na proces modificiranja i ažuriranja softverskog proizvoda nakon izrade kako bi se ispravile greške, poboljšale performanse ili drugi atributi.
244. Aktivnosti održavanja podijeljene su u četiri klase: **Adaptivna** – mijenjanje sustava da se nosi s promjenama u okruženju softvera (DBMS, OS); **Perfektna** – implementacija novih ili izmijenjenih potreba korisnika koje se tiču funkcionalnog poboljšanja softvera; **Korektivna** – dijagnoze i ispravljanje grešaka, eventualno onih koje pronađu korisnici i **Preventivna** – povećanje održavanja softvera i pouzdanosti kako bi se spriječili problemi u budućnosti.
245. U izvještajnom razdoblju vršene su intervencije u smislu održavanja aplikativnog softvera u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH kako slijedi: aplikacija **JIIS BiH** (čišćenje aplikacijskog i servera baze podataka; postavljanje testnog okruženja – priprema aplikacije i baze za razvojni tim), sastavljanje DEV okoline za projekt – kopiranje aplikacije i baze za potrebe dorada za projekt ID birača na BM; aplikacija **BiračkiOdbori** – Postavljanje nove aplikacije i baze za prijevremene izbore i uspješno puštanje prema OIP-ima/GIP-ima; te aplikacija **ImovinskiKartoni** (Migracija aplikacije, postavljanje nove aplikacije i DB u okviru sustava eIzbora nakon čega je aplikacija objavljena prema internetu).
246. Po pitanju održavanja korisničke opreme zamijenjeno je 27 korisničkih računala i instalirano 10 laptopa; zamijenjeno je 25 tvrdih diskova sa SSD diskovima; 25 računala je servisirano i 20 predloženo za otpis. Nadalje, provedene su brojne aktivnosti po zahtjevu korisnika.

5.2. Održavanje sustavnog softvera

247. Tijekom 2023. godine izvršene su brojne intervencije. Urađeno je više standardnih zadataka, kao što su *update* (ažuriranje), *upgrade* (nadogradnja) i *patchanje* kako slijedi: pregled i brisanje nepotrebnih računa iz AD-a, provjera rada *Backup* sustava, dodatno podešavanje SSL certifikata i podržanih enkripcijskih shema na serverima koji opslužuju internet klijente (*Web01* i *eIzbori-App*).
248. Po pitanju **izmjene infrastrukture** urađeno je sljedeće: ažuriranje OS-a na domenskim kontrolerima na *Windows* server 2022, ažuriranje *Microsoft DPM backup* rješenja na verziju *System Center 2016* (OS *Windows Server 2016*), instalacija novog *CA* na razini izbori.ba domene za interne potrebe, konfiguracija izuzetaka na *CloudFlare* WAF platformi – legitimni promet bio bi prepoznat kao prijetnja, te je bio blokiran od strane sustava; dva puta u tijeku mjeseca slična aktivnost za različit prometni scenarij, preusmjeravanje prometa na ponovno licencirane mrežno-sigurnosne uređaje (*firewall* nove generacije, *mail security gateway*) – rekonfiguracija mrežne opreme i testiranje, unaprjeđenje konfiguracije *email security gateway* uređaja – analiza neželjenih poruka koje su prošle kroz uređaj, „postrožavanje kriterija za odlučivanje da se radi o *spam* elektroničkoj poruci“.
249. **Update Servera** – izvršen je *update* operativnih sustava na serverima s raspoloživim *update* paketima, svi su serveri maksimalno ažurirani osim pojedinih specijaliziranih strojeva (*Linux*), *update* hipervizora na *VXRail* serverima po potrebi i u konzultaciji s kompanijom koja ima ugovor za tehničku infrastrukturnu potporu.
250. **Čišćenje servera** uključivalo je sljedeće: čišćenje sustavnog diskovnog prostora na *Web2* (interne aplikacije) i *Web01* (vanjske aplikacije), čišćenje *log-fileova* na *Exch01* i *Exch02* zbog popunjavanja sustavnog (c:) diska i problema s prijemom *mailova* i čišćenje/praznjenje *log-fileova* i manualnih *backupa* sa svih servera pred izbornu razdoblje.
251. **Izrada dokumentacije** uključivala je sljedeće: implementacija rudimentarnog sustava za dijeljene informacija na razini Mrežnog tima koristeći *OneNote* aplikaciju s ciljem agregiranja tehničkog znanja i razmjene informacija.
252. **Održavanje SQL servera** uključivalo je: komprimiranje baza i tablica na *SQLCluster2008* za potrebe optimizacije iskorištenosti prostora i kreiranje novog servera (*Windows Server 2022*, *SQL Server 2022*).
253. **Održavanje LAN mreže i VoIP sustava** uključivalo je: rekonfiguraciju, zamjenu i instalaciju telefonskih uređaja, *backup* konfiguracija mrežnih uređaja, nadzor rada novih sustava zaštite (*FW* i *AntiSpam*) i *CloudFlare*, izmjene na sustavu *VOIP*-a zbog dolaska novih uposlenih (ažuriranje sinkronizacije s *ActiveDirectory* i ažuriranje vlasništva nad uređajima i lokalima (važno zbog licenciranja), konfiguracija *mail* karantena na novom *AntiSpam* rješenju.

5.3. Podrška i rad na aplikativnom softveru

254. Podrška i rad na aplikativnom softveru uključivala je sljedeće:

Sustav za upravljanje dokumentima (*Document Management System – DMS*) – Redovito održavanje aplikacije, ispravke u cilju ubrzanja rada, kreiranje prilagođenih izvješća na zahtjev korisnika, kreiranje ukupnih izvješća svih knjiga u svrhu ispisa i arhiviranja predmeta.

Birački odbori – Redovito održavanje aplikacije, unošenje svih potrebnih šifrnika za prijevremene izbore i puštanje aplikacije u rad *online*, telefonska potpora svim kandidatima tijekom unosa u aplikaciju birački odbori, *ekspert* konačnih lista i pravljenje izvješća na zahtjev.

SBPpošta – Izrada izvješća po zahtjevu korisnika i održavanje aplikacije.

Imovinski kartoni – Aktivno sudjelovanje tijekom izrade *online* modula. Tehnička potpora svim kandidatima putem telefona ili e-pošte.

Aplikacija OIP – Održavanja aplikacije, sitne intervencije, podešavanja i ručne izmjene podataka na zahtjev.

Jedinstveni izborni informacijski sustav (JIIS BiH) – Postavljanje testne JIIS BiH aplikacije i baza za prijevremene izbore Bihać, Srebrenik, Tuzla, Zvornik, Bratunac, Vogošća; simulacija izbora od početka do kraja; postavljanje JIIS BiH aplikacije i baza. Podešavanje JIIS aplikacija. Ubacivanje korisnika i podešavanje korisničkih rola za interne i eksterne korisnike; testiranje unosa i obrade podataka; izrada CD-ova s biračkim popisima za *offline* provjeru birača na licu mjesta; izvješća za birače koji glasuju putem pošte; provjera promatrača; provjera kandidata; tiskanje glasačkih listića – ručno ubačeni subjekti koji su prijavljeni prije izbornog ciklusa.

PrigZal – Održavanje aplikacije, ubacivanje novih šifrnika i potpora korisnicima tijekom unosa i pravljenja konačnih izvješća.

Žrijebanje – Dodane nove funkcije u aplikaciju žrijebanje.

255. Po pitanju dokumenata koji se odnose na sigurnost informacijskog sustava, na 65. sjednici, održanoj dana 05. 10. 2023. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH usvojilo je dokument pod nazivom „Politika i sigurnosti informacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine“⁸⁴ koji tretira područje upravljanja informacijskom sigurnošću u skladu s ISO/IEC 27001 standardom, te dokument „Smjernice za upravljanje informacijskom sigurnošću informacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine“.⁸⁵

⁸⁴ Akt broj 05-1-07-5-1076-1/23

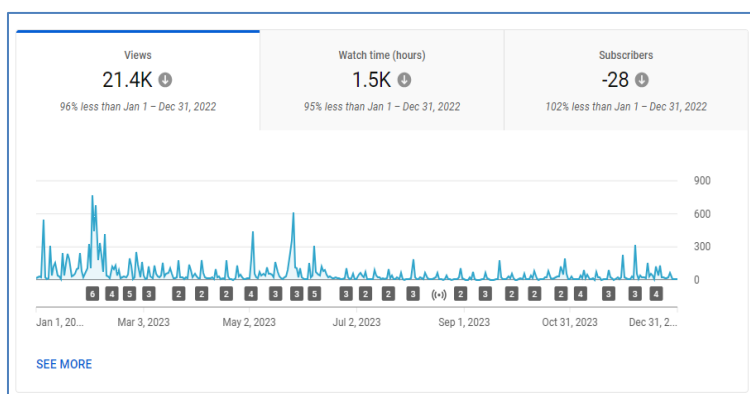
⁸⁵ Akt broj 05-1-07-5-1077-1/23

5.4. Tehnička provedba i analiza izbora

256. U 2023. godini kontinuirano su obavljani poslovi na osposobljavanju i održavanju aplikacije Središnjeg biračkog popisa (SBP), te kreirani birački popisi za prijevremene izbore. Vršene su tehničke modifikacije procedura u aplikaciji SBP-a da bi se ubrzalo inicijalno punjenje Središnjeg biračkog popisa.
257. Osposobljavanje aplikacije Središnjeg biračkog popisa uključivalo je: čišćenje baze podataka, osposobljavanje *web*-servisa za prijenos podataka o ulicama, unošenje inicijalnog punjenja podataka, modifikaciju procedura kod prijena podataka iz aplikacije SBP-a u ER_temp, u suradnji sa službenicima IKT-a.
258. Aktivnosti vezane za prijevremene izbore uključivale su: dostavljanje specifikacije za tiskanje glasačkih listića, generiranje biračkih popisa za redovita biračka mjesta, generiranje popisa za mobilne timove, generiranje popisa za političke subjekte, rađene su analize podataka u bazama Središnjeg biračkog popisa na temelju pretpostavljenih vrijednosti i sustavne korekcije.

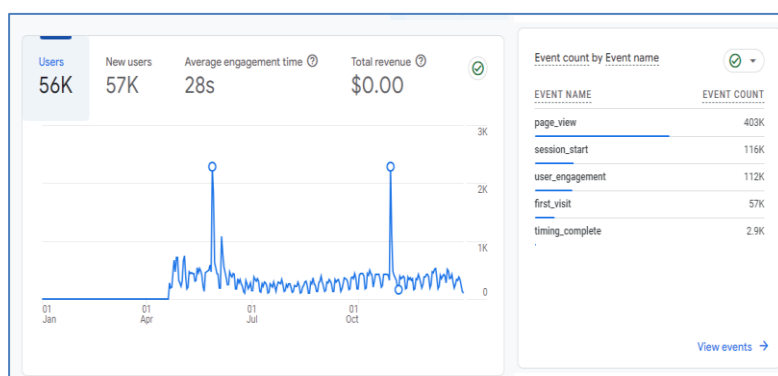
5.5. Održavanje i razvoj *web*-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

259. Tijekom 2023. godine aktivnosti koje se odnose na održavanje *web*-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH bile su usmjerene na potporu i objavu informacija vezanih za prijevremene izbore, i to: Prijevremeni izbori za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika, i načelnike općina Bratunac i Vogošća, Prijevremeni izbori za gradonačelnika Grada Živinice i Prijevremeni izbori za načelnika općine Stari Grad Sarajevo.
260. U izvještajnom razdoblju na *web*-stranici www.izbori.ba objavljeno je preko 2612 dokumenata, 106 propćenja za javnost na 4 jezika (3 jezika u službenoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku); dnevni redovi za 81 sjednicu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (na 3 jezika u službenoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku), *YouTube* prijenos uživo 81 sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

*Statistika
posjećenosti
YouTube kanala
SIP BiH u 2023.
godini*

261. U izvještajnom razdoblju putem *web*-stranice www.izbori.ba evidentirano je 113 273 upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa (SBP).
262. Prema statistici posjećenosti na *Google web*-servisu, ukupan broj pregleda (*page views*) na *web*-stranici u 2023. godini iznosio je 403 000.

Broj pregleda (Page views) na web-stranici www.izbori.ba u 2023. godini

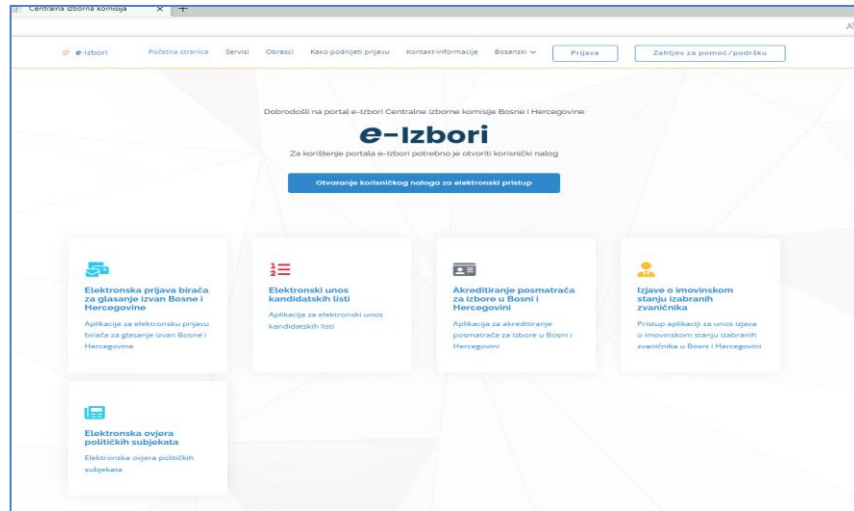
5.6. Razvoj softvera

263. Tijekom 2023. godine zbog nedostatka osoblja bio je otežan rad na pripremi i razvoju novih softvera. Uz pomoć međunarodnih organizacija pripremljen je softver za *online* prijavu političkih subjekata, te vlastitim angažmanom osoblja Odsjeka za IKT urađena je aplikacija za digitalno vođenje materijalno-tehničkih sredstava.

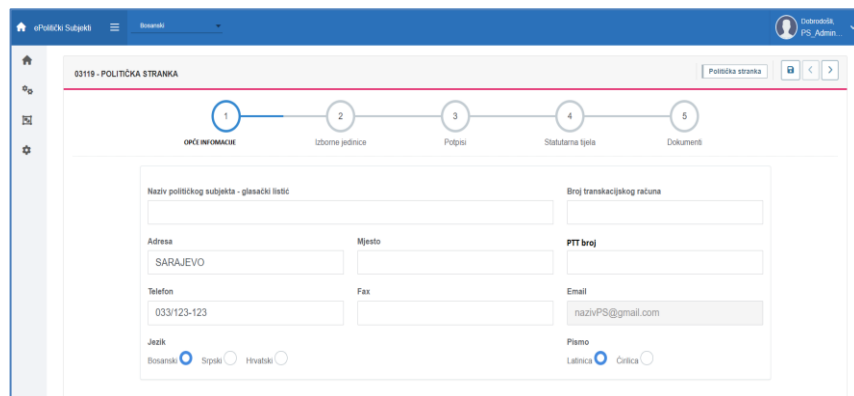
Online aplikacija za unos i obradu prijave političkih subjekata

264. Uz pomoć međunarodnih donatora, te angažman stručnog osoblja od strane Misije OSSE-a u BiH razvijen je aplikativni softver za *online* unos i obradu prijave političkih subjekata. Dosadašnji je proces zahtijevao fizičku komunikaciju političkih subjekata sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH uz dostavu opsežne dokumentacije koja je opet zahtijevala vrijeme za obradu i validaciju. Implementirana je računalna *web*-aplikacija koja je donijela jednostavna, pouzdana i učinkovita rješenja za sve sudionike u procesu registracije političkih subjekata za izbore 2024. godine. Cijeli je proces omogućen *online* tehnologijom koja donosi brzu obradu podataka u realnom vremenu. *Web*-portal *e-Izbori*, koji između ostalih aplikacija sadrži i ovu, nudi političkim subjektima potpuno jednostavan alat koji štedi vrijeme, otklanja nedoumice i greške, postavlja zakonom propisane uvjete, te time ubrzava, pojednostavljuje i maksimalno validira unos u skladu sa zakonskim propisima. Ovim se smanjuje mogućnost zlouporabe, što u izbornom procesu ima veliku važnost.
265. Najvažnije funkcionalne prednosti aplikacije su sljedeće: pojednostavljen je proces prijave političkih subjekata, informacija o statusu prijave, komunikacija s političkim subjektima je brža i u realnom vremenu, putem *web*-portala, nedostaci se utvrđuju odmah prilikom unosa podataka, obrasci

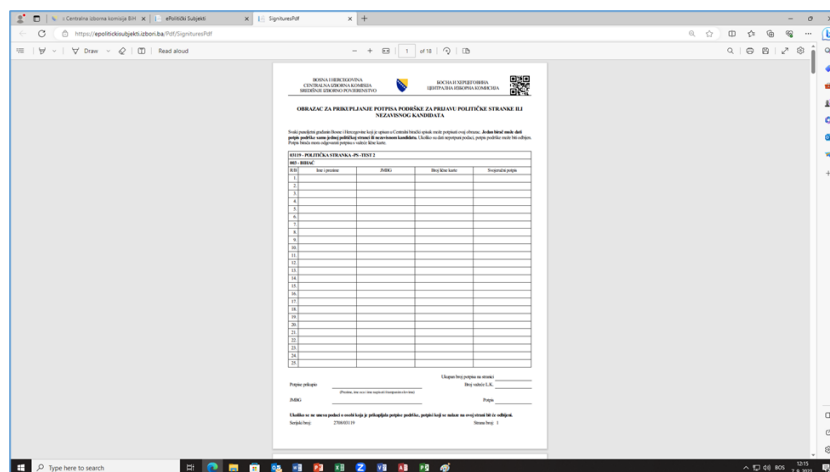
za prikupljanje potpisa se generiraju u sustavu *online* prema razinama za koje se politički subjekt prijavljuje, *online* provjere prilikom unosa potpisa potpore (ovo je značajno radi smanjenja zlouporaba, ako je neki potpis dupli sustav odmah obavještava da je potpis već unesen).

Izgled početnog ekrana za pristup

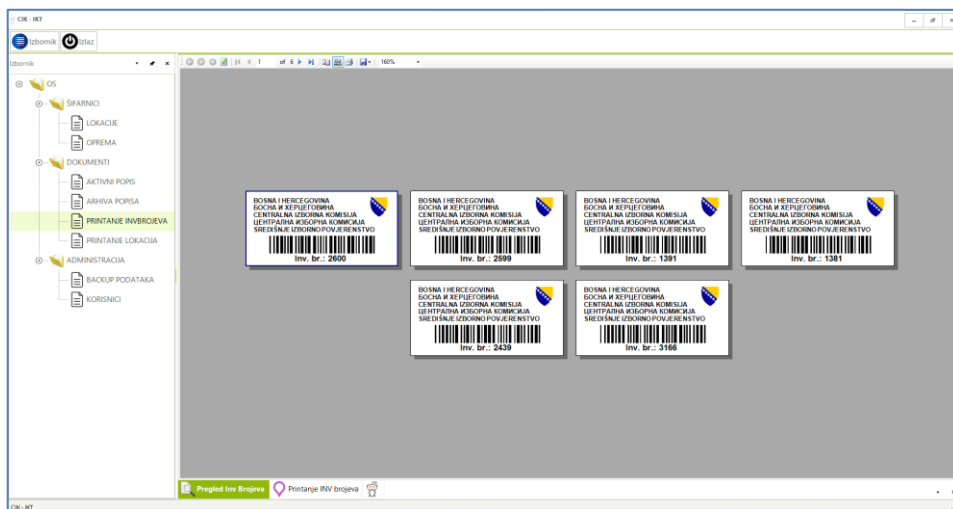
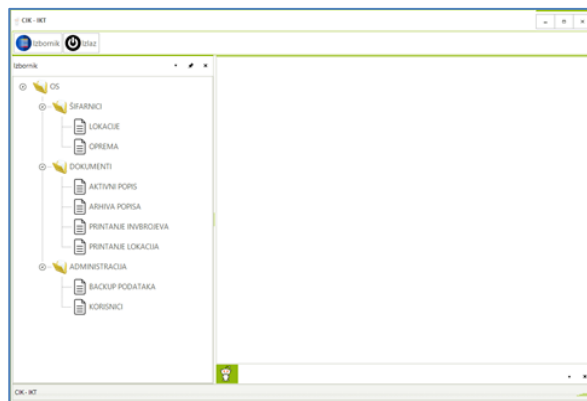
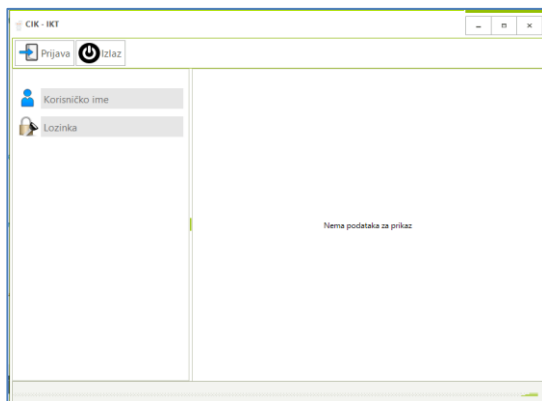
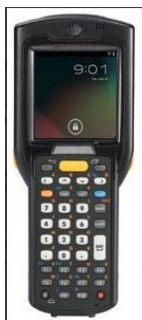
Izgled forme za unos podataka

Izgled obrasca za prikupljanje potpisa potpore

Aplikacije za digitalno vođenje opreme koja spada u osnovna sredstva

266. Aplikacija je rađena na .net 3.5 tehnologiji za prijenosne uređaje, dok je desktop verzija rađena na .net 4.6.2. Korišten je programski jezik C#, *Windows Forms*. Microsoft SQL server je baza podataka za aplikaciju. Baza se sastoji od 10 tablica, 1 *view* i 4 *stored procedure*. Baza će se širiti po potrebi.
267. U formi je ostavljena mogućnost označavanja opreme s: Upotrebljivo – DA/NE; Za rashod – DA/NE; Ima inv. broj – DA/NE (u slučaju da postojeći inventurni broj nije uredan. Opcija služi za označavanje opreme za koju je potrebno ponoviti ispis inventurnog broja); korisnik opreme i sl.

268. Za potrebe pripreme tehničke dokumentacije izvršena je analiza i upoznavanje procesa sa skladištenjem izbornih materijala, evidencijama izdavanja dokumenata, otpisima, te prijedlozima za unaprjeđenje i prelazak na digitalnu evidenciju.

Skladište

5.7. Grafička priprema

269. U izvještajnom razdoblju pripremljeni su različiti grafički dizajni: grafička priprema (glasački listići, obrasci, akreditacije, poster) za prijevremene izbore u Gradu Bihaću, Srebreniku, Tuzli, Zvorniku, općinama Bratunac i Vogošća), grafička priprema (glasački listići, obrasci, akreditacije, poster) za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo i gradonačelnika Grada Živinice), publikacije (dtp, dizajn i priprema za tisak), grafička priprema dokumenta „Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za razdoblje 2024. – 2027. godine“, publikacije iz edicije „Izborna pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“ (dtp, dizajn i priprema za tisak), postizborna konferencija Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“ (akreditacije, telopi, zahvalnice, bilbordi), izrada konferencijske brošure (dtp, dizajn i priprema za tisak) „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“.
270. Pripremljeni su certifikati za izabrane delegate/poslanike, pružena je grafička potpora manifestacijama održanim u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (*press*-konferencije, obuke, saopćenja), kontinuirano je praćen i fotografiran rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s domaćim i međunarodnim dužnosnicima i vršena je obrada fotografija. Nadalje, izvršeno je grafičko oblikovanje cjelokupnog vizualnog izgleda pratećih i neophodnih elemenata u radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH: akreditacije (službene i imunitetske), vizit-kartice, pločice na vratima, karte Bosne i Hercegovine, natpisi na stolovima, kalendari, panoi, pozivnice, zahvalnice, logotipi, prezentacije.

6. Zaključna razmatranja

271. Fokus aktivnosti u području provedbe izbora u 2023. godini bio je na: implementaciji rezultata izbora, provedbi posrednih izbora za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, Vijeće naroda Republike Srpske i predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH, provedbi prijevremenih izbora u općinama i gradovima, aktivnostima za pripremu izbora za tijela lokalne uprave i samouprave; vođenju i ažuriranju Središnjeg biračkog popisa; popunjavanju izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica, imenovanju i razrješenju članova izbornih povjerenstava, analizi rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava; edukaciji izborne administracije; aktivnosti u vezi s dostavom i objavljivanjem imovinskih kartona izabраних dužnosnika, provjeri prebivališta za izabrane dužnosnike, utvrđivanju prestanka mandata i dodjeli zamjenskih mandata, ažuriranju evidencije o uplaćenim kaznama, provedbi javnih nabava, zaštiti izbornog prava, tehničkoj provedbi i analizi izbora, grafičkoj pripremi i dizajnu.

II. DIO

PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

1. Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka

1.1. Uvod

272. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu s odredbama članka 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka⁸⁶, mjerodavno za provedbu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Zakon o financiranju).
273. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u skladu s člankom 10. stavak (1) Zakona o financiranju uspostavilo Službu za reviziju financiranja političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Služba za reviziju), koja pregleda i kontrolira financijska izvješća koje podnesu političke stranke i obavlja reviziju financiranja političkih stranaka u skladu s ovim Zakonom.
Služba je uspostavljena Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o uspostavljanju Službe za reviziju financijskog poslovanja, broj 01-07-653/05 od 10. 03. 2005. godine⁸⁷, u skladu s tada važećim Zakonom o financiranju političkih stranaka⁸⁸. Naknadnom izmjenom Zakona o financiranju političkih stranaka 2010. godine, promijenjen je naziv Službe za reviziju financijskog poslovanja u Službu za reviziju financiranja političkih stranaka.
274. Revizija financijskih izvješća političke stranke uključuje izvješća sjedišta stranke i najmanje dvije niže organizacijske cjeline koje odabere Služba za reviziju.
275. Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno je za odlučivanje jesu li su politička stranka ili druga osoba prekršili odredbe ovog Zakona, kao i za izricanje sankcija bilo kojoj političkoj stranci zbog nepridržavanja njegovih odredbi ili za poduzimanje odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opće mjerodavnosti, u skladu sa zakonom.
276. Svaku sumnju o kaznenom djelu koje se može dovesti u vezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu s člankom 14. stavak (4) ovog Zakona, obvezno prijaviti mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona.
277. Na temelju provedenih aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u području pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, te izrečenih sankcija političkim strankama, pripremljeno je izvješće o implementaciji odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka u 2023. godini.

⁸⁶ „Službeni glasnik BiH“, br. 95/12 i 41/16

⁸⁷ „Službeni glasnik BiH“, broj 20/05

⁸⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj 22/00

1.2. Pravni okvir za financiranje političkih stranaka

278. Financiranje političkih stranaka u Bosni i Hercegovini uređeno je Zakonom o financiranju političkih stranaka i Poglavljem 15. Izbornog zakona BiH, financiranje izborne kampanje.

U skladu s odredbama članka 3. stavak (1) Zakona o financiranju, politička stranka može se financirati iz: članarina, dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih osoba, izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija, prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke, proračuna BiH u skladu s člankom 7. ovog Zakona, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko distrikta BiH, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa zakonom i dobiti od poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke.

Poduzeće u vlasništvu političke stranke može se baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačkom djelatnošću.

Godišnji prihod političke stranke ostvaren od imovine u vlasništvu političke stranke i dobiti od poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke ne smije prelaziti 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda stranke.

- (1) Političke stranke se financiraju iz proračuna Bosne i Hercegovine u skladu s člankom 7. Zakona o financiranju političkih stranaka, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko distrikta BiH, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa zakonom.

U skladu s odredbama članka 7. Zakona o financiranju političkih stranaka u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine sredstva se osiguravaju za financiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i neovisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini BiH i parlamentarnih skupina, odnosno klubova poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Ukupna sredstva koja se izdvajaju za financiranje spomenutih političkih subjekata ne mogu prelaziti iznos od 0,2% proračuna Bosne i Hercegovine u kalendarskoj godini.

Političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva se raspodjeljuju na način da se:

- 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,
- 60% sredstava dijeli prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata, koje svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno neovisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,
- 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim skupinama srazmjerno broju poslaničkih, odnosno delegatskih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH će svojim aktima detaljnije regulirati raspodjelu sredstava iz ovog članka, kontrolu trošenja i druga financijska pitanja u vezi s provedbom ovog Zakona.

(2) U Republici Srpskoj, u skladu sa Zakonom o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine⁸⁹, sredstva se izdvajaju iz proračuna za:

- financiranje dijela troškova redovnog rada političkih stranaka, koalicija, neovisnih poslanika, odnosno odbornika,
- pokriva dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih lista i neovisnih kandidata kojima su potvrđene izborne liste za izbor poslanika, odnosno odbornika, i
- pokriva dijela troškova rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i skupina.

a) Sredstva izdvojena za financiranje troškova redovnog rada političkih stranaka, koalicija, neovisnih poslanika, odnosno odbornika ne mogu biti manja od 0,2% ukupnih proračunskih prihoda iz prethodne godine, a raspoređuju se na način:

- 20% sredstava se raspoređuje u jednakim iznosima svim političkim strankama i koalicijama koje imaju poslanike u skupštini i neovisnim poslanicima, i
- 80% se raspoređuje srazmjerno broju osvojenih mandata koje politička stranka, koalicija, neovisni poslanik, odnosno odbornik, ima u skupštini.

b) Sredstva za izbornu kampanju osiguravaju se u proračunu za godinu u kojoj se održavaju izbori u iznosu ne manjem od 0,05% ukupnih proračunskih prihoda iz prethodne godine. Način raspodjele sredstava vrši se u skladu s izbornim propisima.

c) Sredstva za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i skupina, dodjeljuju se radi pokriva:

- paušalnih troškova za rad u izbornim jedinicama poslanika, odnosno odbornika,
- putnih troškova u inozemstvo, ako organizator nije Narodna skupština Republike Srpske ili Vijeće naroda Republike Srpske, odnosno skupština jedinice lokalne samouprave,
- troškova nabave materijala – goriva, tiska, službenih glasnika i publikacija,
- troškova smještaja i ishrane poslanika, delegata, odnosno odbornika, u vrijeme kada se ne održavaju sjednice skupštine ili vijeća, i
- ostale troškove u vezi s radom poslanika, delegata, odnosno odbornika u klubovima i skupinama.

(3) Federacija Bosne i Hercegovine nije donijela poseban zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna, pa sredstva za financiranje političkih subjekata izdvaja u skladu sa Zakonom o izvršenju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, kao „tekuće transfere neprofitnim organizacijama – za političke stranke i koalicije“, koji se donosi svake godine.

U skladu sa Zakonom o izvršenju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, sredstva su se izdvajala u iznosu od 0,06% u odnosu na ukupne prihode, bez primitaka i koristila su se po programu koji donosi Vlada.

⁸⁹ „Službeni glasnik RS“, broj 65/08

Sredstva namijenjena za financiranje političkih subjekata raspoređuju se tako da:

- 40% od predviđenog iznosa pripada političkim subjektima koji su zastupljeni u Parlamentu Federacije BiH, u jednakim iznosima, a
- 60% prema broju poslanika u domovima Parlamenta, na dan dodjele mandata.

Ukoliko je ugovorom između članica koalicije reguliran način raspodjele novčanih sredstava koja pripadaju koaliciji, Vlada sredstva raspoređuje na temelju odredbi ugovora.

(4) Zakonom o financiranju političkih stranaka iz proračuna Brčko distrikta Bosne i Hercegovine⁹⁰ propisano je da se sredstva iz proračuna Brčko distrikta BiH izdvajaju za:

- predizbornu kampanju političkih stranaka koje sudjeluju na izborima za Skupštinu Brčko distrikta BiH, i
- redovit rad političkih stranaka zastupljenih u Skupštini Brčko distrikta BiH.

a) Sredstva za predizbornu kampanju političkih stranaka osiguravaju se u godini u kojoj se održavaju redoviti izbori za Skupštinu Brčko distrikta BiH, i to u iznosu 0,03% prihoda u proračunu Brčko distrikta BiH ili 60.000 KM, ovisno o tome koji je iznos niži.

b) Sredstva za redovit rad političkih stranaka izdvajaju se po godišnjoj osnovi od 0,1% od prihoda u proračunu Brčko distrikta BiH ili 200.000 KM, ovisno o tome koji od ova dva iznosa je niži.

Sredstva izdvojena za redovit rad političkih stranaka i njihovih zastupničkih klubova u Skupštini Brčko distrikta BiH raspoređuju na taj način da se:

- 30% sredstava raspoređuje u jednakim iznosima svim poslaničkim klubovima, političkim strankama zastupljenim u Skupštini Brčko distrikta BiH, a
- 70% od ukupnog iznosa raspoređuje srazmjerno broju poslaničkih mjesta koje svaka politička stranka ima u Skupštini Brčko distrikta BiH u trenutku raspodjele.

1.3. Pravni okvir za financijsko izvještavanje političkih stranaka

279. U Zakonu o financiranju političkih stranaka, u članku 12. stavak (1), propisano je da političke stranke vode evidenciju o svojim prihodima i rashodima i dužne su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnositi financijsko izvješće za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu).

280. Političke stranke, u skladu s odredbom članka 12. stavak (3) ovog Zakona, podnose posebno financijsko izvješće za razdoblje izborne propagande na način kako je utvrđeno Izbornim zakonom BiH.

⁹⁰ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 29/04 i 14/07

281. Političke stranke i neovisni kandidati koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti Bosne i Hercegovine na svim razinama dužni su, u skladu s člankom 15.1. stavak (1) Izbornog zakona BiH, u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeti financijsko izvješće za razdoblje koje počinje tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru i financijsko izvješće za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora, u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u „Službenom glasniku BiH“.
282. Izvješća koja podnose političke stranke i neovisni kandidati koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti sadrže: sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inozemstva, priložima fizičkih i pravnih osoba, priložima u obliku robe i usluga (prilozi u naturi), prihodima na vlastitu imovinu i poduzetničke aktivnosti, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda za razdoblje izvještavanja koje odredi Središnje izborna povjerenstvo BiH.
283. Politička stranka je, u skladu s odredbom iz članka 12. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, obvezna u svom financijskom izvješću uključiti sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani s političkom strankom ili su pod njenom kontrolom.
284. U skladu s odredbama članka 13. stavak (6) Zakona o financiranju, politička stranka je dužna javno prikazati podrijetlo i način utroška sredstava prikupljenih tijekom protekle kalendarske godine (računovodstvene godine). Završni račun i financijsko izvješće u kojem se detaljno navode izvori prihoda, podatci o fizičkim i pravnim osobama koje su dale dobrovoljne priloge, te podatci o namjeni, odnosno aktivnostima za koje su sredstva utrošena, javni su dokumenti i objavljuju se na *web*-stranici političke stranke.
285. Središnje izborna povjerenstvo BiH donosi propise za provedbu odredbi kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja. Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo je podzakonske akte kojima je utvrdilo sadržaj, formu, način i druge detalje financijskog izvještavanja: Pravilnik o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka⁹¹, Pravilnik o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima političkih stranaka⁹² i Pravilnik o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima neovisnih kandidata⁹³.
286. Kontrola i revizija financiranja političkih stranaka uređena je Pravilnikom o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka⁹⁴, koji je također donijelo Središnje izborna povjerenstvo BiH.
287. Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo je dvije upute: Uputu o postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za financiranje troškova izborne

⁹¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 96/13, 89/16 i 5/22

⁹² „Službeni glasnik BiH“, br. 10/18 i 5/22

⁹³ *Ibid.*

⁹⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 103/08 i 5/22

kampanje⁹⁵ i Uputu o donošenju financijskog plana i programa utroška sredstava političke stranke.⁹⁶

288. Uputom o postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za financiranje troškova izborne kampanje propisano je da su politička stranka i neovisni kandidat koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti Bosne i Hercegovine na svim razinama dužni otvoriti poseban račun koji će namjenski koristiti za financiranje troškova izborne kampanje. Račun za financiranje izborne kampanje otvara centrala, odnosno glavni odbor političke stranke. Poseban račun za financiranje troškova izborne kampanje, politička stranka i neovisni kandidat dužni su otvoriti najkasnije s danom podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, a najranije ga mogu otvoriti tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima.
289. Poseban račun za financiranje troškova izborne kampanje potrebno je zatvoriti nakon završetka izborne kampanje, odnosno nakon povrata sredstava za pristojbu. Ukoliko nakon zatvaranja namjenskog računa ostanu neplaćene obveze prema dobavljačima za kampanju, politička stranka će obveze platiti s glavnog računa centrale stranke.
290. Sredstva koja politička stranka i neovisni kandidat koji sudjeluju na izborima namjeravaju utrošiti za izbornu kampanju moraju biti uplaćena na poseban račun za financiranje izborne kampanje. Na ovaj račun ne smiju se primati druge uplate, osim onih namijenjenih za financiranje izborne kampanje, niti se sredstva s tog računa smiju koristiti za bilo koju drugu svrhu, osim podmirenja troškova izborne kampanje.
291. Uputom o donošenju financijskog plana i programa utroška sredstava propisan je postupak donošenja programa utroška sredstava, te rokovi za dostavljanje plana i programa utroška financijskih sredstava Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ovom je Uputom propisano da je politička stranka dužna do kraja tekuće godine donijeti financijski plan i utvrditi program utroška sredstava za narednu kalendarsku godinu, kao i da program utroška sredstava treba biti sačinjen na način da se osigura potpuna transparentnost planiranog trošenja sredstava. Program utroška sredstava treba obuhvatiti troškove svih aktivnosti političke stranke u kalendarskoj godini, uključujući i troškove izborne kampanje, ukoliko se u toj godini provode izbori.

Uputom je, također, propisano da politička stranka ne može planirati utrošak sredstava za osobne potrebe članova stranke, kao i za druge aktivnosti koje nisu u skladu s programom rada i statutom stranke, te da ne može planirati troškove u iznosima koji nisu realni za njene izvore financiranja i opseg poslovanja.

Politička stranka je obvezna program utroška sredstava za tekuću godinu Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostaviti do 31. 03. tekuće godine, skupa s godišnjim financijskim izvješćem za prethodnu godinu.

⁹⁵ „Službeni glasnik BiH“, br. 5/22 i 27/22

⁹⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 5/22

292. Politička stranka je financijska sredstva obvezna koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, a u skladu s financijskim planom.

2. Aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju

293. U okviru provedbe Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2023. godini poduzelo niz aktivnosti i realiziralo ključne zadatke kojima je utvrđivana zakonitost financiranja političkih stranaka, postignuta transparentnost financiranja i realiziralo je ključne radnje koje reguliraju legalitet financiranja političkih stranaka.

2.1. Prijem financijskih izvješća političkih stranaka

294. Političke stranke, u skladu s odredbom iz članka 12. stavak (4) Zakona o financiranju, financijsko izvješće podnose do 31. 03. naredne godine, u formi koju je propisalo Središnje izorno povjerenstvo BiH.
295. Središnje izorno povjerenstvo BiH razvilo je aplikaciju „FI SIP BiH“, putem koje političke stranke financijska izvješća podnose u elektroničkoj formi.
296. U skladu sa svojom ovlašću iz članka 12. Zakona o financiranju, da provodi i izvršava odredbe ovog Zakona, Središnje izorno povjerenstvo BiH je izvršilo prijem godišnjih financijskih izvješća za 2022. godinu koje je podnijelo 145 političkih stranaka, što čini 74,36% od ukupno 195 političkih stranaka s evidencije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. U zakonom propisanom roku financijsko izvješće je podnijelo 120 političkih stranaka, 21 politička stranka financijsko izvješće je podnijela nakon urgencije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj 03-07-6-199-6/23 od 27. 04. 2023. godine, tri političke stranke izvješće su podnijele nakon što je Središnje izorno povjerenstvo BiH, 07. 12. 2023. godine, donijelo zaključak da se pokrene postupak utvrđivanja odgovornosti političkih stranaka zbog nepodnošenja godišnjeg financijskog izvješća za 2022. godinu, dok je jedna politička stranka izvješće podnijela u veljači 2024. godine.
297. Godišnje financijsko izvješće za 2022. godinu Središnjem izbornom povjerenstvu BiH nije podnijelo 50 političkih stranaka, što čini 25,64% od ukupnog broja političkih stranaka s evidencije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Među političkim strankama koje nisu podnijele godišnje financijsko izvješće za 2022. godinu je i 14 stranaka koje nisu podnijele godišnje financijsko izvješće ni za 2021. godinu, zbog čega im je Središnje izorno povjerenstvo BiH 04. 05. 2023. godine izreklo administrativnu mjeru kojom im se uskraćuje pravo da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima, odnosno izborima 2024. godine.
298. U tijeku 2023. godine iz sudskog je registra brisano 12 političkih stranaka. Devet stranaka brisano je na prijedlog Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnim sudovima da brišu političke stranke za koje je utvrđeno da dulje razdoblje ne obavljaju svoju djelatnost, ne podnose financijska izvješća i ne sudjeluju na

izborima. Tri su stranke brisane iz sudskog registra na temelju odluke njihovih tijela.

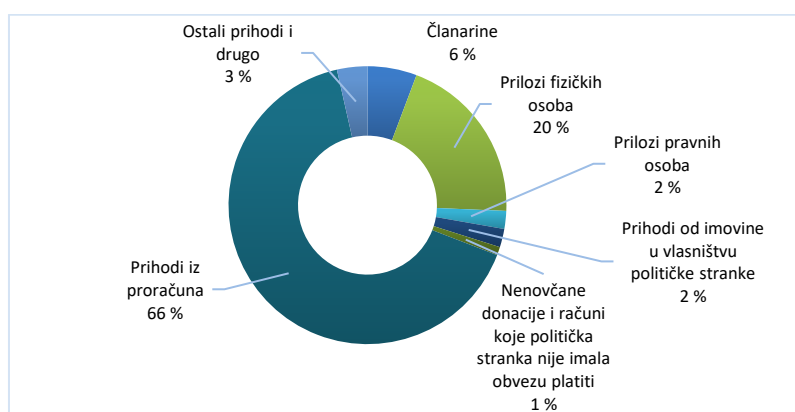
299. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 01. 02. 2024. godine pokrenulo postupak protiv 25 političkih stranaka koje ni nakon urgencije broj 03-07-6-199-6/23 od 27. 04. 2023. godine nisu podnijele godišnje financijsko izvješće za 2022. godinu i revizorima Službe za reviziju su uskratile pristup svojim prostorijama zbog obavljanja revizije. Postupak se provodi zbog utvrđivanja odgovornosti i sankcioniranja tih političkih stranaka administrativnom mjerom uskraćivanja prava da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima.

2.1.1. Izvori financiranja političkih stranaka

300. Političke stranke su se u 2022. godini financirale iz sljedećih izvora: članarine u postotku od 5,74%, prilozi fizičkih osoba u postotku od 19,92%, prilozi pravnih osoba u postotku od 2,09%, prihodi od imovine političkih stranaka u postotku od 2,14%, prihodi od poklona i usluga koje stranka nije imala obvezu platiti u postotku od 0,97%, prihodi iz proračuna u postotku od 65,61% i ostali prihodi u postotku od 3,54% od ukupno ostvarenih prihoda, kao što je prikazano u narednim tablicama i grafikonima:

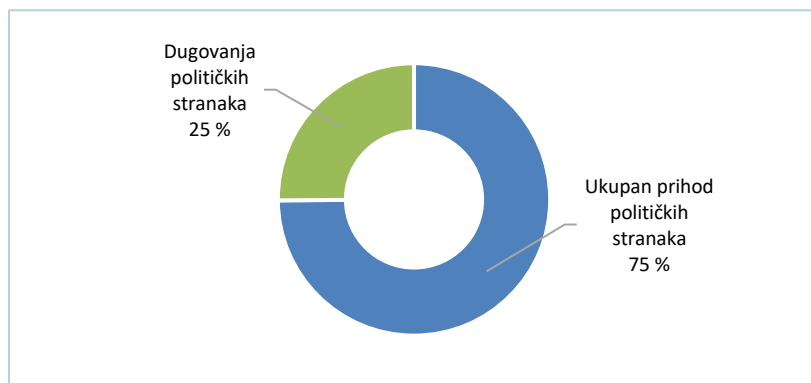
Tablica 16. Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini

(1) Prihodi	Iznos u KM	Struktura
Članarina	1.717.697,86	5,74 %
Prilozi fizičkih osoba	5.959.264,26	19,92 %
Prilozi pravnih osoba	625.117,59	2,09 %
Prihodi od imovine političkih stranaka	639.303,41	2,14 %
Prihodi od poklona i usluga koje stranka nije imala obvezu platiti	289.033,98	0,97 %
Prihodi iz proračuna	19.626.403,77	65,61 %
(2) Ostali prihodi i drugo	1.058.895,26	3,54 %
UKUPNI IZVORI FINANCIRANJA	29.915.716,13	100,00 %

Grafikon 1. Prikaz strukture izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini

301. Političke stranke su na dan izvještajnog razdoblja imale dugovanja u iznosu od **10.032.415,74 KM**, što je prikazano u tablici i na grafikonu u nastavku.

Grafikon 2. Prikaz dugovanja političkih stranaka na dan 31. 12. 2022. godine

Redni broj	Šifra	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i drugo	Ukupan prihod političke stranke (Obrazac 3)	Dugovanja političke stranke (Obrazac 5)	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i drugo	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	65,277.06	1,467,432.27	150,710.00	54,075.50	45,849.66	3,109,204.53	60,288.95	4,952,837.97	1,215,410.17	1 %	30 %	3 %	1 %	1 %	63 %	1 %	100 %
2.	515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA – SNSD	631,947.53	553,970.00	0.00	3,600.00	44,265.00	1,852,490.43	12,880.27	3,099,153.23	561,381.12	20 %	18 %	0 %	0 %	1 %	60 %	0 %	100 %
3.	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	355,740.40	123,065.00	83,250.00	571,136.83	5,851.20	1,823,313.08	124.48	2,962,480.99	1,803,848.93	12 %	4 %	3 %	19 %	0 %	62 %	0 %	100 %
4.	27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	104,445.45	76,950.00	23,000.00	81.94	2,008.00	2,148,957.88	2,985.46	2,358,428.73	234,412.19	4 %	3 %	1 %	0 %	0 %	91 %	0 %	100 %
5.	18	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	173,101.23	26,323.50	50,697.59	10,403.00	3,000.00	979,828.07	37,666.08	1,281,019.47	422,291.96	14 %	2 %	4 %	1 %	0 %	76 %	3 %	100 %
6.	2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	33,892.45	305,330.40	23,700.00	0.00	6,000.00	723,935.87	0.00	1,092,858.72	701,316.15	3 %	28 %	2 %	0 %	1 %	66 %	0 %	100 %
7.	1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	49,181.00	214,893.50	30,700.00	0.00	10,370.16	741,911.95	126.16	1,047,182.77	236,795.17	5 %	21 %	3 %	0 %	1 %	71 %	0 %	100 %
8.	1972	UJEDINJENA SRPSKA	40,660.00	553,850.00	500.00	0.00	0.00	370,549.69	0.23	965,559.92	77,580.46	4 %	57 %	0 %	0 %	0 %	38 %	0 %	100 %
9.	1698	DEMOKRATSKA FRONTA	2,980.34	147,283.02	11,000.00	0.00	8,760.00	770,960.89	18,210.64	959,194.89	367,151.81	0 %	15 %	1 %	0 %	1 %	80 %	2 %	100 %
10.	877	NAŠA STRANKA	9,182.00	144,967.60	10,600.00	0.00	39,605.30	671,618.01	44,712.30	920,685.21	282,162.86	1 %	16 %	1 %	0 %	4 %	73 %	5 %	100 %
11.	461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	1,140.00	128,214.87	6,000.00	0.00	400.00	738,591.47	10,182.59	884,528.93	503,840.48	0 %	14 %	1 %	0 %	0 %	84 %	1 %	100 %
12.	440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	8,525.76	94,616.87	2,000.00	0.00	0.00	674,638.14	51,882.29	831,663.06	731,768.28	1 %	11 %	0 %	0 %	0 %	81 %	6 %	100 %
13.	74	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	35,995.00	160,800.00	45,000.00	0.00	19,234.00	553,455.21	3,688.55	818,172.76	290,184.19	4 %	20 %	6 %	0 %	2 %	68 %	0 %	100 %
14.	882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	0.00	67,270.07	0.00	0.00	1,207.50	514,986.79	0.00	583,464.36	35,047.04	0 %	12 %	0 %	0 %	0 %	88 %	0 %	100 %
15.	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	8,745.35	81,353.00	14,500.00	0.00	10,367.85	397,066.54	6,083.86	518,116.60	394,258.61	2 %	16 %	3 %	0 %	2 %	77 %	1 %	100 %
16.	2321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	10,564.00	15,635.00	300.00	0.00	0.00	321,750.55	123,295.36	471,544.91	28,692.89	2 %	3 %	0 %	0 %	0 %	68 %	26 %	100 %
17.	769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	2,936.00	5,090.00	1,800.00	0.00	1,200.00	398,214.24	22,819.15	432,059.39	713,171.03	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	92 %	5 %	100 %
18.	2320	PLATFORMA ZA PROGRES	20,376.37	201,953.00	2,000.00	0.00	5,041.60	126,063.37	18,224.43	373,658.77	1,729.47	5 %	54 %	1 %	0 %	1 %	34 %	5 %	100 %

19.	2420	DEMOKRATSKI SAVEZ	18,502.00	166,170.00	1,000.00	0.00	0.00	176,094.06	5,137.11	366,903.17	20,669.45	5 %	45 %	0 %	0 %	0 %	48 %	1 %	100%
20.	3035	NARODNA PARTIJA SRPSKE – DARKO BANJAC	1,320.00	241,496.12	0.00	0.00	0.00	81,725.70	0.00	324,541.82	87,069.64	0 %	74 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	100 %
21.	2314	NEZAVISNI BLOK	260.00	6,354.67	0.00	0.00	0.00	303,063.46	4.60	309,682.73	62,439.41	0 %	2 %	0 %	0 %	0 %	98 %	0 %	100 %
22.	1718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	5,130.00	0.00	0.00	0.00	21,631.00	270,520.00	0.00	297,281.00	21,524.00	2 %	0 %	0 %	0 %	7 %	91 %	0 %	100 %
23.	1701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	2,962.00	43,061.00	0.00	0.00	0.00	214,553.51	1.98	260,578.49	13,834.66	1 %	17 %	0 %	0 %	0 %	82 %	0 %	100 %
24.	2447	SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRPSKE – SPS	2,680.00	80,010.00	10,000.00	0.00	0.00	152,274.21	11,997.18	256,961.39	168,420.40	1 %	31 %	4 %	0 %	0 %	59 %	5 %	100 %
25.	3056	ZA NOVE GENERACIJE	0.00	244,048.91	0.00	0.00	1,404.00	3,625.00	0.00	249,077.91	71,721.97	0 %	98 %	0 %	0 %	1 %	1 %	0 %	100 %
26.	1730	SRPSKA RADIKALNA STRANKA DR VOJISLAV ŠEŠELJ	0.00	0.00	0.00	0.00	150.00	5,738.03	223,452.99	229,341.02	109.50	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	97 %	100 %
27.	3045	STRANKA ŽIVOT	0.00	107,400.00	50,000.00	0.00	4,675.00	0.00	0.00	162,075.00	3,150.09	0 %	66 %	31 %	0 %	3 %	0 %	0 %	100 %
28.	2328	NEZAVISNA BOSANSKOHERCEGOVAČKA LISTA	360.00	0.00	0.00	0.00	0.00	141,901.04	0.00	142,261.04	10,887.73	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
29.	3037	REPUBLIČKA STRANKA SRPSKE	1,070.00	95,598.54	39,000.00	0.00	0.00	0.00	2,688.87	138,357.41	6,173.06	1 %	69 %	28 %	0 %	0 %	0 %	2 %	100 %
30.	1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	0.00	0.00	13,000.00	0.00	0.00	115,257.06	0.05	128,257.11	28,791.28	0 %	0 %	10 %	0 %	0 %	90 %	0 %	100 %
31.	3038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE	1,980.00	109,559.71	2,000.00	0.00	8,694.33	3,221.14	0.00	125,455.18	44.62	2 %	87 %	2 %	0 %	7 %	3 %	0 %	100 %
32.	2711	SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE	5,760.13	1,912.00	7,000.00	0.00	0.00	107,482.97	0.00	122,155.10	2,621.02	5 %	2 %	6 %	0 %	0 %	88 %	0 %	100 %
33.	1728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	110,265.77	0.00	110,265.77	45,212.07	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
34.	2319	BOSANSKA NARODNA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	97,225.33	97,225.33	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
35.	1188	POSAVSKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	5.77	0.00	93,226.45	0.00	93,232.22	89.28	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
36.	513	STRANKA PENZIONERA/UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE	71,652.14	6,300.00	0.00	0.00	550.00	8,870.56	14.32	87,387.02	5,713.93	82 %	7 %	0 %	0 %	1 %	10 %	0 %	100 %
37.	1702	ZA PRAVDU I RED – LISTA NEBOJŠE VUKANOVIĆA	0.00	15,000.00	0.00	0.00	1,500.00	35,021.40	35,000.00	86,521.40	1,169.20	0 %	17 %	0 %	0 %	2 %	40 %	40 %	100 %
38.	1200	SRPSKA NAPREDNA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	84,550.17	0.00	84,550.17	75,719.96	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
39.	36	BOSS – BOSANSKA STRANKA – MIRNES AJANOVIĆ	0.00	12,750.00	0.00	0.00	0.00	62,745.82	4,027.44	79,523.26	13,398.52	0 %	16 %	0 %	0 %	0 %	79 %	5 %	100 %
40.	2423	POKRET ZA MODERNU I AKTIVNU KRAJINU	0.00	27,764.00	37,700.00	0.00	0.00	9,853.16	4,000.51	79,317.67	699.14	0 %	35 %	48 %	0 %	0 %	12 %	5 %	100 %
41.	2495	BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENI	15,960.00	30,200.00	0.00	0.00	15,264.38	12,493.25	0.00	73,917.63	0.00	22 %	41 %	0 %	0 %	21 %	17 %	0 %	100 %
42.	1703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	66,983.00	13.84	66,996.84	10,473.93	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %

43.	2802	HRVATSKI NACIONALNI POMAK	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	61,912.00	2,602.00	64,514.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	96 %	4 %	100 %
44.	17	HRVATSKA STRANKA PRAVA BiH (017)	0.00	0.00	0.00	0.00	3,000.00	59,300.68	0.00	62,300.68	247.66	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %	95 %	0 %	100 %
45.	1882	TUZLANSKA ALTERNATIVA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	55,049.59	0.00	55,049.59	186.22	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
46.	1872	POKRET USPJEŠNA SRPSKA	0.00	52,435.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	52,435.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
47.	1270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	47,866.56	1.37	47,867.93	408.64	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
48.	2292	PRVA MOSTARSKA PARTIJA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	47,472.39	0.00	47,472.39	1,037.40	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
49.	2426	STRANKA DEMOKRATSKE SRPSKE SEMBERIJA – MIČO MIČIĆ	2,339.65	3,020.00	0.00	0.00	0.00	38,748.36	2,813.84	46,921.85	7,459.38	5 %	6 %	0 %	0 %	0 %	83 %	6 %	100 %
50.	502	NARODNA STRANKA RADOM ZA BOLJITAK	0.00	20,000.00	0.00	0.00	0.00	25,283.47	0.40	45,283.87	143,778.24	0 %	44 %	0 %	0 %	0 %	56 %	0 %	100 %
51.	2324	NAŠA PRIČA REPUBLIKA SRPSKA	300.00	26,300.00	500.00	0.00	0.00	11,186.71	793.39	39,080.10	270.79	1 %	67 %	1 %	0 %	0 %	29 %	2 %	100 %
52.	3044	BH INICIJATIVA – FUAD KASUMOVIĆ	0.00	31,200.00	1,200.00	0.00	0.00	0.00	4,022.60	36,422.60	0.00	0 %	86 %	3 %	0 %	0 %	0 %	11 %	100 %
53.	5	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33,483.61	0.00	33,483.61	18,668.49	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
54.	2496	POLITIČKA STRANKA REBALANS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	32,820.00	32,820.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
55.	2501	POLITIČKA ORGANIZACIJA KRUG	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	32,320.00	32,320.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
56.	2311	PRVA SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	0.00	20,322.10	0.00	0.00	9,000.00	2,984.00	0.00	32,306.10	543.95	0 %	63 %	0 %	0 %	28 %	9 %	0 %	100 %
57.	3058	SRPSKI NARODNI POKRET	0.00	30,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	30,000.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
58.	2622	POLITIČKA ORGANIZACIJA ZAJEDNO ZA BOLJI SREBRENİK	0.00	3,050.00	5,000.00	0.00	0.00	21,582.00	0.00	29,632.00	526.24	0 %	10 %	17 %	0 %	0 %	73 %	0 %	100 %
59.	1290	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	29,429.41	0.00	29,429.41	28,200.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
60.	1694	NAPREDNA SRPSKA – NS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,563.52	27,000.00	28,563.52	35,360.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %	95 %	100 %
61.	1989	UNIJA SOCIJALDEMOKRATA BH	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	28,099.30	0.00	28,099.30	163.43	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
62.	3066	NOVI POČETAK	13,580.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14,150.00	27,730.00	0.00	49 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	51 %	100 %
63.	2325	SAVEZ MLADIH SNAGA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	27,171.90	0.00	27,171.90	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
64.	2327	LIJEVO KRILO	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,245.00	25,245.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
65.	3046	POTKOZARSKI NARODNI POKRET	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	24,550.00	24,550.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %

66.	28	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH – KRAJIŠKA STRANKA	0.00	2,500.00	500.00	0.00	6,250.00	14,571.42	0.00	23,821.42	24,149.80	0 %	10 %	2 %	0 %	26 %	61 %	0 %	100 %
67	1178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	10,500.00	0.00	0.17	0.00	12,750.00	0.00	23,250.17	50.00	0 %	45 %	0 %	0 %	0 %	55 %	0 %	100 %
68.	1	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA – SEFER HALILOVIĆ	560.00	0.00	0.00	0.00	0.00	22,346.22	0.00	22,906.22	22,888.54	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	98 %	0 %	100 %
69.	3065	BOSANSKA NARODNA STRANKA	2,647.50	19,503.50	0.00	0.00	0.00	0.00	520.00	22,671.00	0.00	12 %	86 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	100 %
70.	70020	BOSANSKA NARODNA STRANKA BNS – VND	2,647.50	19,503.50	0.00	0.00	0.00	0.00	520.00	22,671.00	0.00	12 %	86 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	100 %
71.	3055	SRPSKI NACIONALNI POKRET FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	4,300.00	13,520.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,700.00	21,520.00	0.00	20 %	63 %	0 %	0 %	0 %	0 %	17 %	100 %
72.	1179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	0.00	20,090.00	0.00	0.00	600.00	0.00	0.00	20,690.00	10,567.49	0 %	97 %	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %	100 %
73.	73	SELJAČKA STRANKA	0.00	12,400.00	0.00	0.00	0.00	7,000.00	0.00	19,400.00	19,015.66	0 %	64 %	0 %	0 %	0 %	36 %	0 %	100 %
74.	49	ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI – MILE MARČETA	0.00	16,370.00	0.00	0.00	0.00	2,887.05	0.00	19,257.05	9,000.00	0 %	85 %	0 %	0 %	0 %	15 %	0 %	100 %
75.	879	EKOLOŠKA PARTIJA REPUBLIKE SRPSKE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	19,222.00	19,222.00	59,152.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
76.	2499	SLOBODNA STRANKA SRPSKE	0.00	19,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	19,000.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
77.	3050	NEZAVISNA GRAĐANSKA LISTA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,970.76	18,970.76	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
78.	2734	OTADŽBINSKA STRANKA	0.00	18,050.00	0.00	0.00	600.00	0.00	100.00	18,750.00	0.00	0 %	96 %	0 %	0 %	3 %	0 %	1 %	100 %
79.	2743	NOVO DOBA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,353.10	18,353.10	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
80.	1269	RADNIČKA PARTIJA	0.00	18,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	18,100.00	0.00	0 %	99 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	100 %
81.	279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	0.00	18,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,000.00	19,125.39	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
82.	2460	NARODNI POKRET BANJALUKA ZOVE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13,612.09	0.00	13,612.09	160.19	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
83.	3054	REPUBLIKANSKA STRANKA	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13,000.00	13,100.00	0.00	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	99 %	100 %
84.	3048	NOVA POLITIČKA INICIJATIVA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13,000.00	13,000.00	7,000.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
85.	2418	POKRET ZA BIJELJINU	0.00	0.00	0.00	0.00	960.00	11,909.64	0.00	12,869.64	49.96	0 %	0 %	0 %	0 %	7 %	93 %	0 %	100 %
86.	2322	ŽUPANIJSKA NEOVISNA LISTA	96.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	10,893.55	0.83	11,990.38	0.00	1 %	8 %	0 %	0 %	0 %	91 %	0 %	100 %
87.	3047	ZELENI BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	9,698.00	960.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10,658.00	9,500.00	0 %	91 %	9 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
88.	2747	SAVEZ PENZIONERA I POTOMAKA	4,400.00	2,500.00	1,000.00	0.00	1,755.00	0.00	0.00	9,655.00	1,881.26	46 %	26 %	10 %	0 %	18 %	0 %	0 %	100 %
89.	1706	SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	0.00	1,024.00	0.00	0.00	0.00	6,874.41	670.79	8,569.20	62,511.00	0 %	12 %	0 %	0 %	0 %	80 %	8 %	100 %

90.	20	GRAĐANSKA DEMOKRATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE						6,501.21	200.00	6,701.21	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	97 %	3 %	100 %
91.	2527	REGIONALNA DEMOKRATSKA STRANKA GRADAČAC	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6,333.31	0.00	6,333.31	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
92.	2455	POLITIČKA ORGANIZACIJA GLAS NARODA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6,000.00	0.03	6,000.03	11,300.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
93.	521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA BIH	0.00	0.00	0.00	0.15	0.00	5,700.00	0.00	5,700.15	91,670.27	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
94.	1714	HRVATSKI SAVEZ HKDU – HRAST	0.00	0.00	0.00	0.05	0.00	5,662.50	0.00	5,662.55	26,789.94	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
95.	2765	NEZAVISNI-NEOVISNI	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,624.04	0.00	5,624.04	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
96.	2798	BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI – DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ	1,097.00	3,000.00	0.00	0.00	0.00	1,145.76	0.00	5,242.76	43,948.60	21 %	57 %	0 %	0 %	0 %	22 %	0 %	100 %
97.	366	HRVATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,150.80	0.00	5,150.80	16,289.26	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
98.	2044	NEZAVISNA LISTA	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,960.00	0.33	3,972.33	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
99.	70022	STRANKA KRAJIŠKOG JEDINSTVA BIH	0.00	3,333.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,333.50	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
100.	1241	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH I HERCEG-BOSNE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,600.00	1,565.41	3,165.41	25,100.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	51 %	49 %	100 %
101.	2421	POKRET VOLIMO SRPSKU	0.00	100.00	0.00	0.00	1,200.00	1,802.45	0.00	3,102.45	0.00	0 %	3 %	0 %	0 %	39 %	58 %	0 %	100 %
102.	2010	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA – BRAČA RADIĆ	0.00	3,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,000.00	5,460.36	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
103.	70002	POKRET OSNIVANJA KNEŽEVINE SRPSKE	0.00	2,650.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,650.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
104.	1699	*PRVA BOSANSKO-HERCEGOVAČKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	2,400.00	0.00	0.00	2,400.00	6,081.00	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
105.	1804	STRANKA ZA NAŠ GRAD	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,263.00	0.00	2,263.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
106.	1776	HRVATSKA STRANKA PRAVA – PRAVAŠI	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,992.03	0.23	1,992.26	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
107.	2313	POKRET MOST 21	1,952.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,952.00	3,300.52	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
108.	2620	POKRET PRAVDE	0.00	1,821.61	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,821.61	139.29	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
109.	1217	STRANKA ZA OPŠTINU OLOVO	0.00	0.00	0.00	0.00	1,800.00	0.00	0.05	1,800.05	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
110.	1247	NEOVISNA LISTA ZA KUPRES	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,759.00	1,759.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
111.	2479	POKRET ZA VIŠEGRAD	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,688.32	0.00	1,688.32	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %
112.	1252	*SNAGA EKONOMSKOG POKRETA U BOSNI I	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,591.00	1,591.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %

HERCEGOVINI																			
113.	1722	SNAGA NARODA	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	300.00	1,500.00	19,300.00	0 %	0 %	0 %	0 %	80 %	0 %	20 %	100 %
114.	77	PATRIOTI SRPSKE	1,240.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.50	1,343.50	0.00	92 %	7 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
115.	2062	SPAS NEZAVISNIH LISTA DOBOJ	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,200.00	28.00	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
116	2756	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA 1999	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,200.00	20.00	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
117	16	SRPSKA RADIKALNA STRANKA REPUBLIKE SRPSKE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	998.15	998.15	5,216.06	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
118	2771	SRPSKA NAPREDNA STRANKA 2020	20.00	0.00	0.00	0.00	240.00	0.00	513.50	773.50	0.00	3 %	0 %	0 %	0 %	31 %	0 %	66 %	100 %
119	725	PARTIJA PRIVREDNOG PROGRESA	0.00	100.00	0.00	0.00	600.00	0.00	0.00	700.00	627.00	0 %	14 %	0 %	0 %	86 %	0 %	0 %	100 %
120.	2323	DEMOKRATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	500.00	0.00	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
121.	2737	SRPSKA RADIKALNA STRANKA SRPSKE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	352.44	352.44	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
122.	3061	POLITIČKA ORGANIZACIJA ZELENI POKRET	30.00	300.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	330.00	18,748.60	9 %	91 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
123.	2004	JEDINSTVENA NAPREDNA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200.00	200.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
124.	2855	SRPSKA NAPREDNA STRANKA RS – FBIH	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200.00	200.00	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
125.	2316	BOŠNJAČKI POKRET	0.00	150.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	150.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
126.	2326	HRVATSKI BLOK	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
127.	2020	NARODNA STRANKA ZA GRAHOVO	50.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50.00	0.00	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
128.	1977	RAMSKA DEMOKRATSKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.52	0.52	0.00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
129.	26	STRANKA SPAS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,658.00								
130.	574	RADNIČKO-KOMUNISTIČKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
131.	724	POKRET ZA TREBINJE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
132.	996	EKOLOŠKA DEMOKRATSKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12,074.44								
133.	1190	STRANKA DIJASPORE BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
134.	1250	STRANKA SOCIJALNE SIGURNOSTI SRPSKIH BORACA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
135.	1257	HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
136.	1264	NAPREDNA SRPSKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								

137.	1271	STRANKA MLADIH ZA PROMJENE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
138.	1291	REFORMSKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
139.	1950	BRČANSKI DEMOKRATSKI POKRET BRČKO DISTRIKTA BIH	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11,787.00								
140.	1973	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAŠA HERCEGOVINA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
141.	2078	ČAPLJINSKA NEOVISNA STRANKA – ČAPLJINA U SRCU	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
142.	2534	STRANKA ZA BOLJE VUČKOVCE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
143.	2791	SNAGA OMLADINSKE SVIJESTI	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
144.	732	SRPSKA RADIKALNA STRANKA 9. JANUAR	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
145.	2735	PATRIOTSKI FRONT BIH SARAJEVO	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								
		UKUPNO	1,717,697.86	5,959,264.26	625,117.59	639,303.41	289,033.98	19,626,403.77	1,058,895.26	29,915,716.13	10,032,415.74	6%	20%	2%	2%	1%	66%	4%	100%

* Dvije političke stranke: Prva bosansko-hercegovačka stranka i Snaga ekonomskog pokreta u Bosni i Hercegovini, nakon što su podnijele financijska izvješća, brisane su iz sudskog registra.

Tablica 17. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u 2022. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u svojim financijskim izvješćima)

302. Uvidom u podatke iz prethodne tablice, vidljivo je da 18 političkih stranaka (12,41 %) nije ostvarilo nikakav prihod u 2022. godini, 11 političkih stranaka (7,59%) ostvarilo je prihod manji od 1.000,00 KM, dok je 29 stranaka (20,0%) ostvarilo prihod ispod 10.000,00 KM. Prihod od 10.000,00 do 50.000,00 KM ostvarila je 41 stranaka, te je 13 stranaka ostvarilo prihod od 50.000,00 do 100.000,00 KM. Prihod od 100.000,00 do 500.000,00 KM ostvarilo je 18 političkih stranaka. Prihod od 500.000,00 KM do jedan milijun KM ostvarilo je osam stranka. Šest stranaka je ostvarilo prihod od jedan do tri milijuna KM, dok je jedna stranka ostvarila prihod od pet milijuna KM.
303. Uvidom u izvore financiranja političkih stranaka u razdoblju od 2020. do 2022. godine, utvrđen je porast prihoda u 2022. godini od 25% u odnosu na prihode koje su političke stranke ostvarile 2021. godine.
304. Također je evidentno da su političke stranke 2022. godine ostvarile priloge od fizičkih osoba u dvostruko većem iznosu u odnosu na 2020. godinu, te trostruko većem iznosu u odnosu na 2021. godinu. Prilozi pravnih osoba su u odnosu na 2020. godinu veći za 63,3%, dok su u odnosu na 2021. godinu veći devet puta.
305. Izdvajanja političkim strankama iz proračuna su 2021. godine porasla za 25,9% u odnosu na izdvajanja 2020. godine, dok su 2022. godine ta izdvajanja porasla za 2,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 18. Izvori financiranja političkih stranaka u razdoblju od 2020. do 2022. godine (prema podacima koje su stranke iskazale u svojim financijskim izvješćima)

Prihodi	Prihod 2020.	Prihod 2021.	Prihod 2022.
Članarina	1.828.121,20	1.589.875,83	1.717.697,86
Prilozi fizičkih osoba	3.051.855,37	1.842.790,24	5.959.264,26
Prilozi pravnih osoba	382.812,54	68.950,00	625.117,59
Prihodi od imovine političkih stranaka	462.383,65	532.032,58	639.303,41
Prihodi od poklona i usluga koje stranka nije imala obvezu platiti	265.616,08	245.710,86	289.033,98
Prihodi iz proračuna	15.585.497,13	19.118.161,44	19.626.403,77
Ostali prihodi i drugo	403.703,24	525.637,71	1.058.895,26
UKUPNI IZVORI FINANCIRANJA	21.979.989,21	23.923.158,66	29.915.716,13

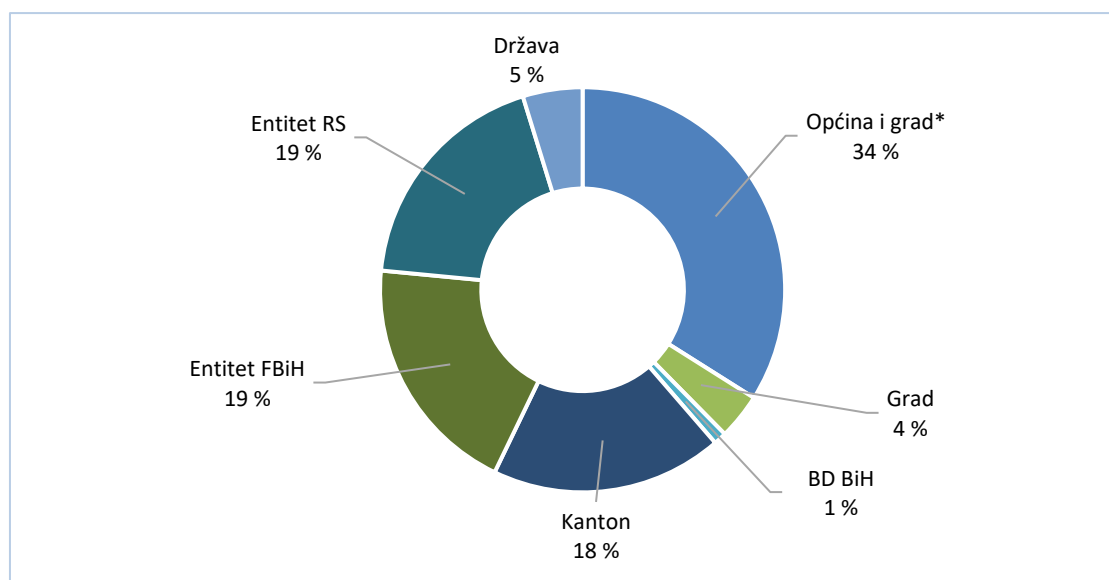
2.1.2. Financiranje političkih stranaka iz proračuna

306. Središnje izborno povjerenstvo BiH prikupilo je podatke o sredstvima koja su iz proračuna svih razina izvršne vlasti isplaćena političkim subjektima u 2022. godini. Prema podacima prikupljenim od mjerodavnih tijela i institucija na svim

razinama u Bosni i Hercegovini, za financiranje političkih subjekata u 2022. godini planirana su sredstva u iznosu od 20.746.559,16 KM. Od planiranog iznosa isplaćeno je 94,56%, odnosno, političkim subjektima isplaćena su sredstva u iznosu od 19.616.986,65 KM, kao što je prikazano u narednoj tablici i predstavljeno na grafikonu koji slijedi.

Tablica 19. Proračunska izdvajanja za političke subjekte u 2022. godini

Proračun/razina vlasti	Ukupno uplaćena sredstva	Struktura financiranja
Proračuni općina i gradova	6,660,987.06	33.96 %
Proračuni gradova	718,092.68	3.66 %
Brčko distrikt BiH	199,999.94	1.02 %
Proračuni kantona	3,632,237.13	18.52 %
Proračun Federacije BiH	3,800,000.00	19.37 %
Proračun Republike Srpske	3,669,999.93	18.71 %
Proračun BiH (isplaćeno političkim strankama)	568,835.47	2,90 %
Proračun BiH (utrošeno za rad klubova)	366,834.44	1,87 %
UKUPNO	19.616.986,65	100.00 %

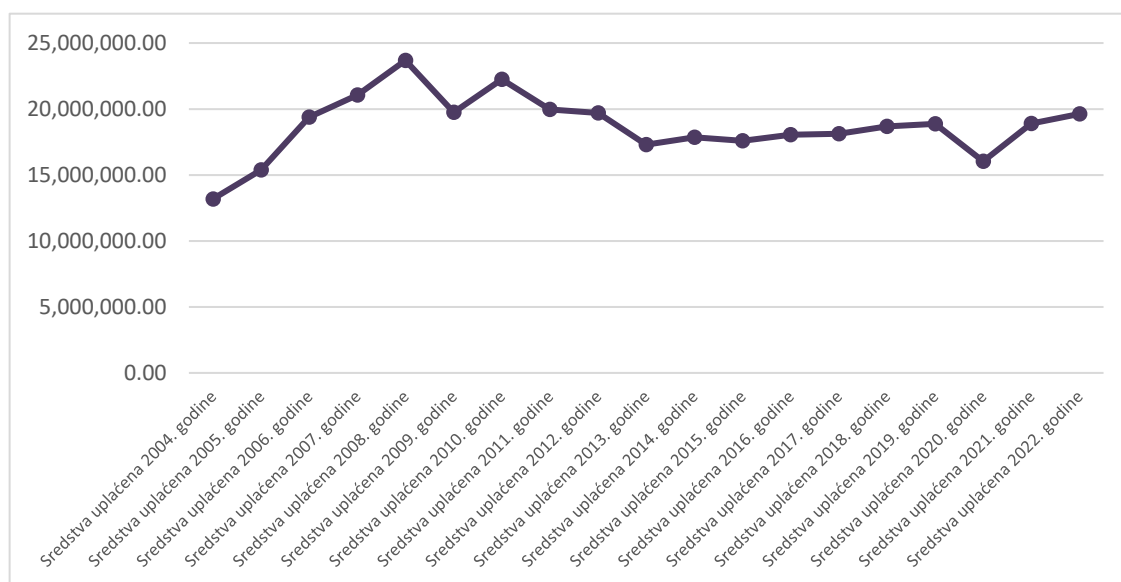

Grafikon 3. Prikaz strukture proračunskih izdvajanja za političke subjekte u 2022. godini

307. U razdoblju od 2004. do 2022. godine iz proračuna svih razina vlasti političkim subjektima je isplaćeno 355,36 milijuna KM, i to: 2004. godine 13,2 milijuna KM, 2005. godine 15,4 milijuna KM, 2006. godine 19,4 milijuna KM, 2007. godine 21,1 milijun KM, 2008. godine 23,7 milijuna KM, 2009. godine 19,7 milijuna KM, 2010. godine 22,2 milijuna KM, 2011. godine 19,96 milijuna KM, 2012.

godine 19,7 milijuna KM, 2013. godine 17,3 milijuna KM, 2014. godine 17,9 milijuna KM, 2015. godine 17,6 milijuna KM, 2016. godine 18 milijuna KM, 2017. godine 18,1 milijun KM, 2018. godine 18,7 milijuna KM, 2019. godine 18,9 milijuna KM, 2020. godine 16,04 milijuna KM, 2021. godine 18,9 milijuna KM i 2022. godine 19,6 milijuna KM.

308. Od 2004. do 2008. godine proračunska su izdvajanja konstantno rasla. Razdoblje od 2009. do 2012. godine karakteriziraju oscilacije iznosa proračunskih sredstava izdvojenih političkim strankama, da bi 2013. godine ta izdvajanja pala za 12,27%. Od 2014. do 2018. godine proračunska izdvajanja ponovno rastu u postotcima 2,5 – 3% godišnje, dok su 2019. godine porasla za 1,08%, da bi 2020. godine izdvajanja pala za 15,04% u odnosu na proračunska sredstva izdvojena političkim subjektima 2019. godine. Proračunska izdvajanja za političke subjekte u 2021. godini porasla su za 17,78% u odnosu na izdvajanja 2020. godine. U 2022. godini rast proračunskih izdvajanja za političke stranke ostvaren je u postotku od 3,82%. Trend proračunskih izdvajanja za političke subjekte u razdoblju od 2004. do 2022. godine prikazan je na narednom grafikonu.

Grafikon 4. Trend prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u periodu od 2004. do 2022. godine

Tablica 20. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004. – 2022. godine

Razina vlasti		Uplaćeno u razdoblju 2004. – 2014. godine	Uplaćeno 2015. godine	Uplaćeno 2016. godine	Uplaćeno 2017. godine	Uplaćeno 2018. godine	Uplaćeno 2019. godine	Uplaćeno 2020. godine	Uplaćeno 2021. godine	Uplaćeno 2022. godine	Uplaćeno u razdoblju 2004. – 2022. godine
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Općine i gradovi		85,954,013.63	7,024,248.93	6,645,104.11	6,468,241.93	6,621,622.04	6,549,924.36	6,062,001.45	6,982,871.72	7,379,079.74	139,687,107.91
Brčko distrikt BiH		2,314,285.05	199,999.97	258,019.03	199,999.96	200,000.00	200,000.00	259,999.99	199,999.99	199,999.94	4,032,303.93
Kantoni		44,849,857.22	3,540,079.76	3,414,923.62	3,543,989.16	3,802,581.96	3,955,578.57	3,226,702.28	3,345,484.07	3,632,237.13	73,311,433.77
Federacija BiH		33,138,464.50	2,775,000.03	3,600,000.03	3,799,999.00	3,800,000.00	3,713,004.00	1,954,211.00	3,757,323.00	3,800,000.00	60,338,001.56
Republika Srpska		36,728,199.49	3,129,999.96	3,180,000.00	3,180,000.00	3,342,440.06	3,531,916.65	3,597,915.93	3,669,999.84	3,669,999.93	64,030,471.86
Država BiH	<i>Uplaćeno strankama</i>	3,195,997.17	570,281.47	534,224.00	375,797.80	548,300.00	579,151.71	580,218.13	573,440.12	568,835.47	7,526,245.87
	<i>Utrošeno za rad klubova</i>	3,285,423.46	359,120.86	406,721.19	561,730.00	368,133.19	354,457.82	361,940.44	366,626.64	366,834.44	6,430,988.04
UKUPNO		209,466,240.52	17,598,730.98	18,038,991.98	18,129,757.85	18,683,077.25	18,884,033.11	16,042,989.22	18,895,745.38	19,616,986.65	355,356,552.94

309. U okviru proračunskih sredstava izdvojenih političkim strankama u 2022. godini, iz proračuna u Federaciji BiH isplaćena su sredstva u iznosu od 13,346.902,47 KM ili 68,04%, iz proračuna Republike Srpske 5,134.414,33 KM ili 26,17%, iz proračuna Brčko distrikta BiH 199,999.99 KM ili 1,02%, dok su iz proračuna Bosne i Hercegovine izdvojena sredstva u iznosu od 935,669,91 KM ili 4,77%.

Tablica 21. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna 2022. godine političkim subjektima po razinama vlasti (državna razina, entitetske razine i razina Brčko distrikta BiH)

Redni broj	Naziv razine vlasti	Ukupno uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	4	6
I.	Federacija BiH	13.346.902,47	68,04 %
1.	Općine i gradovi osnovne izborne jedinice	5.196.572,66	38,93 %
2.	Gradovi	718.092,68	5,38 %
3.	Kantoni	3.632.237,13	27,21 %
4.	Proračun FBiH	3.800.000,00	28,47 %
II.	Republika Srpska	5.134.414,33	26,17 %
1.	Općine i gradovi osnovne izborne jedinice	1.464.414,40	28,52 %
2.	Gradovi	0,00	0,00 %
3.	Proračun RS-a	3.669.999,93	71,48 %
III.	Brčko distrikt BiH	199.999,94	1,02 %
IV.	Državna razina BiH	935.669,91	4,77 %
	UKUPNO	19.616.986,65	100,00 %

310. Iz proračuna općina i gradova, osnovnih izbornih jedinica, u Federaciji BiH političkim subjektima u 2022. godini isplaćena su sredstva u iznosu od 5.196.572,66 KM, dok su iz proračuna općina i gradova u Republici Srpskoj isplaćena sredstva u iznosu od 1.464.414,40 KM⁹⁷.

311. Iz proračuna gradova u Federaciji BiH (Grad Sarajevo i Grad Mostar), političkim subjektima isplaćena su sredstva u iznosu od 718.092,68 KM, dok iz Grada Istočno Sarajevo političkim strankama nisu isplaćena sredstva⁹⁸.

⁹⁷ Prilog 1 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna općina i gradova, osnovnih izbornih jedinica, političkim subjektima u 2022. godini

⁹⁸ Prilog 2 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim subjektima u 2022. godini

312. Iz proračuna kantona u Federaciji BiH političkim subjektima u 2022. godini isplaćena su sredstva u iznosu od 3.632.237,13 KM⁹⁹.
313. Iz proračuna Federacije BiH političkim subjektima u 2022. godini isplaćena su sredstva u iznosu od 3.800.000,00 KM, dok su iz proračuna Republike Srpske isplaćena sredstva u iznosu od 3.669.999,93 KM.
314. Iz proračuna Bosne i Hercegovine za političke subjekte u 2022. godini izdvojena su sredstva u iznosu od 935.669,91 KM, od kojih je za rad parlamentarnih skupina utrošeno 366.834,44 KM, dok je iznos od 568.835,47 KM uplaćen političkim strankama.
315. Iz proračuna Brčko distrikta BiH političkim subjektima u 2022. godini isplaćena su sredstva u iznosu od 199,999.94 KM¹⁰⁰.

2.2. Revizija i kontrola financijskih izvješća

316. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka koju je, u skladu s člankom 10. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, uspostavilo Središnje izborno povjerenstvo BiH, izvršila je pregled, kontrolu i reviziju financijskih izvješća koje su podnijele političke stranke.
317. U skladu s odredbom iz Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka¹⁰¹, pregled, kontrolu i reviziju financijskih izvješća političkih stranaka čiji su ukupni prihodi iskazani u godišnjim financijskim izvješćima manji od 10.000,00 KM Služba za reviziju obavlja najmanje jedanput u četiri godine, a u skladu sa svojim planom koji odobrava Središnje izborno povjerenstvo BiH.
318. Revizija financijskih izvješća političkih stranaka uključuje izvješća iz državnog i entitetskog sjedišta, uključujući i Brčko distrikt BiH, i najmanje dva regionalna ureda koja izabere Služba za reviziju financiranja političkih stranaka.
319. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka okončala je postupak pregleda, kontrole i revizije godišnjeg financijskog izvješća za 2020. godinu i postizbornog financijskog izvješća za Lokalne izbore 2020. godine, te izdala revizijska izvješća za 100 političkih stranaka, s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka i mišljenjem o financiranju izborne kampanje u skladu s odredbama Poglavlja 15. Izbornog zakona BiH. Izvješća revizije Središnje izborno povjerenstvo BiH dalo je na uvid javnosti putem svoje *web*-stranice <https://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=1267&Lang=3>.

⁹⁹ Prilog 3 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim subjektima u 2022. godini

¹⁰⁰ Prilog 4 – Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2022. godini iz proračuna BiH, entitetskih proračuna i proračuna Brčko distrikta BiH

¹⁰¹ „Službeni glasnik BiH“, broj 5/22

320. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu s odredbom iz članka 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, Parlamentarnoj skupštini BiH podnijelo Izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka u 2020. godini¹⁰².
321. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka je, u skladu s odredbama Pravilnika o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka i odredbama Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka provela pregled, kontrolu i reviziju godišnjeg financijskog izvješća za 2021. godinu 70 političkih stranaka, te 2023. godine izdala izvješća revizije za 59 političkih stranaka. U tijeku je izdavanje izvješća revizije za 11 političkih stranaka.
Nakon što Služba za reviziju izda izvješća o pregledu i izvješća o reviziji godišnjeg financijskog izvješća za 2021. godinu za svih 70 političkih stranaka, kako je Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdilo svojim zaključkom broj 03-07-6-2670-1/22 od 20. 12. 2022. godine, revizijska izvješća će u ožujku 2024. godine biti dani na uvid javnosti putem *web*-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
Središnje izborno povjerenstvo BiH će, u skladu sa svojim mjerodavnostima, poduzeti aktivnosti protiv političkih stranaka za koje je revizijom utvrđeno da su prekršile odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka.
322. Služba za reviziju provodi aktivnosti na pregledu, kontroli i reviziji financijskih izvješća političkih stranaka za 2022. godinu, odnosno godišnjem financijskom izvješću i postizbornom financijskom izvješću za Opće izbore 2022. godine.

2.2.1. Nalazi revizije

323. Pregledom, kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka za 2020. godinu, utvrđeno je da 70% kontroliranih političkih stranaka krši odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbe Poglavlja 15. Izbornog zakona BiH.
324. Političke stranke kršile su odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka na sljedeći način:
- Financijska sredstva osigurana za financiranje političkih stranaka, uglavnom sredstva iz proračuna, nisu koristile isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, čime su prekršile odredbe članka 4. stavak (1) Zakona o financiranju,
 - Stranke nisu vodile evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, nisu izdavale potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te priloge nisu prijavile u financijskim izvješćima, čime su prekršile odredbe članka 5. stavak (4) Zakona o financiranju,
 - Sredstva od članarina i dobrovoljnih priloga, koja su primana u gotovini, nisu uplaćivana na transakcijski račun političke stranke, iako je Zakonom o financiranju propisano da ovlaštena osoba u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne

¹⁰² Izvješće broj 03-07-6-153-2/23 od 09. 02. 2023. godine

priloge neposredno na transakcijski račun centrale političke stranke najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema uplate, čime su prekršile odredbe članka 5. stavak (4) i članka 6. stavak (2) Zakona o financiranju,

- Jedna politička stranka ostvarila je priloge iznad limita utvrđenog u članku 6. stavak (4) i stavak (5) Zakona o financiranju,
 - Znatan broj stranaka, suprotno odredbama članka 8. Zakona o financiranju, financirao se iz zabranjenih izvora,
 - Dio troškova izborne kampanje u svojim financijskim izvješćima nije prijavilo 28 političkih stranaka, čime su prekršile odredbe članka 15.1. stavak (1) Izbornog zakona BiH,
 - Sedam političkih stranaka nije podnijelo postizborno financijsko izvješće za Lokalne izbore 2020. godine, čime su prekršile odredbe članka 15.1. stavak (1) Izbornog zakona BiH,
 - Dvije političke stranke prekoračile su limit na troškove izborne kampanje, propisan člankom 15.10. Izbornog zakona BiH,
 - Poslovne knjige političke stranke nisu vodile u skladu s važećim propisima, nisu uspostavile pravovremene i točne evidencije o svojim prihodima, rashodima, obvezama i novčanim tokovima putem transakcijskih računa i blagajne, financijska izvješća nisu podnijele u zakonom propisanim rokovima i na način kako je propisalo Središnje izborno povjerenstvo BiH, čime su prekršile odredbe članka 11. i članka 12. Zakona o financiranju,
 - Znatan je broj političkih stranaka koje nisu prijavile transakcijske račune kod poslovnih banaka, putem kojih su obavljale financijske transakcije,
 - Kod pet političkih stranaka postoje indicije da su prekršile porezne propise, dok kod jedne političke stranke postoji indicija da je prekršila financijske propise kojima je uređeno raspolaganje i plaćanje gotovim novcem. Također, postoje indicije da je pravna osoba, prilikom pružanja usluga za dvije političke stranke, prekršila propise iz područja neizravnih poreza.
325. Služba za reviziju je, u skladu s odredbama članka 15. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, a u vezi s člankom 12. stavak (6) i člankom 18. stavak (6) Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijela informaciju o nepravilnostima koje su utvrđene kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka, a koje su navedene u izvješćima o pregledu i izvješćima o reviziji političkih stranaka za 2020. godinu.
326. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu sa svojim mjerodavnostima utvrđenim u članku 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka i članku 15.6. stavak (2) Izbornog zakona BiH, poduzelo aktivnosti protiv političkih stranaka za koje je revizijom utvrđeno da su 2020. godine prekršile odredbe ovih zakona.

2.3. Sankcioniranje političkih stranaka

327. U slučaju da politička stranka ne postupi prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je mjerodavno za izricanje novčane kazne u skladu s ovim zakonom i Izbornim zakonom BiH (članak 15. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka). U prilogu 5 dan je prikaz sankcioniranih političkih stranaka i neovisnih kandidata.¹⁰⁴
328. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 04. 05. 2023. godine za 24 političke stranke, koje nisu podnijele godišnje financijsko izvješće za 2021. godinu i koje su revizorima Službe za reviziju uskratile pristup svojim prostorijama radi obavljanja revizije, izreklo administrativnu mjeru kojom je političkim strankama uskraćeno pravo da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima.
329. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 04. 05. 2023. godine novčanim kaznama sankcioniralo 61 neovisnog kandidata zbog nepodnošenja postizbornog financijskog izvješća za Lokalne izbore 2020. godine (izvješće koje obuhvaća razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora).
330. U razdoblju od 2005. do 2023. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je 691 odluku o sankcioniranju političkih stranaka i 66 odluka o sankcioniranju fizičkih osoba (ukupno 757 odluka). Od navedenog broja sankcija 602 su novčane kazne, 153 administrativne mjere uskraćivanja prava političkim strankama da se kandidiraju na narednim izborima i dvije administrativne mjere kojima je političkim strankama naloženo da dio svojih sredstava uplate u dobrotvorne svrhe.
331. Središnje izborno povjerenstvo BiH provodi postupak utvrđivanja odgovornosti i sankcioniranja 70 političkih stranaka za koje je revizijom njihovih financijskih izvješća utvrđeno da postoji osnovana sumnja da su u 2020. godini počinile prekršaje za koje su Zakonom o financiranju političkih stranaka i Izbornim zakonom BiH propisane novčane sankcije.

2.4. Prijave Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona

332. U skladu s odredbama članka 14. stavak (4) Zakona o financiranju političkih stranaka, svaku sumnju o kaznenom djelu koje se može dovesti u vezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje Središnje izborno povjerenstvo BiH obvezno je prijaviti mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona.

¹⁰⁴ Prilog 5 – Pregled sankcioniranih političkih stranaka i neovisnih kandidata

333. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu s odredbama članka 14. stavak (4) Zakona o financiranju političkih stranaka, obavijestilo entitetske porezne uprave da kod šest političkih stranaka postoje indicije da su prekršile porezne i financijske propise, te Upravu za neizravno oporezivanje BiH o indicijama da je pravna osoba, prilikom pružanja usluga za dvije političke stranke prekršila propise iz područja neizravnog poreza.
334. Središnje izborno povjerenstvo BiH je mjerodavnim tužiteljstvima i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona prijavilo 134 slučaja u kojima je kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka potvrđena sumnja na izvršena kaznena djela koja se mogu dovesti u vezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje, te porezne utaje, što je navedeno u narednoj tablici.

Tablica 22. Pregled prijava mjerodavnim tijelima

Godina	Prijave poreznim upravama	Prijave SIPI	Prijave tužiteljstvu	Prijave uredima za reviziju
2009.	1	1		
2013.			1	
2014.	13	2	12	
2015.	19	1	1	
2016.		5	1	
2017.				8
2018.	7	1		
2019.	9			
2020.	11	8	Jednom prijavom obuhvaćeno 45 političkih stranaka	
2021.	7	6	6	
2022.	2	1	2 (Jednom od prijava obuhvaćeno 14 političkih stranaka)	
2023.	8			
UKUPNO	77	25	24	8

2.5. Osnivanje i upis političkih stranaka u sudski registar, prestanak rada političkih stranaka i brisanje iz sudskog registra

335. U Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstven zakon o političkim organizacijama na razini države, kao ni jedinstveni i ujednačeni kriteriji kod entitetskih zakona i zakona Brčko distrikta BiH, prema kojima se registriraju političke stranke.

336. Političke stranke registriraju se na 5 osnovnih sudova i jednom okružnom – gospodarskom sudu (Istočno Sarajevo) u Republici Srpskoj, 10 općinskih sudova u Federaciji BiH i na Osnovnom sudu u Brčko distriktu BiH.
337. Registracija političkih stranaka vrši se u skladu sa sljedećim zakonima: u Federaciji BiH primjenjuje se Zakon o političkim organizacijama¹⁰⁵ koji je preuzet iz Socijalističke Republike BiH, u Republici Srpskoj primjenjuje se Zakon o političkim organizacijama¹⁰⁶ i u Brčko distriktu BiH Zakon o političkim organizacijama¹⁰⁷.
338. Kriterij za osnivanje političke organizacije je različit kod sva tri spomenuta zakona.
U Federaciji BiH političku organizaciju može osnovati najmanje 50 punoljetnih građana, državljana Bosne i Hercegovine, u Republici Srpskoj političku organizaciju može osnovati najmanje 500 punoljetnih građana, samo državljana Republike Srpske, dok u Brčko distriktu BiH političku organizaciju može osnovati najmanje 300 punoljetnih građana, državljana Bosne i Hercegovine.
Sva tri zakona sadrže odredbu prema kojoj svaki punoljetni građanin može pod jednakim uvjetima, u skladu sa statutom, postati član političke organizacije.
339. Sudovi imaju obvezu rješenje suda, kojim je odlučeno o prijavi za upis u registar političke stranke, dostaviti mjerodavnom tužiteljstvu. Protiv rješenja javni tužitelj može, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, izjaviti žalbu mjerodavnom sudu u Republici Srpskoj, a u Federaciji BiH žalba se izjavljuje Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine.
340. Središnje izborno povjerenstvo BiH obratilo se mjerodavnim tužiteljstvima s upitom jesu li su im sudovi, u skladu s odredbama članka 22. važećih Zakona o političkim organizacijama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj i odredbama članka 20. važećeg Zakona o političkim organizacijama u Brčko distriktu BiH, dostavili rješenja kojima je odlučeno o prijavi za upis političkih organizacija u registar.
341. Na temelju odgovora tužiteljstva, utvrđeno je da u skladu sa spomenutom odredbom Zakona o političkim organizacijama ne postupaju tri suda: Osnovni sud u Banjoj Luci, Općinski sud u Travniku i Općinski sud u Goraždu.
Na temelju navedenog, doveden je u pitanje pravni legitimitet svih političkih stranaka koje su registrirane kod Osnovnog suda u Banjoj Luci, Općinskog suda u Travniku i Općinskog suda u Goraždu.
342. Sukladno različitim zakonskim propisima o političkim organizacijama, ne postoji ni jedinstveni registar političkih stranaka na razini države Bosne i Hercegovine.
343. Entitetskim zakonima o političkim organizacijama propisano je da mjerodavni sudovi vode registar o političkim organizacijama, prema sjedištu političke

¹⁰⁵ „Službeni list SR BiH“, broj 27/91

¹⁰⁶ „Službeni glasnik RS“, br. 15/96 i 17/02

¹⁰⁷ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 12/02, 19/07 i 2/08

organizacije, dok je Zakonom o političkim organizacijama Brčko distrikta BiH propisano da će Pravosudno povjerenstvo Distrikta donijeti detaljne propise o načinu vođenja registra političkih organizacija.

344. U Federaciji BiH jedan broj političkih stranaka upisan je u registar političkih organizacija, a jedan broj u Odjel Registra poslovnih subjekata, u Republici Srpskoj jedan broj političkih stranaka upisan je u registar političkih organizacija, a jedan broj u Registar udruga i fondacija, te u Brčko distriktu BiH političke stranke upisane su u skladu sa Zakonom o registraciji poslovnih subjekata Brčko distrikta BiH, kao tvrtke.
345. U Zakon o političkim organizacijama Brčko distrikta BiH ugrađena je odredba da se u postupku registracije političkih organizacija primjenjuju odredbe Zakona o registru poduzeća i poduzetnika, ne uvažavajući sve ostale propisane uvjete za osnivanje političkih organizacija.
346. Provodeći odredbe Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je utvrdilo da veći broj političkih stranaka, upisanih u registar kod mjerodavnih sudova, dulje razdoblje ne izvršava obveze propisane navedenim zakonima, te da postoji osnovana sumnja da te političke stranke ne obavljaju svoju djelatnost.
Odredbama članka 24. stavak 1. točka 4. Zakona o političkim organizacijama koji se primjenjuje u Federaciji BiH, odredbama članka 24. stavak 1. točka 5. Zakona o političkim organizacijama u Republici Srpskoj i odredbama članka 23. stavak 1. točka 3. Zakona o političkim organizacijama u Brčko distriktu BiH propisano je da ***politička organizacija prestaje s radom ako ne obavlja djelatnosti utvrđene statutom u razdoblju duljem od jedne godine.***
Spomenutim entitetskim zakonima propisano je da okolnosti iz članka 24. stavak 1. utvrđuje sud i nakon toga političku organizaciju briše iz registra.
347. U skladu s odredbama Zakona o političkim organizacijama u Brčko distriktu BiH, zahtjev za brisanje političke organizacije, zbog razloga iz članka 23. stavak 1. točka 3. podnosi javni tužitelj.
Stoga, Središnje izborno povjerenstvo BiH smatra da su za političke stranke koje ne dostavljaju financijska izvješća propisana Zakonom o financiranju političkih stranaka i ne prijavljuju se za sudjelovanje na izborima za tijela vlasti, tj. ne obavljaju djelatnost, ispunjeni uvjeti za brisanje iz sudskog registra po službenoj dužnosti.
348. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od srpnja 2009. godine do kraja 2023. godine mjerodavnim sudovima u Bosni i Hercegovini uputilo prijedloge za brisanje 202 političke stranke iz sudskog registra zbog sumnje da ne obavljaju svoju djelatnost i da dulje razdoblje ne izvršavaju svoje obveze.
Prema službenim evidencijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, mjerodavni sudovi su na njen zahtjev iz registra izbrisali ukupno 190 političkih stranaka.
349. U istom razdoblju, neke od političkih stranaka prestale su s radom na temelju odluke tijela stranke, te su same donijele odluku o njihovom brisanju iz sudskog registra. Mjerodavni sudovi su, na zahtjev političkih stranaka, iz registra izbrisali 36 političkih stranaka.

350. Iz sudskog registra 2023. godine izbrisano je 12 političkih stranaka. Tri političke stranke brisane su na zahtjev tijela političke stranke, dok je devet političkih stranaka iz sudskog registra izbrisao Okružni sud u Banjoj Luci, nakon što je njihovo brisanje, po prijedlogu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, odbio Osnovni sud u Banjoj Luci.

Tablica 23. Političke stranke koje je iz sudskog registra izbrisao Okružni sud u Banjoj Luci

Redni broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja Suda
1.	Socijaldemokratska partija Republike Srpske	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033894 23 Gž od 07. 04. 2023.
2.	Partija ekonomske i socijalne pravde	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033883 23 Gž od 07. 04. 2023.
3.	Srpska tradicionalna oslobodilačka partija	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033896 23 Gž od 10. 04. 2023.
4.	Pokret za Prnjavor	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033899 23 Gž od 21. 04. 2023.
5.	Partija socijalne pravde	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033881 23 Gž od 11. 04. 2023.
6.	Stranka deviznih štediša Republike Srpske	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033900 23 Gž od 12. 05. 2023.
7.	Građanska partija napretka	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033884 23 Gž od 23. 05. 2023.
8.	Slobodna Srpska	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033901 23 Gž od 23. 05. 2023.
9.	Srpska alternativa	Okružni sud u Banjoj Luci	11 0 V 033882 23 Gž od 07. 06. 2023.

351. Na zahtjev tijela političke stranke iz sudskog registra su 2023. godine brisane: Nova alternativa – Stranka rada i razvoja, Snaga ekonomskog pokreta u Bosni i Hercegovini i Prva bosansko-hercegovačka stranka.

2.6. Ostale aktivnosti

352. Osim provedbe ključnih aktivnosti iz djelokruga Zakona o financiranju političkih stranaka (prijem i kontrola godišnjih financijskih izvješća političkih stranaka, uredske revizije, terenske revizije i sankcioniranje političkih stranaka), Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2023. godini provodilo i druge aktivnosti i radnje, koje također definiraju područje financiranja političkih stranaka, kao što su: stalna koordinacija s političkim strankama i davanje pismenih odgovora na njihove upite, uz nastojanje da se u potpunosti ispoštuju principi informiranja javnosti o financiranju političkih stranaka; suradnja s NVO i drugim organizacijama koje prate primjenu Zakona o financiranju političkih stranaka, kao i suradnja s međunarodnim stručnjacima.

353. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u suradnji s *Transparency International* u BiH 13. prosinca 2023. godine održala konferenciju pod nazivom „Integritet političkog financiranja u regiji“ (vidjeti više u *V DIO – Međunarodna suradnja, seminari i edukacije*).
354. Središnje izborno povjerenstvo BiH je tijekom 2023. godine nastojalo pismeno odgovoriti na sve upite političkih stranaka koji su se odnosili na primjenu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbi Poglavlja 15. Izbornog zakona BiH – Financiranje izborne kampanje, kao i na upite svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, otklanjajući time nedoumice u vezi primjene navedenih zakona.
355. Također, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, poštujući ključne principe informiranja javnosti, a posebno princip otvorenosti, kada su u pitanju modaliteti financiranja političkih stranaka, ostvarilo dobru suradnju i s medijima u Bosni i Hercegovini, u pogledu davanja relevantnih informacija koje definiraju područje financiranja političkih stranaka i financiranja izborne kampanje.

2.6.1. Međunarodna suradnja

356. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, nastojeći stvoriti zakonske i institucionalne pretpostavke za uređenje tzv. političkog financiranja, u 2023. godini ostvarilo suradnju i s međunarodnim organizacijama iz područja antikorupcijskih zakona u koje spada i Zakon o financiranju političkih stranaka.
357. U okviru međunarodne suradnje, Središnje izborno povjerenstvo BiH poduzima aktivnosti iz svoje mjerodavnosti, a koje se odnose na implementaciju preporuka skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije – GRECO, iz Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine – Transparentnost financiranja političkih stranaka.
358. U okviru trećeg kruga evaluacije za Bosnu i Hercegovinu – područje Transparentnost financiranja političkih stranaka, nakon Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu „Transparentnost financiranja političkih stranaka“ (usvojen na 51. plenarnoj sjednici GRECO-a, Strasbourg, 23. – 27. svibnja 2011. godine), GRECO je donio četiri privremena izvješća o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a, dva izvješća o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a i dva dodatka Drugom izvješću o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a¹⁰⁸.

¹⁰⁸ Izvješće o usklađenosti za Bosnu i Hercegovinu „Transparentnost financiranja političkih stranaka“ (usvojeno na 61. plenarnoj sjednici GRECO-a, Strasbourg, 14. – 18. listopada 2013. godine), Privremeno izvješće o usklađenosti za Bosnu i Hercegovinu „Transparentnost financiranja političkih stranaka“ (usvojeno na 64. plenarnoj sjednici GRECO-a, Strasbourg, 16. – 20. lipnja 2014. godine), Drugo privremeno izvješće o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a „Transparentnost financiranja političkih stranaka“ (usvojeno na 68. plenarnoj sjednici GRECO-a, Strasbourg, 15. – 19. lipnja 2015. godine), Treće privremeno izvješće o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a (usvojeno na 72. plenarnoj sjednici GRECO-a u Strasbourg, 27. lipnja – 1. srpnja 2016. godine), Četvrto privremeno izvješće o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a (usvojeno na 76. plenarnoj sjednici u Strasbourg, 19. – 23. lipnja 2017. godine), Drugo izvješće o usklađenosti Bosne i Hercegovine s preporukama GRECO-a (usvojeno na 81.

359. U Drugom dodatku Drugom izvješću o usklađenosti Bosne i Hercegovine (usvojenom na 90. plenarnoj sjednici GRECO-a u Strasbourgu, 21. – 25. ožujka 2022. godine), GRECO navodi da je proces reformi potrebno energično provoditi kako bi se dodatno povećala transparentnost političkog financiranja i uloga političkih stranaka kao temeljnog elementa demokratskog sustava. GRECO je još jednom pozvao Bosnu i Hercegovinu da u potpunosti provede osam (od devet) preporuka.
360. Središnje izborno povjerenstvo BiH je kroz pisani dokument dalo doprinos za izradu Dokumenta za diskusiju na 7. sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, koji je održan 6. – 7. prosinca 2023. godine, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, a vezan je za realizaciju preporuka ODIHR-a i GRECO-a o financiranju političkih stranaka, poboljšanju kapaciteta Službe za reviziju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kako bi se učinkovitije pratilo poštivanje propisa o financiranju političkih stranaka.
Preporuke iz izvješća Europske unije sa Sedmog sastanka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, održanog 6. – 7. prosinca 2023. godine su:
- *Usvojiti Proračun institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2024. godinu, kojim će se osigurati neophodna sredstva za Središnje izborno povjerenstvo BiH za zapošljavanje novih kadrova u Službi za reviziju za praćenje poštivanja propisa o financiranju političkih stranaka, u skladu s preporukama ODIHR-a /GRECO-a (rok 1. kvartal 2024. godine); i*
 - *Usvojiti novi Zakon o financiranju političkih stranaka u skladu s preporukama ODIHR-a /GRECO-a.*
361. Središnje izborno povjerenstvo BiH dalo je doprinos na izradi dokumenta o procjeni konkurentnosti Bosne i Hercegovine, u okviru projekta koji provodi OECD *Global Relations South East Europe* za Zapadni Balkan.
362. U razdoblju od 19. 04. do 20. 04. 2023. godine, na poziv Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES), dva državna službenika Tajništva SIP BiH/Služba za reviziju sudjelovala su na radionici u Pragu, posvećenoj nadzoru nad financiranjem političkih stranaka, istragama i sankcijama političkih stranaka (vidjeti više u *V. DIO – Međunarodna suradnja, seminari i edukacije*).

2.6.2. Reforme izbornog zakonodavstva

363. Središnje izborno povjerenstvo BiH pripremiло je Inicijativu o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka, koju će uputiti Parlamentarnoj skupštini BiH i Interresornoj radnoj skupini za izmjene izbornog zakonodavstva, zbog upućivanja u zakonodavne procedure na razmatranje i usvajanje. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih

plenarnoj sjednici u Strasbourgu, 03. – 07. prosinca 2018. godine), i Dodatak Drugom izvješću o usklađenosti Bosne i Hercegovine (usvojen na 85. plenarnoj sjednici GRECO-a u Strasbourgu, 21. – 25. rujna 2020. godine) i Drugi dodatak Drugom izvješću o usklađenosti Bosne i Hercegovine (usvojen na 90. plenarnoj sjednici GRECO-a u Strasbourgu, 21. – 25. ožujka 2022. godine).

stranaka unaprjeđuje se pravni okvir koji omogućuje implementaciju preporuka GRECO-a i OSSE-a/ODIHR-a.

364. Središnje izborno povjerenstvo BiH uputilo je Ministarstvu financija BiH inicijativu za izmjene i dopune Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, kako bi se revizorima Službe za reviziju financiranja političkih stranaka, koji obavljaju specifične i složene poslove za koje treba osigurati funkcionalnu neovisnost prilikom obavljanja poslova revizije financiranja političkih stranaka, propisao dodatak na plaću, a sve s namjerom da se ispoštuju preporuke GRECO-a, OSSE-a/ODIHR-a i Europske unije, iznesene u Izvješću sa 7. sastanka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, održanog 6. – 7. prosinca 2023. godine.

3. Zaključna razmatranja

365. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u skladu s odredbama članka 14. stavak 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, mjerodavno za provedbu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka. U 2023. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH provodilo je sve aktivnosti koje su propisane odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15. Izbornog zakona BiH, koje se mogu grupirati na sljedeći način: prijem godišnjih financijskih izvješća političkih stranaka, prikupljanje podataka o sredstvima koja su iz proračuna svih razina isplaćena političkim subjektima, prikupljanje podataka od Centralne banke BiH o transakcijskim računima svih političkih stranaka, prikupljanje podataka o općinskim prostorima koje političke stranke koriste uglavnom bez naknade, kontrola i revizija financijskih izvješća, izdavanje revizijskih izvješća s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, sankcioniranje političkih stranaka, prijave političkih stranaka mjerodavnim tijelima u svim slučajevima kada su utvrđene indicije na izvršena kaznena djela i ostale aktivnosti.
366. Središnje izborno povjerenstvo BiH je putem svoje službene *web*-stranice dalo na uvid javnosti godišnja financijska izvješća svih političkih stranaka, kao i brojne informacije i izvješća o izvorima financiranja političkih stranaka, podatke o sredstvima koja su političkim strankama isplaćena iz proračuna svih razina vlasti, izvješća revizije svih političkih stranaka, s nalazima i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka u skladu sa Zakonom o financiranju političkih stranaka. Revizijska mišljenja iz izvješća o pregledu i izvješća o reviziji financijskih izvješća političkih stranaka objavljena su u „Službenom glasniku BiH“.

PRILOZI

Prilog 1 – Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2022. godini iz proračuna općina i gradova osnovnih izbornih jedinica.....	110
Prilog 2 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim subjektima u 2022. godini.....	115
Prilog 3 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim subjektima u 2022. godini.....	116
Prilog 4 – Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2022. godini iz proračuna BiH, entitetskih proračuna i proračuna Brčko distrikta BiH	120
Prilog 5 – Pregled sankcioniranih političkih stranaka i neovisnih kandidata u 2023. godini	124

Prilog 1 – Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2022. godini iz proračuna općina i gradova osnovnih izbornih jedinica

Općine i gradovi osnovne izborne jedinice u Federaciji Bosne i Hercegovine

Redni broj	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1.	50	TUZLA	700,000.00	627,306.38	-72,693.62	89.62 %
2.	133	NOVI GRAD SARAJEVO	300,000.00	299,998.44	-1.56	100.00 %
3.	91	TRAVNIK	298,600.12	273,716.74	-24,883.38	91.67 %
4.	136	CENTAR SARAJEVO	238,781.28	238,781.28	0.00	100.00 %
5.	1	VELIKA KLADUŠA	199,999.88	199,999.94	0.06	100.00 %
6.	131	ILIDŽA	182,280.00	182,280.00	0.00	100.00 %
7.	127	KONJIC	176,538.84	176,538.84	0.00	100.00 %
8.	137	STARI GRAD SARAJEVO	167,807.00	167,807.00	0.00	100.00 %
9.	79	ŽIVINICE	160,000.00	160,000.00	0.00	100.00 %
10.	115	KISELJAK	140,000.00	140,000.00	0.00	100.00 %
11.	112	VITEZ	141,000.00	128,950.00	-12,050.00	91.45 %
12.	126	JABLANICA	121,799.70	121,799.63	-0.07	100.00 %
13.	2	CAZIN	150,000.00	115,000.00	-35,000.00	76.67 %
14.	32	SANSKI MOST	119,999.88	109,999.89	-9,999.99	91.67 %
15.	135	VOGOŠĆA	106,627.87	107,192.25	564.38	100.53 %
16.	65	JAJCE	105,000.00	105,000.00	0.00	100.00 %
17.	109	BUGOJNO	99,000.00	99,000.00	0.00	100.00 %
18.	118	ILIJAS	97,499.13	97,499.13	0.00	100.00 %
19.	110	GORNJI VAKUF-USKOPLJE	96,600.00	96,600.00	0.00	100.00 %
20.	111	NOVI TRAVNIK	90,000.00	90,000.00	0.00	100.00 %
21.	130	HADŽIĆI	90,000.00	89,999.66	-0.34	100.00 %
22.	49	SREBRENİK	90,000.01	88,353.74	-1,646.27	98.17 %
23.	139	NOVO SARAJEVO	87,525.00	87,525.00	0.00	100.00 %
24.	125	PROZOR-RAMA	120,000.00	81,587.50	-38,412.50	67.99 %
25.	75	ŽEPČE	80,000.00	80,000.00	0.00	100.00 %
26.	22	ORAŠJE	76,000.08	76,000.08	0.00	100.00 %
27.	77	ZAVIDOVIĆI	69,600.00	69,600.00	0.00	100.00 %
28.	39	TEŠANJ	66,593.01	66,593.01	0.00	100.00 %
29.	172	ČITLUK	69,999.96	64,166.63	-5,833.33	91.67 %
30.	4	BOSANSKA KRUPA	60,000.00	59,400.00	-600.00	99.00 %
31.	44	GRAČANICA	59,400.00	58,672.50	-727.50	98.78 %
32.	42	MAGLAJ	62,499.36	57,291.29	-5,208.07	91.67 %

Redni broj	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
33.	94	KAKANJ	50,000.00	50,000.03	0.03	100.00 %
34.	113	BUSOVAČA	50,000.00	50,000.00	0.00	100.00 %
35.	114	FOJNICA	50,000.00	50,000.00	0.00	100.00 %
36.	176	STOLAC	50,000.00	50,000.00	0.00	100.00 %
37.	171	LJUBUŠKI	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00 %
38.	124	TOMISLAVGRAD	49,800.00	37,350.00	-12,450.00	75.00 %
39.	141	TRNOVO (FBIH)	34,628.40	34,628.40	0.00	100.00 %
40.	129	KREŠEVO	33,999.60	33,999.60	0.00	100.00 %
41.	17	ODŽAK	36,000.00	33,786.00	-2,214.00	93.85 %
42.	25	GRADAČAC	43,833.19	33,499.85	-10,333.34	76.43 %
43.	47	LUKAVAC	35,000.00	29,967.80	-5,032.20	85.62 %
44.	59	KLJUČ	25,000.00	25,361.77	361.77	101.45 %
45.	149	GRUDE	25,000.00	25,000.00	0.00	100.00 %
46.	106	LIVNO	24,000.00	24,000.00	0.00	100.00 %
47.	148	POSUŠJE	25,000.00	23,500.00	-1,500.00	94.00 %
48.	173	ČAPLJINA	30,000.00	22,200.00	-7,800.00	74.00 %
49.	174	NEUM	15,000.00	15,000.00	0.00	100.00 %
50.	117	BREZA	14,670.00	14,666.72	-3.28	99.98 %
51.	36	DOBOJ ISTOK	14,280.00	14,280.00	0.00	100.00 %
52.	183	USORA	12,000.00	12,000.00	0.00	100.00 %
53.	20	DOMALJEVAC-ŠAMAC	11,000.00	11,000.00	0.00	100.00 %
54.	98	KLADANJ	0.00	8,879.71	8,879.71	
55.	107	KUPRES (FBIH)	10,000.00	7,741.18	-2,258.82	77.41 %
56.	167	GORAŽDE	10,000.00	7,500.00	-2,500.00	75.00 %
57.	37	DOBOJ JUG	10,000.00	7,287.92	-2,712.08	72.88 %
58.	95	VAREŠ	5,500.00	5,500.00	0.00	100.00 %
59.	52	ČELIĆ	7,000.00	3,500.00	-3,500.00	50.00 %
60.	55	TEOČAK	3,180.00	3,180.00	0.00	100.00 %
61.	67	DOBRETIĆI	3,000.00	3,000.00	0.00	100.00 %
62.	85	GLAMOČ	2,000.00	0.00	-2,000.00	0.00 %
63.	82	SAPNA	3,800.00	0.00	-3,800.00	0.00 %
64.	78	BANOVIĆI	0.00	0.00	0.00	
65.	30	BOSANSKI PETROVAC	0.00	0.00	0.00	
66.	84	BOSANSKO GRAHOVO	0.00	0.00	0.00	
67.	5	BUŽIM	0.00	0.00	0.00	
68.	89	DONJI VAKUF	0.00	0.00	0.00	
69.	57	DRVAR	0.00	0.00	0.00	

Redni broj	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
70.	165	FOČA (FBIH)	0.00	0.00	0.00	
71.	80	KALESIJA	0.00	0.00	0.00	
72.	96	OLOVO	0.00	0.00	0.00	
73.	143	PALE (FBIH)	0.00	0.00	0.00	
74.	116	VISOKO	0.00	0.00	0.00	
75.	93	ZENICA	0.00	0.00	0.00	
76.	3	BIHAĆ	58,084.75	58,084.75	0.00	100.00 %
77.	150	ŠIROKI BRIJEG	50,000.00	45,000.00	5,000.00	90.00 %
78.	181	RAVNO	NP	NP		
UKUPNO OPĆINE I GRADOVI OSNOVNE IZBORNE JEDINICE U FEDERACIJI BiH			5,454,927.06	5,196,572.66	-248,354.40	95.26 %

Općine i gradovi osnovne izborne jedinice u Republici Srpskoj

Redni broj	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1.	034B	BANJA LUKA	301,998.72	301,998.72	0.00	100.00 %
2.	29	BIJELJINA	259,999.68	259,999.68	0.00	100.00 %
3.	9	PRIJEDOR	99,000.00	99,000.00	0.00	100.00 %
4.	21	ŠAMAC	70,000.00	97,787.37	27,787.37	139.70 %
5.	74	TESLIĆ	90,000.00	68,304.00	-21,696.00	75.89 %
6.	38	DOBOJ	80,000.00	66,408.61	-13,591.39	83.01 %
7.	14	DERVENTA	64,999.90	64,999.90	0.00	100.00 %
8.	64	MRKONJIĆ GRAD	48,600.00	48,600.00	0.00	100.00 %
9.	182	TREBINJE	0.00	42,260.52	42,260.52	
10.	11	LAKTAŠI	42,931.03	42,053.10	-877.93	97.96 %
11.	185	MILIĆI	30,833.99	30,833.99	0.00	100.00 %
12.	13	PRNJAVOR	27,999.98	26,599.94	-1,400.04	95.00 %
13.	40	STANARI	40,000.00	23,341.18	-16,658.82	58.35 %
14.	88	ŠIPOVO	22,797.00	22,797.00	0.00	100.00 %
15.	7	NOVI GRAD	27,572.77	22,594.57	-4,978.20	81.95 %
16.	164	GACKO	21,100.00	22,592.00	1,492.00	107.07 %
17.	10	GRADIŠKA	60,000.00	20,000.04	-39,999.96	33.33 %
18.	132	ISTOČNA ILIDŽA	20,420.38	19,603.52	-816.86	96.00 %
19.	35	ČELINAC	205,164.92	19,163.95	-186,000.97	9.34 %
20.	24	MODRIČA	18,000.00	18,000.00	0.00	100.00 %
21.	161	NEVESINJE	15,000.01	15,000.01	0.00	100.00 %
22.	83	ZVORNIK	58,500.13	14,064.10	-44,436.03	24.04 %
23.	61	RIBNIK	10,260.00	10,260.00	0.00	100.00 %
24.	170	RUDO	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00 %
25.	144	PALE (RS)	15,000.00	9,996.00	-5,004.00	66.64 %
26.	8	KOZARSKA DUBICA	15,000.00	8,381.00	-6,619.00	55.87 %
27.	16	BROD	29,519.93	7,379.96	-22,139.97	25.00 %
28.	123	HAN PIJESAK	7,500.00	7,206.40	-293.60	96.09 %
29.	56	UGLJEVIK	76,000.90	6,043.50	-69,957.40	7.95 %
30.	169	ČAJNIČE	5,949.84	5,949.84	0.00	100.00 %
31.	103	VLASENICA	8,000.00	5,064.66	-2,935.34	63.31 %
32.	142	TRNOVO (RS)	4,099.68	4,099.68	0.00	100.00 %

Redni broj	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
33.	54	LOPARE	9,000.00	3,743.48	-5,256.52	41.59 %
34.	179	LJUBINJE	3,000.00	3,000.00	0.00	100.00 %
35.	177	BERKOVIĆI	3,000.00	3,000.00	0.00	100.00 %
36.	33	OŠTRA LUKA	1,980.00	1,980.00	0.00	100.00 %
37.	12	SRBAC	15,000.00	1,430.00	-13,570.00	9.53 %
38.	26	PELAGIĆEVO	7,500.00	500.00	-7,000.00	
39.	140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	2,263.16	377.20	-1,885.96	16.67 %
40.	146	ROGATICA	20,000.04	0.00	-20,000.04	0.00 %
41.	105	SREBRENICA	15,000.00	0.00	-15,000.00	0.00 %
42.	180	BILEĆA	14,000.00	0.00	-14,000.00	0.00 %
43.	121	SOKOLAC	13,000.00	0.00	-13,000.00	0.00 %
44.	104	BRATUNAC	10,000.00	0.00	-10,000.00	0.00 %
45.	58	ISTOČNI DRVAR	0.00	0.00	0.00	
46.	158	ISTOČNI MOSTAR	0.00	0.00	0.00	
47.	138	ISTOČNI STARI GRAD	0.00	0.00	0.00	
48.	66	JEZERO	0.00	0.00	0.00	
49.	163	KALINOVIK	0.00	0.00	0.00	
50.	184	KOSTAJNICA	0.00	0.00	0.00	
51.	6	KRUPA NA UNI	0.00	0.00	0.00	
52.	108	KUPRES (RS)	0.00	0.00	0.00	
53.	168	NOVO GORAŽDE	0.00	0.00	0.00	
54.	81	OSMACI	0.00	0.00	0.00	
55.	18	VUKOSAVLJE	0.00	0.00	0.00	
56.	31	PETROVAC	NP	NP		
57.	45	PETROVO	NP	NP		
58.	68	KNEŽEVO	NP	NP		
59.	101	ŠEKOVIĆI	NP	NP		
60.	166	FOČA	30,000.00	30,000.48	-0.48	100.00 %
61.	70	KOTOR VAROŠ	NP	NP		
62.	147	VIŠEGRAD	NP	NP		
63.	23	DONJI ŽABAR	NP	NP		
UKUPNO OPĆINE I GRADOVI OSNOVNE IZBORNE JEDINICE U REPUBLICI SRPSKOJ			1,929,992.06	1,464,414.40	-465,578.62	75.88 %

**Prilog 2 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim subjektima u
2022. godini**

Kod	Naziv grada	Kod subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
199A	GRAD MOSTAR	1	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA – SEFER HALILOVIĆ	520,000.00	4,406.34	-14,044.20	97.30 %
		4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU		4,406.34		
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE		56,038.59		
		27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE		150,776.05		
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE		91,544.62		
		877	NAŠA STRANKA		39,650.95		
		1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA		54,249.42		
		2292	PRVA MOSTARSKA PARTIJA		47,313.89		
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT		12,894.41		
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT		12,894.41		
		90068	OSTAJTE OVDJE – ZAJEDNO ZA NAŠ MOSTAR		31,780.78		
UKUPNO GRAD MOSTAR				520,000.00	505,955.80	-14,044.20	97 %
666	GRAD SARAJEVO	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	19,085.70	19,085.70	0.00	100.00 %
		36	BOSS – BOSANSKA STRANKA – MIRNES AJANOVIĆ	13,442.90	13,442.90	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	30,996.46	30,996.46	0.00	100.00 %
		877	NAŠA STRANKA	32,698.48	32,698.48	0.00	100.00 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	15,151.20	7,800.00	-7,351.20	51.48 %
		1989	UNIJA SOCIJALDEMOKRATA BH	13,442.90	13,442.90	0.00	100.00 %
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	59,984.64	59,984.64	0.00	100.00 %
		2320	PLATFORMA ZA PROGRES	7,800.00	7,800.00	0.00	100.00 %
		2325	SAVEZ MLADIH SNAGA	13,442.90	13,442.90	0.00	100.00 %
		2328	NEZAVISNA BOSANSKOHERCEGOVAČKA LISTA	13,442.90	13,442.90	0.00	100.00 %
UKUPNO GRAD SARAJEVO				219,488.08	212,136.88	-7,351.20	96.65 %
888	GRAD ISTOČNO SARAJEVO			0.00	0.00	0.00	
UKUPNO GRAD ISTOČNO SARAJEVO				0.00	0.00	0.00	
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADOVA				739,488.08	718,092.68	-21,395.40	97.11 %

**Prilog 3 – Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim subjektima u
2022. godini**

Kod	Naziv razine vlasti	Kod političkog subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
206	SREDNJOBOSANSKI KANTON	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	137,115.80	137,115.60	-0.20	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	250,383.16	250,383.29	0.13	100.00 %
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	70,266.32	70,266.39	0.07	100.00 %
		1270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	24,857.18	24,856.70	-0.48	100.00 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	80,426.32	80,426.39	0.07	100.00 %
		2314	NEZAVISNI BLOK	48,776.84	48,777.16	0.32	100.00 %
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	10,160.00	10,160.00	0.00	100.00 %
		90037	HDZ 1990 – HSP	58,936.83	58,937.16	0.33	100.00 %
		90041	KOALICIJA HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP – HNS, HSP DR. AS BIH, HDU BIH, HSS SR	199,077.60	199,077.42	-0.18	100.00 %
UKUPNO SREDNJOBOSANSKI KANTON				880,000.05	880,000.11	0.06	100.00 %
209	KANTON SARAJEVO	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	750,000.00	18,640.29	-0.21	100.00 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE		76,078.97		
		36	BOSS – BOSANSKA STRANKA – MIRNES AJANOVIĆ		34,646.47		
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE		138,416.68		
		877	NAŠA STRANKA		85,599.16		
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH		43,424.70		
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA		55,259.44		
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA		122,260.48		
		2328	NEZAVISNA BOSANSKOHERCEGOVAČKA LISTA		23,515.63		
		3056	ZA NOVE GENERACIJE		7,375.09		
		80001	ČLANOVI PARLAMENTARNIH GRUPA		126,518.14		
		80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEČNIK/ZASTUPNIK		9,132.37		
		80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEČNIK/ZASTUPNIK		9,132.37		
UKUPNO KANTON SARAJEVO				750,000.00	749,999.79	-0.21	100.00 %
204	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	16,825.40	16,825.40	0.00	100.00 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	58,290.61	58,290.61	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	104,659.33	104,659.33	0.00	100.00 %
		877	NAŠA STRANKA	20,190.48	20,190.48	0.00	100.00 %
		882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	24,761.90	24,761.90	0.00	100.00 %
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	34,984.13	34,984.13	0.00	100.00 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	38,862.01	32,698.39	-6,163.62	84.14 %

		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	6,163.62	6,163.62	0.00	100.00 %
		3038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE	5,020.76	5,020.76	0.00	100.00 %
		3044	BOSANSKOHERCEGOVAČKA INICIJATIVA – KASUMOVIĆ FUAD	9,474.96	9,474.96	0.00	100.00 %
		90041	KOALICIJA HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP – HNS, HSP DR. AS BIH, HDU BIH, HSS SR	36,639.81	30,476.19	-6,163.62	83.18 %
		90042	KOALICIJA NEZAVISNI BLOK, SNAGA CENTRA, HS BIH I PRVA STRANKA	44,126.99	44,126.99	0.00	100.00 %
		90085	HDZ BIH, HSSSR, HSS, HSP BIH, HKDU, HSPAS, HDU, HSPHB, HRAST, HDZ90, HNP	0.00	6,163.62	6,163.62	
		90086	ŽELJKO KOMŠIĆ ZA GRAĐANSKU DRŽAVU DF/GS	0.00	6,163.62	6,163.62	
UKUPNO ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON				400,000.00	400,000.00	0.00	100.00 %
203	TUZLANSKI KANTON	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	53,476.00	26,077.00	-27,399.00	48.76 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	154,086.00	74,878.00	-79,208.00	48.59 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	138,678.00	73,481.00	-65,197.00	52.99 %
		877	NAŠA STRANKA	58,010.00	27,060.00	-30,950.00	46.65 %
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	53,476.00	22,282.00	-31,194.00	41.67 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	64,354.00	33,383.00	-30,971.00	51.87 %
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	0.00	4,276.00	4,276.00	
		2321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	112,392.00	52,012.00	-60,380.00	46.28 %
		2711	SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	4,583.78	4,583.78	
UKUPNO TUZLANSKI KANTON				634,472.00	318,032.78	-316,439.22	50.13 %
201	UNSKO-SANSKI KANTON	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	300,000.00	1,333.37	0.00	100.00 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE		37,395.84		
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE		72,895.78		
		877	NAŠA STRANKA		19,645.84		
		882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI		69,645.75		
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH		23,812.47		
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA		23,895.87		
		1701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE		30,895.84		
		2314	NEZAVISNI BLOK		15,812.50		
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA		2,083.37		
		2423	POKRET ZA MODERNU I AKTIVNU KRAJINU		2,583.37		
UKUPNO UNSKO-SANSKI KANTON				300,000.00	300,000.00	0.00	100.00 %
210	KANTON 10	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
		27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00 %

		515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA – SNSD	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00 %
		769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	32,000.00	32,000.00	0.00	100.00 %
		1703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	32,000.00	32,000.00	0.00	100.00 %
		1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
		2322	ŽUPANIJSKA NEOVISNA LISTA	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
		2802	HRVATSKI NACIONALNI POMAK	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00 %
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00 %
UKUPNO KANTON 10				200,000.00	200,000.00	0.00	100.00 %
208	ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON	17	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH (017)	9,000.00	6,750.00	-2,250.00	75.00 %
		1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	18,000.00	13,500.00	-4,500.00	75.00 %
		90046	HDZ BIH, HKDU BIH	144,000.00	108,000.00	-36,000.00	75.00 %
		90061	HSP DR. A. STARČEVIĆ – HDU	9,000.00	6,750.00	-2,250.00	75.00 %
		90062	HRVATSKO ZAJEDNIŠTVO – HDZ 1990 – HS – HKDU – HRAST – HNL	27,000.00	20,250.00	-6,750.00	75.00 %
UKUPNO ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON				207,000.00	155,250.00	-51,750.00	75.00 %
202	POSAVSKI KANTON	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	10,000.43	10,000.43	0.00	100.00 %
		27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	55,701.71	55,701.71	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	16,999.57	16,999.57	0.00	100.00 %
		734	HRVATSKA STRANKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE	6,630.00	6,630.00	0.00	100.00 %
		769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	17,333.00	17,333.00	0.00	100.00 %
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	8,334.00	8,334.00	0.00	100.00 %
		1188	POSAVSKA STRANKA	8,334.00	8,334.00	0.00	100.00 %
		1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	1,666.43	0.00	-1,666.43	0.00 %
		2321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	10,000.43	10,000.43	0.00	100.00 %
		80000	FIZIČKA OSOBA – NEOVISNI KANDIDAT	1,666.43	1,666.43	0.00	100.00 %
80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEČNIK/ZASTUPNIK	3,334.00	3,334.00	0.00	100.00 %		
UKUPNO POSAVSKI KANTON				140,000.00	138,333.57	-1,666.43	98.81 %
205	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	80,000.00	5,783.76	-0.12	
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE		5,783.76		
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE		15,303.76		
		877	NAŠA STRANKA		2,673.00		
		882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI		2,673.00		
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH		5,540.76		
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA		8,543.76		
		1728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE		11,943.76		
		2314	NEZAVISNI BLOK		2,673.00		

		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA		950.76		
		2319	BOSANSKA NARODNA STRANKA		670.76		
		2328	NEZAVISNA BOSANSKOHERCEGOVAČKA LISTA		8,873.00		
		2798	BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI – DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ		470.76		
		3038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE		710.76		
		3048	NOVA POLITIČKA INICIJATIVA		710.76		
		3050	NEZAVISNA GRAĐANSKA LISTA		470.76		
		3066	NOVI POČETAK		1,150.76		
		90044	GORAŽDANSKA PRIČA (BNS, KP, LDS BIH I NS RZB)		5,073.00		
UKUPNO BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON				80,000.00	79,999.88	-0.12	100.00 %
207	HERCEGOVAČKO- NERETVANSKI KANTON	8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	46,164.00	46,161.00	-3.00	
		17	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH (017)	7,667.00	7,667.00	0.00	
		27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	140,393.00	140,385.00	-8.00	
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	93,278.00	93,278.00	0.00	
		769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	29,714.00	29,705.00	-9.00	
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	16,148.00	16,126.00	-22.00	
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	19,020.00	19,006.00	-14.00	
		1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	27,798.00	27,795.00	-3.00	
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	2,082.00	2,082.00	0.00	
		3038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE	2,082.00	2,082.00	0.00	
		80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEĆNIK/ZASTUPNIK	8,778.00	8,778.00	0.00	
		80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEĆNIK/ZASTUPNIK	8,778.00	8,778.00	0.00	
		80002	FIZIČKA OSOBA – SAMOSTALNI VIJEĆNIK/ZASTUPNIK	8,778.00	8,778.00	0.00	
UKUPNO HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON				410,680.00	410,621.00	-59.00	99.99 %
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA KANTONA				4,002,152.05	3,632,237.13	-369,914.92	

Prilog 4 – Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2022. godini iz proračuna BiH, entitetskih proračuna i proračuna Brčko distrikta BiH

Bosna i Hercegovina

Kod	Naziv razine vlasti	Kod	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno isplaćena sredstva iz proračuna	Ukupno uplaćena sredstva na račune stranaka	Utrošena sredstva za rad klubova		
1	2	3	4	5	6	7	8		
1000	DRŽAVA	090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	117,142.86	117,142.86	78,137.10	39,005.76		
		515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	100,714.28	100,714.28	25,566.83	70,147.45		
		1972	UJEDINJENA SRPSKA			5,000.00			
		027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BIH	83,928.57	83,928.57	24,441.27	59,487.30		
		018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	97,500.01	97,500.01	21,657.16	36,701.24		
		440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA			39,141.61			
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	50,357.15	50,357.15	27,720.31	22,636.84		
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH – FAHRUDIN RADONČIĆ	77,500.01	77,500.01	45,288.74	1,854.11		
		2321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE			30,357.16			
		008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	77,142.86	76,891.57	67,839.49	9,052.08		
		882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	30,357.15	25,357.16	25,357.16	0.00		
		877	NAŠA STRANKA I NEZAVISNI BLOK	84,285.72	76,973.08	40,357.16	8,258.76		
		2314	NEZAVISNI BLOK			28,357.16			
		80017	SRPSKI KLUB U PD PSBIH DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	60,714.30	60,203.88	20,357.16	19,489.56		
			SRPSKI KLUB U PD PSBIH SOCIJALISTIČKA PARTIJA			20,357.16			
		80014	KLUB DELAGATA HRVATSKOG NARODA U DN PSBIH HDZ BIH	63,571.42	63,571.91	15,200.00	48,371.91		
		80012	KLUB DELAGATA SRPSKOG NARODA U DN PSBIH SDS	56,785.71	55,611.21	0.00	43,611.21		
			KLUB DELAGATA SRPSKOG NARODA U DN PSBIH SNSD			12,000.00			
		80013	KLUB DELAGATA BOŠNJAČKOG NARODA U DN PSBIH SDA	50,000.00	49,918.22	25,100.00	8,218.22		
			KLUB DELAGATA BOŠNJAČKOG NARODA U DN PSBIH SBB BIH			8,300.00			
			KLUB DELAGATA BOŠNJAČKOG NARODA U DN PSBIH SDP BIH			8,300.00			
		UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA BOSNE I HERCEGOVINE				950,000.04	935,669.91	568,835.47	366,834.44

Federacija Bosne i Hercegovine

Kod	Naziv razine vlasti	Kod političkog subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
A	ENTITET FBIH	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	83,706.00	83,706.00	0.00	100.00 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	463,706.00	463,706.00	0.00	100.00 %
		17	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH (017)	23,031.00	23,031.00	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	595,244.00	595,244.00	0.00	100.00 %
		769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	52,261.00	52,261.00	0.00	100.00 %
		877	NAŠA STRANKA	200,629.00	200,629.00	0.00	100.00 %
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	215,245.00	215,245.00	0.00	100.00 %
		1188	POSAVSKA STRANKA	83,706.00	83,706.00	0.00	100.00 %
		1200	SRPSKA NAPREDNA STRANKA	83,706.00	83,706.00	0.00	100.00 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	98,322.00	98,322.00	0.00	100.00 %
		1701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	112,937.00	112,937.00	0.00	100.00 %
		1703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	23,031.00	23,031.00	0.00	100.00 %
		1728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	98,322.00	98,322.00	0.00	100.00 %
		2314	NEZAVISNI BLOK	127,553.00	127,553.00	0.00	100.00 %
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	112,937.00	112,937.00	0.00	100.00 %
		2321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	142,168.00	142,168.00	0.00	100.00 %
		90041	KOALICIJA HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP – HNS, HSP DR. AS BIH, HDU BIH, HSS SR	419,859.00	419,859.00	0.00	100.00 %
		90044	GORAŽDANSKA PRIČA (BNS, KP, LDS BIH I NS RZB)	98,322.00	98,322.00	0.00	100.00 %
		90045	HDZ BIH, HKDU BIH, HSP – HNS, HSP DR. AS BIH, HDU BIH	112,937.00	112,937.00	0.00	100.00 %
		90046	HDZ BIH, HKDU BIH	112,937.00	112,937.00	0.00	100.00 %
		90047	BIH POBJEĐUJE (DF – GS)	215,245.00	215,245.00	0.00	100.00 %
		90048	SRPSKA LISTA (SNSD, DNS, SP)	127,553.00	127,553.00	0.00	100.00 %
		90049	A-SDA ZA EVROPSKU BIH (A-SDA I SAVEZ ZA STARI GRAD)	112,937.00	112,937.00	0.00	100.00 %
90052	A-SDA – POMAK ZAJEDNO (A-SDA I NEZAVISNA BH LISTA – 2328)	83,706.00	83,706.00	0.00	100.00 %		
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA FEDERACIJE BIH				3,800,000.00	3,800,000.00	0.00	100.00 %

Republika Srpska

Kod	Naziv razine vlasti	Kod političkog subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
B	ENTITET RS	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	53,451.20	53,451.20	0.00	100.00 %
		8	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	8,119.82	8,119.82	0.00	100.00 %
		74	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	331,382.64	331,382.64	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	110,962.31	110,962.31	0.00	100.00 %
		440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	405,079.15	405,079.15	0.00	100.00 %
		461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	490,563.52	490,563.52	0.00	100.00 %
		515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	1,083,069.33	1,083,069.33	0.00	100.00 %
		769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	53,451.31	53,451.31	0.00	100.00 %
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	4,059.91	4,059.91	0.00	100.00 %
		1702	ZA PRAVDU I RED – LISTA NEBOJŠE VUKANOVIĆA	17,351.77	17,351.77	0.00	100.00 %
		1718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	213,804.91	213,804.91	0.00	100.00 %
		1972	UJEDINJENA SRPSKA	198,739.57	198,739.57	0.00	100.00 %
		2420	DEMOKRATSKI SAVEZ	20,299.56	20,299.56	0.00	100.00 %
		2447	SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRPSKE – SPS	14,403.98	14,403.98	0.00	100.00 %
		2495	BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENİ	4,059.91	4,059.91	0.00	100.00 %
		3035	NARODNA PARTIJA SRPSKE – DARKO BANJAC	14,403.98	14,403.98	0.00	100.00 %
		90070	SDS – SRSRS – SRS	646,797.06	646,797.06	0.00	100.00 %
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA REPUBLIKE SRPSKE				3,669,999.93	3,669,999.93	0.00	100.00 %

Brčko distrikt BiH

Kod	Naziv razine vlasti	Kod političkog subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/ manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
200C	BRČKO DISTRIKT BIH	4	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	15,032.26	15,032.26	0.00	100.00 %
		27	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	19,548.38	19,548.38	0.00	100.00 %
		74	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	24,064.50	24,064.50	0.00	100.00 %
		90	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	28,580.62	28,580.62	0.00	100.00 %
		440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	15,032.26	15,032.26	0.00	100.00 %
		1972	UJEDINJENA SRPSKA	15,032.26	15,032.26	0.00	100.00 %
		2317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	4,516.14	4,516.14	0.00	100.00 %
		90071	SDP, NS I ALIJA DENJAGIĆ	15,032.26	15,032.26	0.00	100.00 %
		90079	SBB I A. ILJAZOVIĆ	19,548.38	19,548.38	0.00	100.00 %
		90080	SDS I M. ŠEČIĆ	15,032.26	15,032.26	0.00	100.00 %
		90081	SNSD – DEMOS – Đ. POPOVIĆ	28,580.62	28,580.62	0.00	100.00 %
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA BRČKO DISTRIKTA BIH				199,999.94	199,999.94	0.00	100.00 %

Prilog 5 – Pregled sankcioniranih političkih stranaka i neovisnih kandidata u 2023. godini

Političke stranke – Administrativna mjera uskraćivanja prava političkim strankama da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima

Redni broj	Politička stranka	Broj i datum odluke
1.	GRAĐANSKA DEMOKRATSKA STRANKA BIH	05-1-07-6-1059/22 od 04. 05. 2023.
2.	DEMOKRATSKA STRANKA INVALIDA BIH	05-1-07-6-1060/22 od 04. 05. 2023.
3.	POVRATAK OTPISANIH	05-1-07-6-1061/22 od 04. 05. 2023.
4.	IZVORNA SRPSKA	05-1-07-6-1062/22 od 04. 05. 2023.
5.	STRANKA PRAVEDNE POLITIKE	05-1-07-6-1064/22 od 04. 05. 2023.
6.	SRPSKA ALTERNATIVA	05-1-07-6-1065/22 od 04. 05. 2023.
7.	POKRET ZA PRNJAVOR	05-1-07-6-1066/22 od 04. 05. 2023.
8.	SOCIJALISTI – SPS	05-1-07-6-1067/22 od 04. 05. 2023.
9.	EKOLOŠKI SLOBODARSKI POKRET	05-1-07-6-1068/22 od 04. 05. 2023.
10.	SAVEZ OSTANAK	05-1-07-6-1069/22 od 04. 05. 2023.
11.	NOVA SNAGA BIH	05-1-07-6-1071/22 od 04. 05. 2023.
12.	NOVI BOŠNJAČKI POKRET	05-1-07-6-1072/22 od 04. 05. 2023.
13.	SNAGA CENTRA	05-1-07-6-1073/22 od 04. 05. 2023.
14.	NARODNA STRANKA NOVI GRAD	05-1-07-6-1074/22 od 04. 05. 2023.
15.	SLOBODNA SRPSKA	05-1-07-6-1077/22 od 04. 05. 2023.
16.	POKRET ZA BOLJE BRČKO – ĐAPO MIRSAĐ	05-1-07-6-1079/22 od 04. 05. 2023.
17.	SRPSKA NAPREDNA STRANKA – IZVORNA	05-1-07-6-1080/22 od 04. 05. 2023.
18.	STRANKA DEVIZNIH ŠTEDIŠA RS	05-1-07-6-1081/22 od 04. 05. 2023.
19.	PARTIJA SOCIJALNE PRAVDE	05-1-07-6-1082/22 od 04. 05. 2023.
20.	NOVA GRAĐANSKA INICIATIVA – KOZARAC	05-1-07-6-1083/22 od 04. 05. 2023.
21.	NAPREDNA DEMOKRATSKA STRANKA BIH	05-1-07-6-1084/22 od 04. 05. 2023.
22.	HRVATSKA NARODNA ZAJEDNICA 1908	05-1-07-6-1086/22 od 04. 05. 2023.
23.	STRANKA ZA BOLJE GORAŽĐE	05-1-07-6-1087/22 od 04. 05. 2023.
24.	SOCIJALDEMOKRATSKI FRONT BIH	05-1-07-6-1088/22 od 04. 05. 2023.

Novčane kazne za neovisne kandidate

Redni broj	Neovisni kandidat	Broj i datum odluke	Iznos kazne (KM)
1.	MUSIĆ SALKO	05-1-07-6-743/22 od 04. 05. 2023.	500,00
2.	LAZIĆ DRAGICA	05-1-07-6-745/22 od 04. 05. 2023.	500,00
3.	RISTIĆ DRAGAN	05-1-07-6-749/22 od 04. 05. 2023.	500,00
4.	VUKADINOVIĆ SRĐAN	05-1-07-6-760/22 od 04. 05. 2023.	500,00
5.	ANTIĆ VLADIMIR	05-1-07-6-764/22 od 04. 05. 2023.	500,00
6.	MITROVIĆ PANTELIIJA	05-1-07-6-766/22 od 04. 05. 2023.	500,00
7.	LAZIĆ PANTELIIJA	05-1-07-6-768/22 od 04. 05. 2023.	500,00
8.	FRLJANOVIĆ RAMIZ	05-1-07-6-792/22 od 04. 05. 2023.	500,00
9.	SIMIĆ ALEKSANDAR	05-1-07-6-794/22 od 04. 05. 2023.	500,00
10.	DAJIĆ SENAD	05-1-07-6-796/22 od 04. 05. 2023.	500,00
11.	ALDOBAŠIĆ SANJIN	05-1-07-6-797/22 od 04. 05. 2023.	500,00
12.	DAČAJ ČAZIM	05-1-07-6-801/22 od 04. 05. 2023.	500,00
13.	ČIČAK JADRANKA	05-1-07-6-802/22 od 04. 05. 2023.	500,00
14.	HUŠIDIĆ RAMO	05-1-07-6-807/22 od 04. 05. 2023.	500,00
15.	BOROVČEVIĆ JASKO	05-1-07-6-810/22 od 04. 05. 2023.	500,00
16.	ČUČIĆ SLAĐANA	05-1-07-6-813/22 od 04. 05. 2023.	500,00
17.	SULJIĆ MEHMED	05-1-07-6-814/22 od 04. 05. 2023.	500,00
18.	BUŠATLIĆ MIRSAD	05-1-07-6-815/22 od 04. 05. 2023.	500,00
19.	DMIČIĆ DRAGISLAV	05-1-07-6-828/22 od 04. 05. 2023.	500,00
20.	MAŠIĆ ALEKSANDAR	05-1-07-6-829/22 od 04. 05. 2023.	500,00
21.	DRLJIĆ RADOMIR	05-1-07-6-840/22 od 04. 05. 2023.	500,00
22.	BIJELJIĆ PETAR	05-1-07-6-842/22 od 04. 05. 2023.	500,00
23.	JERINIĆ MILOSAVA	05-1-07-6-843/22 od 04. 05. 2023.	500,00
24.	BIJELJIĆ GORAN	05-1-07-6-845/22 od 04. 05. 2023.	500,00
25.	NEDELJKO ZORAN	05-1-07-6-853/22 od 04. 05. 2023.	500,00
26.	JERINIĆ MILICA	05-1-07-6-854/22 od 04. 05. 2023.	500,00
27.	HRON LEMUEL	05-1-07-6-856/22 od 04. 05. 2023.	500,00
28.	JANJIĆ MILE	05-1-07-6-860/22 od 04. 05. 2023.	500,00
29.	GJEVAT SHATRIA	05-1-07-6-864/22 od 04. 05. 2023.	500,00
30.	ŠOLAK SINIŠA	05-1-07-6-866/22 od 04. 05. 2023.	500,00
31.	ZEJČIROVIĆ MEVLUDIN	05-1-07-6-879/22 od 04. 05. 2023.	500,00

Redni broj	Neovisni kandidat	Broj i datum odluke	Iznos kazne (KM)
32.	ŠEHU ARIJAN	05-1-07-6-881/22 od 04. 05. 2023.	500,00
33.	STEVIĆ TOMISLAV	05-1-07-6-889/22 od 04. 05. 2023.	500,00
34.	HALILOVIĆ ISMIRA	05-1-07-6-891/22 od 04. 05. 2023.	500,00
35.	TUZLIĆ HALIL	05-1-07-6-900/22 od 04. 05. 2023.	500,00
36.	NOVAKOVIĆ STANISLAV	05-1-07-6-912/22 od 04. 05. 2023.	500,00
37.	BEGIĆ SENAD	05-1-07-6-917/22 od 04. 05. 2023.	500,00
38.	LAZIĆ BOBAN	05-1-07-6-925/22 od 04. 05. 2023.	500,00
39.	VUJEVIĆ KREŠO	05-1-07-6-929/22 od 04. 05. 2023.	500,00
40.	ČURČIJA MARIJA	05-1-07-6-935/22 od 04. 05. 2023.	500,00
41.	PAVLOVSKI JOSIP	05-1-07-6-943/22 od 04. 05. 2023.	500,00
42.	ISMAILI MAIR	05-1-07-6-956/22 od 04. 05. 2023.	500,00
43.	VUKOBRAT BOŠKO	05-1-07-6-957/22 od 04. 05. 2023.	500,00
44.	BLAGOJEVIĆ MILENKO	05-1-07-6-959/22 od 04. 05. 2023.	500,00
45.	UZELAC LJUBICA	05-1-07-6-967/22 od 04. 05. 2023.	500,00
46.	MIĆIĆ DALIBOR	05-1-07-6-976/22 od 04. 05. 2023.	500,00
47.	MUJKIĆ SABIRA	05-1-07-6-977/22 od 04. 05. 2023.	500,00
48.	ŠEĆIRI RAMBO	05-1-07-6-984/22 od 04. 05. 2023.	500,00
49.	BRABENEC MIROSLAV	05-1-07-6-986/22 od 04. 05. 2023.	500,00
50.	PAZARČEVIĆ VEDAD	05-1-07-6-991/22 od 04. 05. 2023.	500,00
51.	ŠAĆIRI RAZIJA	05-1-07-6-994/22 od 04. 05. 2023.	500,00
52.	KEMIRA ARIF	05-1-07-6-997/22 od 04. 05. 2023.	500,00
53.	MILIČEVIĆ NIKO	05-1-07-6-999/22 od 04. 05. 2023.	500,00
54.	DIZDAR DALIBOR	05-1-07-6-1000/22 od 04. 05. 2023.	500,00
55.	VELIJA SAFET	05-1-07-6-1002/22 04.05.2023.	500,00
56.	INKIĆ DENIS	05-1-07-6-1012/22 od 04. 05. 2023.	500,00
57.	MARINKOVIĆ BORO	05-1-07-6-1013/22 od 04. 05. 2023.	500,00
58.	ZEKOTIĆ MUHAMED	05-1-07-6-1015/22 od 04. 05. 2023.	500,00
59.	JUSUFOVIĆ ALBANO	05-1-07-6-1017/22 od 04. 05. 2023.	500,00
60.	BIJELIĆ MAJA	05-1-07-6-1031/22 od 04. 05. 2023.	500,00
61.	TOMIĆ TANJA	05-1-07-6-1032/22 od 04. 05. 2023.	500,00
	UKUPNO		30.500,00

III. DIO

PROVEDBA ZAKONA O VIJEĆU MINISTARA BIH

1. Provjera kandidata za Vijeće ministara BiH

367. Na temelju članka 10c. i 10d. točka b) Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine¹⁰⁹ i članka 1.6., 1.7., 1.8., stavak (4) i 4.2. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH izvršilo je provjere za **19** kandidata za funkciju ministra ili zamjenika ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.
368. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, a na temelju izvršenih provjera, utvrđeno je da svi predloženi kandidati ispunjavaju uvjete za kandidaturu na funkciju ministra ili zamjenika ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, propisane odredbama članka 1.6., 1.7., i 4.2. Izbornog zakona BiH, o čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH izdalo odgovarajuću potvrdu.
369. Isto tako, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, dana 23. 06. 2023. godine, primilo akt predsjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, broj 01-34-3-1698-1/23 od 21. 06. 2023. godine, kojim su dostavljeni popunjeni obrasci, propisani od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, za kandidata za funkciju ministra financija i trezora (Srđan Amidžić) u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, u skladu s člankom 10c. i 10d. točka b) Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.
370. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, a na temelju izvršenih provjera, utvrđeno je da predloženi kandidat ispunjava uvjete za kandidaturu na funkciju ministra u Vijeću ministara BiH, propisane odredbama članka 1.6., 1.7., i 4.2. Izbornog zakona BiH, o čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH izdalo odgovarajuću potvrdu.

2. Provjera kandidata za pozicije direktora i zamjenika direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

371. U skladu s člankom 10c. i člankom 10d. točka b) Zakona o Vijeću ministara BiH, a u vezi s člankom 13. stavak (1) Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Središnje izborno povjerenstvo BiH vrši provjeru kandidata za direktora i zamjenika direktora Agencije.
372. U izvještajnom razdoblju nije bilo provjera kandidata za funkciju direktora i zamjenika direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

3. Zaključna razmatranja

373. Tijekom 2023. godine izvršena je provjera za 20 kandidata za funkciju u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

¹⁰⁹ „Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08

IV. DIO

AKTIVNOSTI CENTRA ZA EDUKACIJU SIP BIH

1. Aktivnosti Centra za edukaciju

374. Centar za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH osnovan je odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 103/13) s ciljem edukacije tijela za provedbu izbora i svih sudionika iz područja izbora i financiranja političkih stranaka, kako na razini Bosne i Hercegovine, tako i na regionalnoj i međunarodnoj razini.
375. Osnivanjem Centra za edukaciju Središnje izborne povjerenstvo BiH je osiguralo stalan i adekvatan prostor za ispunjenje zakonom utvrđene obveze kontinuirane obuke članova tijela za provedbu izbora. Organiziranjem edukativnih radionica, seminara i predavanja istaknutih izbornih, domaćih i međunarodnih stručnjaka, kako za članove izborne administracije, tako i za predstavnike političkih subjekata, medije, nevladine organizacije i sl., omogućit će se kvalitetnija i kontinuirana obuka, trening i profesionalno usavršavanje svih sudionika u izbornom procesu u BiH.
376. Centar za edukaciju koji je otvoren 9. listopada 2017. godine raspolaže konferencijskom salom kapaciteta 70 mjesta, opremom za videoprojekcije i ozvučenje i pogodan je za organiziranje konferencija, seminara, okruglih stolova, radionica i predavanja.
377. Nastavni plan i program Centra za edukaciju pripremljen je u okviru projekta potpore Vijeća Europe aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a predviđen je program obveznih i fakultativnih obuka, te katalogizacija tema i područja edukacije, prilagođenih specifičnim potrebama i namjeni ovog centra, među kojima su:
- usko specijalizirane obuke i treninzi za članove izbornih povjerenstava u BiH, prilagođene vremenskom planu izbornih aktivnosti,
 - obuke predstavnika političkih subjekata iz područja primjene Zakona o financiranju političkih stranaka i područja financiranja izborne kampanje,
 - obuke za predstavnike političkih stranaka iz područja prijave i ovjere za sudjelovanje na izborima,
 - obuke elektroničkih i tiskanih medija o izbornom procesu u BiH za predstavnike,
 - treninzi trenera za predstavnike nevladinog sektora iz područja edukacije birača,
 - održavanje postizbornih konferencija.¹¹⁰
378. U cilju boljeg razumijevanja i primjene Plana i programa edukacije članova tijela za provedbu izbora, koji je donijelo Središnje izborne povjerenstvo BiH u prosincu 2017. godine, kao i olakšanu izradu operativnog plana i programa edukacije tijela za provedbu izbora u BiH, kao obveznog dijela dokumentacije svakog predavača u 2018. godini, uz potporu OSSE BiH pripremljena je Jedinstvena metodologija za izradu nastavnog plana i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini koja je namijenjena prvenstveno predavačima/trenerima.
379. U nastavku je dan pregled aktivnosti iz djelokruga rada Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koje su realizirane u izvještajnom razdoblju.

¹¹⁰ Plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora dostupan je na internet-stranici www.izbori.ba na poveznici https://www.izbori.ba/Documents/2018/01/09/Plan_i_program_edukacije-bos.pdf

1.1. Promoviranje inicijative za obilježavanje Svjetskog dana izbora

380. Na trećoj konferenciji Globalne izborne organizacije (GEO), koja je 2005. godine održana u Siofoku u Mađarskoj, izborni stručnjaci iz cijelog svijeta odaslali su vrlo bitnu poruku o potrebi jačanja procesa demokratskog razvoja u cijelom svijetu. Zbog važnosti ove poruke, Udruga europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) pokrenula je inicijativu da Generalna skupština Ujedinjenih nacija proglasi prvi četvrtak u veljači kao Svjetski dan izbora, a sudionici Konferencije su podržali ovu inicijativu. Prvi četvrtak u veljači predložen je kao dan za obilježavanje Svjetskog dana izbora budući da je većina međunarodnih sporazuma na polju izbora potpisana na ili oko ovog datuma.

Najvažniji cilj ove inicijative je promoviranje međunarodnih standarda za poštene i transparentne izbore, te podizanje svijesti o važnosti izbora za demokratske procese među izbornom administracijom i političkim strankama, kao i u javnosti.

381. Tim povodom, na sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, održanoj 02. 02. 2023. godine, ponovljeni su ciljevi ove inicijative.

1.2. Obuke izborne administracije

382. U izvještajnom razdoblju pripremljen je Plan i program edukacije tijela za provedbu izbora za 2023. godinu¹¹¹ kojim su definirane teme obuka, datumi i mjesta održavanja obuka tijela za provedbu izbora. Edukacije obuhvaćene Planom i programom su: „Procedure glasovanja i brojanja na dan izbora – prijevremeni izbori za načelnika“, „Edukacija zaposlenih u centrima za birački popis“, „Postizborna konferencija – Opći izbori 2022.“, „Organizacija izbornih aktivnosti – uska grla u izbornom procesu i njihovo rješavanje“, „Obuka osoblja za realizaciju pilot-projekta“ i „Obuka novoimenovanih članova izbornih povjerenstava“.

Obuka „Procedure glasovanja i brojanja na dan izbora – prijevremeni izbori za načelnika“

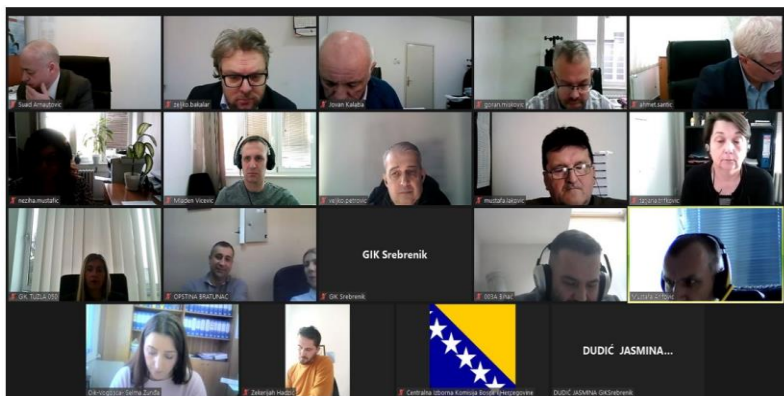
383. Dana 16. 01. 2023. godine održana je obuka „Procedure glasovanja i brojanja na dan izbora – prijevremeni izbori za načelnika“ putem platforme *Zoom*. Obuci su prisustvovali članovi izbornih povjerenstava Zvornik, Vogošća, Srebrenik, Tuzla, Bihać i Bratunac.

U okviru pripremnih aktivnosti za provedbu prijevremenih izbora, službenici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH provode obveznu obuku članova izbornog povjerenstva, a potom imenovane članove biračkih odbora obučava izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice. U 2023. godini obuka članova biračkih odbora za prijevremene izbore izvršena je uz nadgledanje, te tehničku pomoć službenika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

384. Nadalje, nakon održane obuke, dana 01. 02. 2023. godine, Središnje izorno povjerenstvo BiH organiziralo je *Zoom* sastanak s predsjednicima i članovima

¹¹¹ Akt broj 06-1-07-1-724-1/2023 usvojen na 40. sjednici SIP BiH održanoj 25. 05. 2023. godine

mjerodavnih općinskih/gradskih izbornih povjerenstava. Poseban naglasak stavljen je na poštivanje rokova dostave izbornih rezultata. Tijekom sastanka razgovaralo se o svim aktivnostima koje su do tada provela općinska/gradska izborna povjerenstva, ali i o aktivnostima koje predstoje prije, na izborni dan i nakon dana prijevremenih izbora.

ZOOM sastanak s predsjednicima i članovima mjerodavnih općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

Postizborna konferencija „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“

385. Središnje izborna povjerenstvo BiH je uz financijsku potporu Vijeća Europe i Misije OSSE-a u BiH, a uz logističku potporu Udruge izbornih dužnosnika u Bosni i Hercegovini (UIDBiH) organiziralo postizbornu konferenciju „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“, koja je održana 15. i 16. lipnja 2023. godine u Sarajevu.
386. Konferencija koja je imala za cilj analizu svih aspekata izbornog procesa 2022. godine i diskusija o trenutnim izazovima i budućim koracima za unaprjeđenje izbornog procesa okupila je više od 200 sudionika – predstavnika općinskih/gradskih izbornih povjerenstava iz 143 općine/grada u BiH, izborne stručnjake iz zemlje i inozemstva, uključujući predstavnike Vijeća Europe, OSSE BiH, OSSE-a/ODIHR-a, Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE), Delegacije Europske unije, Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES), Ureda Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu (OHR), veleposlanstava akreditiranih u BiH, predstavnike nevladinog sektora u Bosni i Hercegovini i medija.
387. Kao završni dokument konferencije „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“ usvojeni su Zaključci koji su objavljeni u posebnoj publikaciji posvećenoj postizbornoj konferenciji pod nazivom *Zbornik radova Konferencija „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“*. Publikacija je dostupna na web-stranici www.izbori.ba¹¹².

Više informacija o postizbornoj konferenciji dostupno je u Izvješću o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2022. godini.¹¹³

¹¹² *Zbornik radova Konferencija „Opći izbori 2022 – naučene lekcije (2023):* Sarajevo: Središnje izborna povjerenstvo BiH https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2023/Brosura_zbornik_radova_konferencija_bhs_izbori_2022.pdf

¹¹³ Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2022. godini, str. 232-235 https://www.izbori.ba/Documents/CIK/God-Izvjestaji/2022/izvjestaj_o_provodjenju_zakona_iz_nadleznosti_CIKBIH_2022-hrv.pdf

*Zbornik
radova
Konferencija
„Opći izbori
2022 -
naučne
lekcije“*

388. Odredbama članka 1.2a Izbornog zakona BiH imperativno je propisano da mjerodavne institucije sredstva za provedbu izbora moraju osigurati u roku od 15 dana od dana raspisivanja izbora. Središnje izborno povjerenstvo BiH je kontinuirano pozivalo donositelje odluka u Bosni i Hercegovini da ispune svoju zakonsku obvezu i u zakonskom roku osiguraju finansijska sredstva za provedbu Općih izbora 2022. godine. Neosiguravanje sredstava u zakonom propisanom roku ozbiljno je ugrozilo izborni proces i dovelo u pitanje održavanje Općih izbora 2022. godine u BiH. S obzirom na to da je Središnje izborno povjerenstvo BiH bilo onemogućeno u vršenju svojih zakonskih ovlasti, Visoki predstavnik u BiH je donošenjem Odluke o odobravanju raspodjele sredstava na ime pokrivača rashoda vezanih za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2022. godine, Odluke kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Odluke kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine omogućio održavanje Općih izbora 2022. godine, te onemogućio ovakve blokade u budućnosti.

Cijeneći potporu Visokog predstavnika u BiH u aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH tijekom pripreme i provedbe Općih izbora 2022. godine, a posebno imajući u vidu deblokade vezane za osiguravanje sredstava za provedbu izbora, te u tom smislu omogućavanja održavanja izbora, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 45. sjednici, održanoj 08. 06. 2023. godine, donijelo odluku o dodjeli Zlatne plakete Nj. E. Christianu Schmidtu, Visokom predstavniku u BiH. Svečano uručenje priznanja upriličeno je 06. 07. 2023. godine u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

*Uručenje
Zlatne plakete
Visokom
predstavniku za BiH*

1.3. Dani otvorenih vrata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH „Promocija novih tehnologija u izbornom procesu“

389. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u suradnji s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH (UIDBIH) u Centru za edukaciju SIP BiH organiziralo manifestaciju **Dani otvorenih vrata „Promocija novih tehnologija u izbornom procesu“**, koja je trajala od 09. 10. do 13. 10. 2023. godine.
390. Prisutni su imali priliku dobiti praktičnu prezentaciju najsuvremenije opreme koja se koristi na biračkim mjestima, a odnosi se na automatsku identifikaciju birača, proces glasovanja i skeniranja glasačkih listića, kao i brz prijenos rezultata izbora. Također, posjetitelji su imali priliku razgovarati s predstavnicima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o izbornom sustavu i izbornom zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini.
391. Svih pet dana predsjednik i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i službenici Tajništva SIP BiH bili su na raspolaganju posjetiteljima da odgovaraju na pitanja i dodatno pojašne svaki od koraka uporabe najsuvremenije opreme na biračkim mjestima.
392. U navedenom razdoblju Središnje izorno povjerenstvo BiH posjetilo je oko 700 osoba, uključujući 46 predstavnika medija (VOA – Glas Amerike, RTV FBiH, AA – *Anadolu Ajansi*, BHRT, UNA TV, Nova BH, SRNA, TV SA, Slobodna Bosna, Radio Sarajevo, RTRS, FENA, ATV – Alternativna TV, BNTV, Kalman radio).
393. Dani otvorenih vrata su samo jedna od aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u njegovim nastojanjima da promovira i inicira unaprjeđenje izbornog procesa u Bosni i Hercegovini kroz pilot-projekt. Naime, Središnje izorno povjerenstvo BiH u suradnji s Delegacijom Europske unije u Bosni i Hercegovini i Agencijom za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) započelo je provedbu aktivnosti „Testnog projekta potpore Europske unije za uvođenje novih tehnologija u izborni proces u BiH“, o čemu će javnost biti blagovremeno obaviještena.
394. Tijekom trajanja manifestacije Dani otvorenih vrata, 297 posjetitelja pristupilo je simuliranom biračkom mjestu, te ostvarilo svoje pravo glasa. Od 297 glasova, 212 glasačkih listića bilo je važećih, dok je 85 listića bilo učinjeno namjerno nevažećim kako bi se približio način rada stroja za skeniranje glasačkih listića (skener) i identifikacije valjanosti glasačkih listića, kao i procedura zamjene nevažećih listića u slučaju da je glasač nenamjerno učinio svoj listić nevažećim.
395. Evaluacijski listić popunilo je 439 osoba. **Apsolutna većina od 97% ispitanika ocijenila je prezentaciju zadovoljavajućom/više nego zadovoljavajućom (57% zadovoljavajućom, 40% više nego zadovoljavajućom).** 88% ispitanika odgovorilo je da korištenje suvremenih uređaja nije komplicirano, nasuprot 12% ispitanika kojima je komplicirano. Od ukupnog broja ispitanika (bez obzira na postotak od 12% onih koji korištenje suvremenih uređaja na biračkom mjestu smatraju kompliciranim), **94% ispitanika smatra uvođenje novih tehnologija u izborni proces korisnim.** Među prisutnim ispitanicima bilo je najmanje 10% osoba koje ne vjeruju u dosadašnji izborni sustav, dok veliki postotak, čak od 15% među mladim ljudima, uopće ne planira glasovati ni kada steknu biračko pravo.

396. Ispitanici su u preporukama naveli da je potrebno što skorije uvođenje novih tehnologija u izborni sustav BiH, kontinuirano informiranje vladajuće strukture o potrebi uvođenja novih tehnologija u izborni sustav, kao i značaj prilagodbe novih tehnologija starijoj dobnoj skupini birača, ali i hitno zahtijevanje izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH.

*Dani otvorenih vrata
„Promocija novih
tehnologija u
izbornom procesu“*

1.4. Radionica „Pilotiranje izbornih tehnologija“

397. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 20. 11. 2023. godine u Centru za edukaciju organiziralo jednodnevnu radionicu „Pilotiranje izbornih tehnologija“. Radionica je organizirana uz tehničku i stručnu pomoć Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES).
398. Cilj radionice bio je razmjena najboljih praksi i naučenih lekcija iz drugih zemalja iz područja uvođenja novih tehnologija u izborni proces. Radionica je bila namijenjena službenicima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, članovima Radne skupine za integritet izbornog procesa, kao i ostalim zainteresiranim stručnjacima IDDEEA-e, Misije OSSE-a u BiH i drugima. Voditelj radionice bio je Matt Bailey, IFES-ov stručnjak za izbornu tehnologiju.

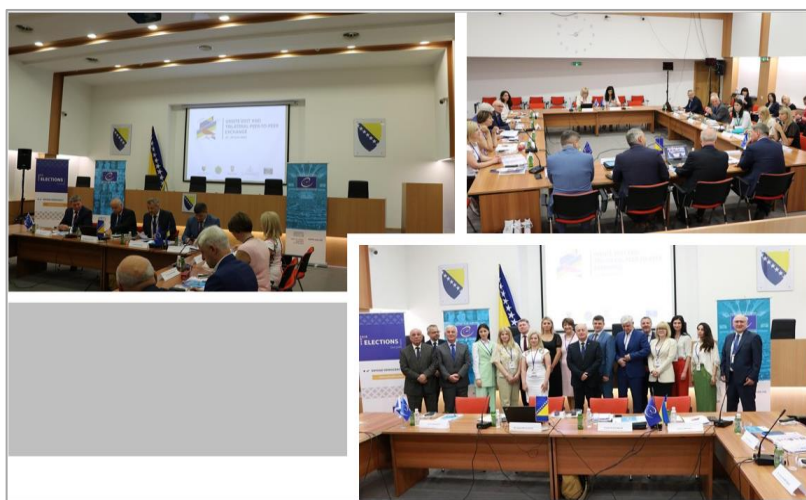
*Radionica
„Pilotiranje
izbornih
tehnologija“*

1.5. Studijska posjeta Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine i Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske Središnjem izbornom povjerenstvu BiH – Potpora demokratskim poslijeratnim izborima u Ukrajini

399. U razdoblju od 27. 06. do 29. 06. 2023. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH bilo je domaćin trodnevne studijske posjete Bosni i Hercegovini predstavnika Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine i Ministarstva inozemnih poslova Ukrajine. U studijskoj posjeti sudjelovali su i predstavnici Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske. Sastancima su se *online* pridružili i predstavnici Parlamenta Ukrajine, odnosno Parlamentarnog odbora za državnu vlast, lokalnu samoupravu, regionalni i urbani razvoj, tako da je sama studijska posjeta organizirana u hibridnom formatu (uživo i *online*).
400. Vijeće Europe provodi projekt izborne suradnje na temu „Potpora demokratskim poslijeratnim izborima u Ukrajini“. Ovaj Projekt je dio Akcijskog plana Vijeća Europe za Ukrajinu 2023. – 2026. godine „Otpornost, oporavak i rekonstrukcija“. U okviru Projekta, Vijeće Europe pruža potporu ukrajinskim vlastima i civilnom društvu za poslijeratne izbore koji će se održati u skladu s europskim izbornim standardima, uz propisno osiguravanje izbornih prava ukrajinskim građanima unutar i izvan Ukrajine.
401. Glavna svrha studijske posjete bila je dublje proučavanje iskustva Bosne i Hercegovine u organizaciji i provedbi prvih poslijeratnih izbora 1996. godine, kao i uspostava sadašnjeg pravnog okvira i prakse provedbe izbora koja bi mogla biti korisna za razradu rješenja za ratne izazove u izbornom području s kojima se ukrajinske vlasti suočavaju i s kojima će se suočiti.

Trećeg dana posjete, 29. 06. 2023. godine, organiziran je i trilateralni sastanak predstavnika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske i Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine kako bi razgovarali o različitim perspektivama vezanim za organizaciju i provedbu prvih poslijeratnih izbora u Ukrajini, te mogućoj suradnji po tom pitanju.

Delegacije Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine i Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske u posjetu Središnjem izbornom povjerenstvu BiH

1.6. Predavanje za studente

402. Dana 06. 12. 2023. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održano je interaktivno predavanje za skupinu studenata Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici, predvođeno asistenticom na Katedri za državno i međunarodno javno pravo, mr. iur. Amnom Hrustić. O izbornom sustavu Bosne i Hercegovine i izbornom procesu su kroz interaktivnu edukaciju govorile članice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dr. Irena Hadžiabdić i Vanja Bjelica-Prutina, kao i državni službenici Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
403. Tema predavanja bila je „Izbori: zakonodavstvo, proces, institucije“. Studentima su prezentirane osnovne informacije o mjerodavnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, karakteristike izbornog sustava i procesa u Bosni i Hercegovini. Bila je ovo i prilika da Središnje izborno povjerenstvo BiH i na ovaj način promovira značaj sudjelovanja mladih na izborima.

*Predavanje za
studente
Pravnog
fakulteta
Sveučilišta u
Zenici*

1.7. Publicistička djelatnost

404. U cilju povećanja transparentnosti rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i informiranja javnosti o poduzetim aktivnostima prilikom organizacije i provedbe Općih izbora 2022. godine, u 2023. godini pripremljena je edicija „Izborno pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“, koja obuhvaća sljedeće publikacije: „Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022.“ – direktni izbori¹¹⁴, „Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022.“¹¹⁵, „Izvještaj Glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori 2022. godine“¹¹⁶, „Izvještaj o radu Glavnog centra za brojanje – Opći izbori 2022. godine“¹¹⁷, „Izvještaj o radu izbornih komisija

¹¹⁴ Joldić, J. (2023) *Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022. – direktni izbori*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹¹⁵ Delić, A. (2023) *Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹¹⁶ Kapor, V., Laković, M., Petrović, V., Vičević, M., Trifković, T. (2023) *Izvještaj glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori 2022.* Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹¹⁷ Mišković, G., Kos, E., Agić, A., Simović, B. (2023) *Izvještaj o radu Glavnog centra za brojanje*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

osnovnih izbornih jedinica u BiH – Opći izbori 2022. godine“¹¹⁸ i „Birački odbori: tko, kako, zašto – Opći izbori 2022. – direktni izbori“¹¹⁹, „Dezinformacije, misinformacije, malinformacije u izbornom procesu – Opći izbori u Bosni i Hercegovini 2022. godine“¹²⁰. Sve publikacije dostupne su na *web*-stranici www.izbori.ba.¹²¹

*Edicija
„Izborni pravo u
praksi – Opći
izbori 2022.
godine“*

2. Zaključna razmatranja

405. U izvještajnom razdoblju, aktivnosti iz djelokruga rada Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH obuhvatile su: promociju inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora, obuke izborne administracije u skladu s Planom i programom edukacije tijela za provedbu izbora, postizbornu konferenciju, prezentaciju novih tehnologija u izbornom procesu, radionice na temu pilotiranja novih tehnologija, studijske posjete Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske i Središnjeg izbornog povjerenstva Ukrajine, posjete studenata, kao i pripremu i objavu 7 publikacija iz edicije „Izborni pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“.

¹¹⁸ Petrović, V., Laković, M. (2023) *Izveštaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹¹⁹ Laković, M., Petrović, V. (2023) *Birački odbori: tko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine – direktni izbori*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹²⁰ Pirić, M. (2023) *Dezinformacije, misinformacije, malinformacije u izbornom procesu – Opći izbori u Bosni i Hercegovini 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

¹²¹ <https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

V. DIO

MEĐUNARODNA
SURADNJA, SEMINARI I
EDUKACIJE

1. Sudjelovanje u promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima

406. Na poziv Ministarstva pravde Sjedinjenih Američkih Država (USDOJ), dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, sudjelovao je na jednodnevnom seminaru pod nazivom **Istraživanje i procesuiranje izbornih prijevara** održanom na Međunarodnoj policijskoj akademiji u Budimpešti (*International Law Enforcement Academy – ILEA*) u razdoblju od 06. do 10. 03. 2023. godine. Na ovoj međunarodnoj akademiji iz Bosne i Hercegovine su, također, sudjelovali i tužitelji Tužiteljstva BiH, Brčko distrikta BiH, te tužiteljstava iz Doboja, Bihaća, Tuzle i Livna. Sudionici i predavači na ovom seminaru bili su istražitelji Federalnog istražnog biroa SAD-a (FBI). Dr. Arnautović održao je predavanje o temi „Pojavni oblici izbornih prijevara“, te predočio iskustva i načine ostvarivanja suradnje s tužiteljskim i policijskim tijelima u Bosni i Hercegovini tijekom Općih izbora 2022. godine u BiH.

*Seminar
„Istraživanje i
procesuiranje
izbornih prijevara“*

407. U okviru međunarodne promatračke misije organizirane od 27. 04. 2023. do 01. 05. 2023. godine, dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Vlado Rogić, član, promatrali su izvanredne izbore za **lokalna tijela vlasti u Gruziji održane 29. 04. 2023. godine**. Promatranje ovih izbora bilo je posebno značajno zbog uporabe novih tehnologija na biračkim mjestima i mogućnost njihove uporabe na izborima u Bosni i Hercegovini. Na biračkim mjestima u Gruziji korištena su tri segmenta novih tehnologija i to: elektronička identifikacija i verifikacija birača, skeniranje glasačkih listića (po dva skenera na svakom biračkom mjestu) i brz prijenos izbornih rezultata s biračkog mjesta do središnjeg servera. Nakon izbornog dana, dr. Arnautović je u okviru brifinga promatračke misije iznio preliminarnu ocjenu izvanrednih izbora u Gruziji s posebnim osvrtom na uporabu novih tehnologija. Tijekom boravka u Gruziji održan je niz bilateralnih sastanaka Središnjeg izbornog povjerenstva komisije BiH s državnim izbornim komisijama Gruzije, Albanije i Moldavije na kojima su dogovoreni modeli buduće suradnje kroz potpisivanje Memoranduma o suradnji.

*Međunarodna
promatračka misija
u Gruziji*

408. U organizaciji Parlamentarne skupštine Vijeća Europe u razdoblju od 09. do 10. 05. 2023. godine u Bernu održana je dvodnevna konferencija **Izbori u vrijeme krize: Izazovi i mogućnosti**. Na konferenciji su u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali dr. Suad Arnautović, predsjednik, i dr. Irena Hadžiabdić, članica. Ova parlamentarna konferencija pružila je priliku da se istraži utjecaj kriza (zdravstvene pandemije kao što je COVID-19, povratak rata u Europu ili terorističkih napada, prirodnih katastrofa, opasnosti od *cyber* napada, dezinformacija i manipulacija na izborima) na održavanje izbora i da se definiraju politike koje mogu učinkovito ojačati otpornost demokratskih institucija na izvanredne situacije. Sudionici su također tražili načine da izborne procese učine prilagodljivijim u svijetu koji se brzo mijenja, istovremeno štiteći integritet glasovanja.

Konferencija „Izbori u vrijeme krize: Izazovi i mogućnosti“

409. U organizaciji Međunarodnog Instituta za demokraciju i izbornu pomoć (*International IDEA*) i Evropskog parlamenta u razdoblju od 30. do 31. 05. 2023. godine u Briselu održana je konferencija **Parlamentarni izborni dijalog – Izazovi i potrebe za održavanje glasovanja izvan zemlje za ukrajinske poslijeratne izbore**. Na konferenciji su sudjelovali predsjednik, dr. Suad Arnautović, i dr. Irena Hadžiabdić, članica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je u svom izlaganju podsjetio na iskustva Bosne i Hercegovine u organizaciji poslijeratnih izbora i ulozi Misije OSSE-a u BiH u implementaciji Aneksa III. Dejtonskog mirovnog sporazuma, posebno s aspekta registracije izbjeglih i raseljenih osoba i njihovog sudjelovanja u izbornom procesu u BiH. Cilj samog događaja bio je pružiti pomoć Ukrajini za organiziranje prvih poslijeratnih izbora, što će predstavljati izazov bez presedana za Ukrajinu. Na ovoj međunarodnoj konferenciji, među ostalima, sudjelovali su predsjednici i predstavnici iz 21 državnog izbornog povjerenstva iz Europe, Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjenog Kraljevstva, predsjednik Komiteta za vanjske poslove Evropskog parlamenta, europarlamentarci, kao i predstavnici OSSE-a/ODIHR-a.

Konferencija „Parlamentarni izborni dijalog – Izazovi i potrebe za održavanje glasovanja izvan zemlje za ukrajinske poslijeratne izbore“

410. U razdoblju od 04. do 05. 07. 2023. godine u organizaciji Međunarodnog instituta za demokraciju i izbornu pomoć (*International IDEA*), Središnjeg izbornog povjerenstva Albanije i Centra za vladavinu prava Sveučilišta u Helsinkiju (Finska), u Tirani je održan dvodnevni **regionalni okrugli stol „Digitalizacija izbornih procesa: Perspektive kibernetičke sigurnosti i međuinstitucionalne koordinacije širom Zapadnog Balkana“**, na kojem je sudjelovao dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Cilj ove inicijative bio je razmjena iskustava između tijela za provedbu izbora i drugih relevantnih agencija na Zapadnom Balkanu, kako bi zajednički istražili iskustva i najbolje prakse međuinstitucionalne suradnje u digitalizaciji izbornih procesa.

Sudionicima okruglog stola prenesena su iskustva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi s digitalnim prijetnjama i kibernetičkim napadima, uključujući primjere lažnih dojava o postavljenoj bombi koje su dostavljene Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u svibnju i lipnju 2022. godine putem e-pošte s nepoznate adrese, a imale su za cilj onemogućavanje i otežavanje realizacije utvrđenih izbornih aktivnosti, odnosno ugrožavanje priprema izbornog procesa u cjelini; zatim kibernetičke napade na internet-stranicu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ali i kompromitiranje korisničkog naloga u svrhu slanja *spam* poruka kada je za samo 24 sata zabilježeno 28.000 *spam* poruka. Posebno je naglašena potreba za dobrom međuinstitucionalnom suradnjom, jer odgovornost, sposobnost i stručnost koja je potrebna za zaštitu izbora od digitalnih prijetnji nije samo na tijelima za provedbu izbora. Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH imao je vrlo korisnu razmjenu mišljenja i dogovora o budućoj suradnji s predsjednicima državnih izbornih komisija zemalja Zapadnog Balkana, Albanije i Gruzije.

*Regionalni okrugli stol
„Digitalizacija izbornih procesa:
Perspektive kibernetičke sigurnosti i
međuinstitucionalne koordinacije širom
Zapadnog Balkana“*

411. Na poziv Središnjeg izbornog povjerenstva Republike Armenije, redovite izbore za Vijeće Grada Jerevana koji su održani 17. 09. 2023. godine promatrali su dr. Ahmet Šantić i Vlado Rogić, članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Bila je to prilika da se razmijene i steknu nova iskustva posebice u segmentu uporabe novih tehnologija u izbornom procesu i to konkretno u procesu identifikacije i autentifikacije birača na biračkom mjestu korištenjem naprednih tehnologija.

*Izbori u
Republici
Armeniji*

412. U razdoblju od 26. do 27. 10. 2023. godine u gradu Batumi, Gruzija, održana je 11. godišnja međunarodna konferencija tijela za provedbu izbora na kojoj su u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali Jovan Kalaba, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Goran Mišković, generalni tajnik. Sastanak koji je okupio predstavnike izbornih povjerenstava iz cijelog svijeta organiziralo je Središnje izorno povjerenstvo Gruzije.

Glavna tema konferencije bila je **Međunarodne komunikacijske tehnologije i izazov dezinformacija u izbornim procesima**. Sudionici konferencije su tijekom dva dana razgovarali i razmjenjivali svoja iskustva i stavove o nekoliko pitanja, kao što su uvođenje metoda elektroničkog glasovanja (relevantni izazovi i učinkovita rješenja), kampanje dezinformiranja koje se provode primjenom informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njen potencijalni utjecaj na izborne rezultate, povećanje angažiranja birača kroz edukaciju i primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija, kao i promociju podizanja svijesti o novim tehnologijama. Sudionici su imali priliku prisustvovati i demonstraciji tehnologija koje se koriste u izbornom procesu u Gruziji.

*11. godišnja
međunarodna
konferencija
tijela za
provedbu
izbora*

413. Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dr. Suad Arnautović, i alumnista *George C. Marshall centra* je 09. 11. 2023. godine sudjelovao na Događaju za umrežavanje bivših studenata (*Alumni Outreach Networking Event*) Europskog centra za sigurnosne studije *George C. Marshall (George C. Marshall European Center for Security Studies)*, koji je održan u Sarajevu. Tom prilikom, dr. Arnautović je razgovarao sa zamjenicom ambasadora SAD-a u BiH, Deborah Mennuti, s bivšim ambasadorom SAD-a u BiH, sa sadašnjim ambasadorom i pomoćnikom direktora *George C. Marshall centra*, Ericom Nelsonom, kao i direktorom Alumni programa Christopherom Burelijem. Događaj je bio prilika da prisutni razmijene mišljenja o izbornom procesu u Bosni i Hercegovini u svjetlu priprema za predstojeće Lokalne izbore u BiH 2024. godine, kao i projektima Delegacije EU u BiH i USAID-a u BiH za unaprjeđenje integriteta izbornog procesa.

*„Alumni Outreach Networking Event“
Europskog centra za sigurnosne
studije George C. Marshal*

414. U organizaciji Međunarodnog centra za parlamentarne studije (ICPS) iz Londona i Nacionalnog izbornog povjerenstva Republike Portugal u Lisabonu je 14. i 15. 11. 2023. godine održan **19. međunarodni izborni simpozij** na kojem je sudjelovao dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Simpozij je okupio članove državnih izbornih povjerenstava i izborne stručnjake iz cijelog svijeta.

Tijekom simpozija održana su tri okrugla stola s aktualnim temama: 1. Upravljanje izborima u pandemiji: Naučene lekcije od COVID-19; 2. Budućnost glasovanja: Identifikacija birača, biometrija i elektroničko glasovanje; 3. Borba protiv dezinformacija: Strategije za zaštitu izbornog integriteta.

Prva panel-diskusija istražila je različite strategije i mjere koje su primijenila tijela za provedbu izbora kako bi osigurali sigurne, uključive i transparentne izbore tijekom pandemije virusa COVID-19. Panelisti su podijelili svoja iskustva, izazove s kojima su se suočili i naučene lekcije u provedbi izbora u ovim vremenima bez presedana.

Drugi okrugli stol bavio se tehnološkim napretkom koji nudi nove mogućnosti za poboljšanje upravljanja izbornim procesima, uključujući identifikaciju birača, biometriju i elektroničko glasovanje. Ova panel-diskusija istraživala je potencijalne prednosti, izazove i implikacije ovih tehnologija u nastajanju za tijela za provedbu izbora. To je bila prilika da se predstave studije slučaja, podijele iskustva i da se raspravlja o najboljim praksama za uspješnu integraciju tehnologija u izborni proces.

Treća panel-diskusija fokusirala se na strategije i najbolje prakse za tijela za provedbu izbora za prepoznavanje, rješavanje i borbu protiv dezinformacija tijekom izborne kampanje.

Bila je to prilika da panelisti raspravljaju o ulozi različitih sudionika i istražuju potencijalna rješenja za očuvanje demokratskog procesa. Poseban segment ovog svjetskog skupa izbornih profesionalaca bila je završna ceremonija dodjele prestižnih nagrada najzaslužnijim izbornim povjerenstvima i pojedincima.

19. godišnji međunarodni izborni simpozij

415. Na poziv Republičkog izbornog povjerenstva Srbije, članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dr. Irena Hadžiabdić, Jovan Kalaba i Željko Bakalar promatrali su izbore u Republici Srbiji održane u nedjelju, 17. 12. 2023. godine. Izbori su održani za narodne poslanike Narodne skupštine Republike Srbije, za poslanike Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine, kao i u jedinicama lokalne samouprave. Članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sastali su se s članovima Republičkog izbornog povjerenstva Srbije, ali i s predstavnicima državnih izbornih povjerenstava Crne Gore i Sjeverne Makedonije s kojima je razgovarano o iskustvima u primjeni izbornih tehnologija.

*Delegacija SIP BiH s
članovima RIK Republike
Srbije*

2. SURADNJA S DELEGACIJOM EUROPSKE UNIJE/EUROPSKE KOMISIJE

416. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je od strane Europske komisije putem pretpripravnih fondova (IPA) odobreno 2 milijuna eura kao tehnička pomoć ovoj instituciji u cilju razvoja izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. Ova sredstva planirana su za nabavu IT-opreme za potrebe institucije, te za usluge tehničke asistencije. Cilj je osigurati integritet, transparentnost i učinkovitost izbornog procesa u BiH u skladu s međunarodnim standardima.

Specifični ciljevi (ishodi) ove tehničke pomoći su sljedeći: 1) Uspostava sustava za planiranje ljudskih potencijala, dodjelu resursa, upravljanje ljudskim resursima i praćenje učinka u SIP BiH (komponenta I); 2) Uspostavljanje učinkovitog upravljanja u okviru organizacije izbornog procesa (komponenta II); 3) Razvijanje informacijskog sustava za poboljšanje transparentnosti (komponenta III).

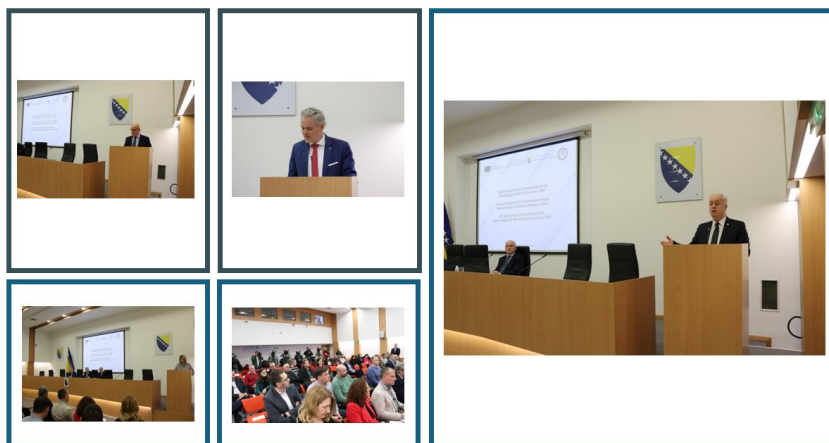
Ova tehnička pomoć doprinijet će uspostavi funkcionalne demokracije u BiH, jednom od tri kriterija iz Kopenhagena i prvom od 14 prioriteta iz Mišljenja tako što će poboljšati izborni proces i neposredno osigurati da demokratske institucije posjeduju odgovarajuće resurse i funkcioniraju u skladu s Ustavom, načelima učinkovite vlade i preporukama Venecijanske komisije i OSSE-a/ODIHR-a.

Testni projekt potpore Europske unije za Središnje izorno povjerenstvo BiH

417. Dana 27. 02. 2023. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH, u suradnji s Delegacijom Europske unije u Bosni i Hercegovini i Agencijom za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA), ozvaničilo je početak aktivnosti na provedbi projekta „Testni projekt EU za uvođenje novih tehnologija u izborni proces u BiH“, koji financira Europska unija. Aktivnosti projekta zasnivaju se na Strategiji unaprjeđenja transparentnosti, integriteta i učinkovitosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini.

Videozapis službenog pokretanja projekta dostupan je na *YouTube* kanalu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH <https://www.youtube.com/watch?v=DlhRdI7oS3U>.

*Službeni početak
Testnog projekta
potpore Europske
unije za SIP BiH*

418. U ožujku 2023. godine nominirani su **članovi Upravnog odbora za implementaciju aktivnosti „Testnog projekta potpore Europske unije za uvođenje novih tehnologija u izborni proces u BiH“**. Članove Upravnog odbora čine predstavnici Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, UNIS Telekomunikacija, *iBusinessa*, Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA). Članove upravnog odbora prema projektnom zadatku čine i predstavnici Delegacije Europske unije u BiH. Tijelo odgovorno za vođenje projekta i kontakt je Ugovorno tijelo koje predstavlja menadžer programa u Delegaciji Europske unije u Bosni i Hercegovini.

U izvještajnom razdoblju održano je nekoliko sastanaka Upravnog odbora, te je 28. 07. 2023. godine realizirana isporuka opreme Središnjem izbornom povjerenstvu BiH od strane *iBusinessa* (175 laptopa, 175 čitača otiska prsta i 175 čitača bar-kodova s identifikacijskih dokumenata).

3. Suradnja s Vijećem Europe

419. U 2023. godini Vijeće Europe je putem Udruge izbornih dužnosnika u BiH (UIDBiH) podržalo organizaciju postizborne konferencije „Opći izbori 2022. godine – Izazovi i naučene lekcije“, koja je održana 15. i 16. 06. 2023. godine u Sarajevu (vidjeti više u *IV. DIO – Aktivnosti Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH*).

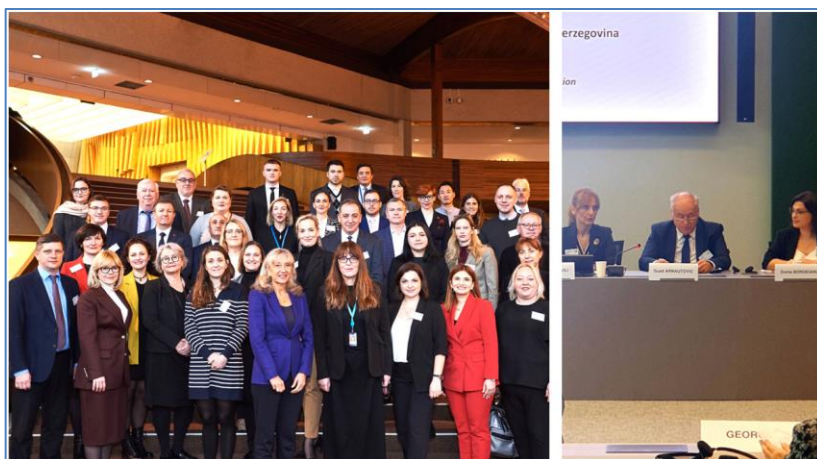
420. U organizaciji Vijeća Europe u Strasbourgu je 28. i 29. 11. 2023. godine održana konferencija **Uloga izbornih centara za obuku** na kojoj je sudjelovao dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Dr. Arnautović predstavio je iskustva o osnivanju i djelovanju Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koji je osnovan s ciljem edukacije tijela za upravljanje izborima i svih sudionika u području izbora i financiranja političkih stranaka, kako na razini Bosne i Hercegovine, tako i na regionalnoj i međunarodnoj razini. Centar za edukaciju službeno je počeo s radom 09. 10. 2017. godine. Od 2017. godine organiziran je značajan broj različitih događaja iz djelokruga Centra za edukaciju, koji su uz obvezno osposobljavanje izborne administracije uključivali i seminare za predstavnike izbornih komisija iz regije, predavanja za mlade pravnike nevladinih organizacija, studentske posjete mladih, predavanja za studente, obuke osoba ovlaštenih za podnošenje financijskih izvješća političkih stranaka, promatrače političkih stranaka itd.

U okviru svog izlaganja, dr. Arnautović je preporučio uspostavu mreže obrazovnih centara (lokalnih), uspostavu zajedničke internet-stranice, osnivanje Udruge

obrazovnih centara država članica Vijeća Europe (AECE), kao svojevrsnu izbornu akademiju Vijeća Europe, uvođenje ISO 21001:2018 koji određuje zahtjeve za sustav upravljanja obrazovnim organizacijama (EOMS) u svim centrima. Razmjena kurikuluma i publikacija bila bi jedan od vidova suradnje među izbornim centrima za obuku.

Među 46 država članica Vijeća Europe, neke imaju dobro uspostavljene centre za izbornu obuku (unutar ili izvan strukture tijela za provedbu izbora), druge su ih počele osnivati, a na kraju među onima koje nemaju takvu strukturu, nekoliko ih razmatra osnivanje centra kratkoročno ili srednjoročno. Konferencija u Strasbourgu proučila je centre za izbornu obuku i raspravila njihovu korist, njihove uloge, mandat i strukturu.

*Konferencija
„Uloga izbornih
centara za obuku“*

4. Suradnja s Organizacijom za sigurnost i suradnju u Europi (OSSE BiH) i OSSE-om/ODIHR-om

421. U 2023. godini nastavljena je dugogodišnja suradnja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Misije OSSE-a u BiH. U nastavku slijedi pregled aktivnosti koje je podržala Misija OSSE-a u BiH.
422. Misija OSSE-a u BiH podržala je organizaciju **postizborne konferencije „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“** i tiskanje konferencijske brošure (vidjeti više u *IV. DIO – Aktivnosti Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH*).
423. Nadalje, Misija OSSE-a u BiH pomogla je razvoj aplikacije za elektroničku prijavu političkih subjekata putem portala „e-Izbori“. Primopredaja i prezentacija aplikacije izvršena je 07. 12. 2023. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a obznanili su je dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Nj. E. Brian Aggeler, šef Misije OSSE-a u BiH. Uvođenje *web*-aplikacije za elektroničku prijavu političkih subjekata putem portala „e-Izbori“ predstavlja značajan iskorak pred Lokalne izbore 2024. godine u Bosni i Hercegovini. *Web*-portal „e-Izbori“ koji, pored drugih aplikacija, sadrži i ovu aplikaciju, nudi političkim subjektima potpuno jednostavan alat koji štedi vrijeme, otklanja nedoumice i greške, postavlja zakonom propisane uvjete, te time ubrzava, pojednostavljuje i maksimalno validira unos u skladu sa zakonskim propisima. Ovim se smanjuje

mogućnost zlouporabe, što u izbornom procesu ima veliku važnost. Tijekom ceremonije emitiran je i videospot o Aplikaciji za registraciju političkih subjekata.

Prezentacija aplikacije za elektroničku prijavu političkih subjekata putem portala „e-Izbori“

424. U razdoblju od 21. do 22. 02. 2023. godine u Varšavi, Republika Poljska, u organizaciji Ureda OSSE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR-a), održana je dvodnevna konferencija (radionica) **Organizacije civilnog društva i praćenje izbornih preporuka**. Događaj je organiziran u okviru projekta „Potpora izbornim reformama na Zapadnom Balkanu“ koji financiraju Europska unija i Austrijska razvojna agencija. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici građanskih skupina za promatranje izbora, aktivisti i civilno društvo, predstavnici tijela za provedbu izbora i predstavnici međunarodnih donatorskih organizacija aktivnih na Zapadnom Balkanu.

U ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na konferenciji su sudjelovali dr. Suad Arnautović, predsjednik, i Željko Bakalar, član. Dr. Arnautović je govorio na panelu o ispunjavanju izbornih preporuka, međunarodnim standardima, metodološkim poboljšanjima i najboljim praksama.

Konferencija „Organizacije civilnog društva i praćenje izbornih preporuka“

425. U razdoblju od 25. do 28. 04. 2023. godine u organizaciji Ureda OSSE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) u Skoplju, Sjeverna Makedonija, održana je **međunarodna konferencija u okviru projekta potpore izbornim reformskim procesima na Zapadnom Balkanu** na kojoj su u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali članovi Željko Bakalar i Jovan Kalaba. Željko Bakalar je izlagao na panelu o učinkovitom rješavanju izbornih sporova i to konkretno o mapiranju strukturnih izazova uočenih u zakonodavstvu i praksi prilikom rješavanja

izbornih sporova u Bosni i Hercegovini s aspekta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Konferenciji u Skoplju prisustvovali su predstavnici izbornih komisija zemalja Zapadnog Balkana, nevladinih organizacija, predstavnici pravosuđa iz regije koji odlučuju u izbornom procesu i stručnjaci ODIHR-a.

Međunarodna konferencija u okviru projekta potpore izbornim reformskim procesima na Zapadnom Balkanu

426. U organizaciji Misije OSSE-a u BiH, a u suradnji s Visokim sudskim i tužiteljskim vijećem BiH (VSTV) i Delegacijom EU u BiH, u Neumu je 22. – 23. 06. 2023. godine organizirana dvodnevna konferencija **Učinkovitost odgovora kaznenog pravosuđa na ugrožavanje pravičnosti i integriteta izbornog procesa: Daljnja operacionalizacija zaključaka VSTV-a u vezi izbornih prijevара u cilju učinkovitijeg kaznenog progona** na kojoj su, pored predstavnika pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini i policijskih agencija, sudjelovali dr. Suad Arnautović, predsjednik, i dr. Ahmet Šantić, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je u uvodnom obraćanju govorio o potrebi bolje i djelotvornije suradnje između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i tužiteljstava, bolje razmjene informacija, a sve s ciljem blagovremenog procesuiranja i, u konačnici, sankcioniranja svih kršenja Izbornog zakona BiH. Istaknuta je i potreba za pojačanom edukacijom pravosudne zajednice i izborne administracije kako bi se osnažio integritet izbornog procesa, u čemu bi daleko angažiraniju ulogu imali centri za edukaciju sudaca i tužitelja. U okviru sesije o određivanju prioriteta i optimalnoj radnoj učinkovitosti, prezentaciju je održao dr. Ahmet Šantić, koji je govorio o iskustvima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi s podnošenjem kaznenih prijava mjerodavnim tužiteljstvima. Na konferenciji su razmotrene kratkoročne mjere i plan akcije u vezi s budućim koracima pravosuđa, policije i izborne administracije u svjetlu Lokalnih izbora u BiH 2024. godine.

Konferencija „Učinkovitost odgovora kaznenog pravosuđa na ugrožavanje pravičnosti i integriteta izbornog procesa: Daljnja operacionalizacija zaključaka VSTV-a u vezi izbornih prijevара u cilju učinkovitijeg kaznenog progona“

427. U razdoblju od 06. do 07. 07. 2023. godine u Moldaviji (Kišinjev) održana je dvodnevna regionalna konferencija **Novac u politici; financiranje online kampanja; izazovi i rješenja** na kojoj su sudjelovale dr. Irena Hadžiabdić i Vanja Bjelica-Prutina, članice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Organizatori ovog događaja bili su Ured OSSE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) u partnerstvu sa Središnjim izbornim povjerenstvom Moldavije, Međunarodnim institutom za demokraciju i izbornu pomoć (*International IDEA*), Međunarodnom fondacijom za izborne sustave (IFES), Nacionalnim demokratskim institutom (NDI) i Međunarodnim republikanskim institutom (IRI). Konferenciju u Kišinjevu otvorila je Maia Sandu, predsjednica Moldavije. Svrha konferencije bila je razmjena znanja i iskustava u rješavanju izazova koje donosi digitalizacija i *online* kampanja u okviru financiranja izbornih kampanja. Sudionici su razmotrili glavne trendove i identificirali učinkovita rješenja i prenosive prakse u zaštiti integriteta financiranja političkih i izbornih kampanja u digitalnom dobu. Ova regionalna konferencija okupila je agencije za nadzor financiranja izbornih kampanja, predstavnike civilnog društva, političke stranke, međunarodne organizacije, predstavnike *online* platformi, kao i stručnjake za izbore i medije iz Istočne Europe.

*Regionalna konferencija
„Novac u politici:
financiranje online
kampanja;
izazovi i rješenja“*

428. U razdoblju od 26. do 27. 09. 2023. godine, predsjednik i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali su na dvodnevnoj konferenciji **Potporna ODIHR-a izbornim reformama na Zapadnom Balkanu – Regionalna radionica o izornoj administraciji** (*ODIHR Support to Electoral Reforms in the Western Balkans - Regional Workshop on Election Administration*), koja je održana u Sarajevu. Dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, održao je prezentaciju na temu „Uloga tijela za upravljanje izborima u izornoj reformi i praćenju: Izazovi i naučene lekcije“.

*Konferencija „Podrška
ODIHR-a izbornim
reformama na Zapadnom
Balkanu –
Regionalna radionica o
izornoj administraciji“*

5. Suradnja s Međunarodnom fondacijom za izborne sustave (IFES)/USAID

429. Međunarodna fondacija za izborne sustave podržala je organizaciju postizborne konferencije „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“, koja je održana 15. – 16. 06. 2023. godine u Sarajevu.
430. Uz stručnu potporu Međunarodne fondacije za izborne sustave, pripremljeni su sljedeći dokumenti: Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2024. – 2027. godine¹²²; Politika sigurnosti informacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva BiH¹²³; Smjernice za upravljanje informacijskom sigurnošću¹²⁴ i priručnik „Osnove kibernetičke sigurnosti – Vodič za digitalnu obranu i svijest“.
431. U razdoblju od 19. 04. do 20. 04. 2023. godine u Pragu, Češka Republika, IFES je organizirao radionicu o nadzoru nad financiranjem političkih stranaka, istragama i sankcijama političkih stranaka, u kojoj su sudjelovala dva državna službenika iz Službe za reviziju financiranja političkih stranaka. Razmijenjena su iskustva i dobre prakse, diskutiralo se o prednostima i nedostacima uspostavljenih sustava sankcioniranja u svakoj od zemalja sudionica, uključujući i Bosnu i Hercegovinu.
432. Na poziv Međunarodne fondacije za izborne sustave, u razdoblju od 17. do 19. 05. 2023. godine, dvočlana delegacija Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (TSIP BiH) u sastavu dr. Vesne Pavičić i Tatjane Krivokapić sudjelovala je na radionici „Društveni mediji, dezinformacije i izborni integritet“ koja je održana u Pragu, Češka Republika. Dr. Vesna Pavičić prezentirala je iskustva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u primjeni Priručnika za krizno komuniciranje i borbu protiv dezinformacija, namijenjenog izbornim tijelima i potpori IFES-a u provedbi Općih izbora 2022. godine. Sudionici radionice imali su i praktične vježbe na osmišljenim primjerima, a snimljene su i videoizjave o benefitima radionice, te pomoći IFES-a. Sudionici su imali priliku čuti iskustva i izazove drugih zemalja u području rada s društvenim medijima i dezinformacijama. Pored predstavnica Bosne i Hercegovine, radionici su prisustvovali predstavnici Republike Češke, Gruzije, Mađarske, Slovačke i zemalja Zapadnog Balkana.

*Radna skupina za
Europu i Euroaziju
za društvene medije,
krizne komunikacije
i izborni integritet*

¹²² Akt broj 04-2-50-4-1250-1/23

¹²³ Akt broj 05-1-07-5-1076-1/23

¹²⁴ Akt broj 05-1-07-5-1077-1/23

433. U svibnju 2023. godine dva uposlenika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH prisustvovala su sastanku IFES-ove **Inicijative o pokretanju mreže za izbornu pripremljenost na digitalne napade** koja je održana u Pragu, Republika Češka. IFES je pokrenuo ovu inicijativu kako bi okupio ključne tehnološke partnere, izborna povjerenstva i druge sudionike u izbornom procesu kako bi formirali regionalne i nacionalne strategije za zaštitu izbora od digitalnih prijetnji i potporu dugoročnom izbornom integritetu. Osnovni cilj ove inicijative je izgraditi regionalnu otpornost i koordinaciju u slučaju *cyber* napada. Također, ova inicijativa omogućuje lakši pristup podacima o prijetnjama i mogućnostima njihovog korištenja, te omogućuje povezanost *cyber* sigurnosti sa stvarnim svijetom.
434. U organizaciji Ustavnog vijeća Republike Francuske i Globalne mreže o izornoj pravdi, u Parizu je 16. 10. 2023. godine održan **kolokvij o izornoj kampanji u okviru promjena u demokratskoj javnoj sferi, dezinformacijama, uređenju novih oblika izbornih kampanja i različitim modelima kontrole izbornog procesa**. Ovaj kolokvij bio je uvod u godišnji sastanak Europske i Euroazijske mreže izborne pravde i Globalne mreže za izbornu pravdu koji je održan 17. 10. 2023. godine. Na poziv organizatora, na događajima je sudjelovao dr. Suad Arnautović, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. **Godišnji sastanak Europske i Euroazijske mreže izborne pravde i Globalne mreže za izbornu pravdu** organizirao je Regionalni ured za Europu Međunarodne fondacije za izborne ustave u suradnji s USAID-om, OSSE-om/ODIHR-om i Globalnom mrežom za izbornu pravdu. Teme sastanka bile su neovisnost izbornih sudaca i tijela za provedbu izbora, interne i eksterne prijetnje s kojima se suočavaju suci i/ili tijela za provedbu izbora i financiranje izborne kampanje. U okviru panela o mjerama i alatima za garantiranje neovisnosti i nepristranosti izbornih sudaca i tijela za provedbu izbora tijekom izbora, dr. Arnautović je održao prezentaciju na temu osiguravanja neovisnosti i nepristranosti tijela za provedbu izbora „Studije slučaja – Opći izbori u BiH 2022. godine“. Sudionici na ovim događajima bili su predsjednici tijela za provedbu izbora, suci, predsjednici pravnih povjerenstava i članovi akademske zajednice.

Godišnji sastanak Europske i Euroazijske mreže izborne pravde i Globalne mreže za izbornu pravdu

435. Dana 20. 11. 2023. godine, uz tehničku i stručnu pomoć Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES) u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH organizirana je radionica „Pilotiranje izbornih tehnologija“ (vidjeti više u *IV. DIO – Aktivnosti Centra za edukaciju SIP BiH*).

6. Suradnja sa Svjetskom udrugom izbornih tijela (*Association of World Election Bodies, A-WEB*)

436. Središnje izborno povjerenstvo BiH je član Svjetske udruge izbornih tijela (*A-WEB*) od njenog osnivanja 2013. godine. Danas *A-WEB* okuplja 121 izborno tijelo iz 111 zemalja. Trenutno, Središnje izborno povjerenstvo BiH je član Izvršnog odbora *A-WEB-a* koji, također, čine predstavnici iz Afrike, Amerike, Azije, Europe i zemalja Oceanije.
437. Delegacija Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u sastavu: dr. Suad Arnautović, predsjednik, i Vlado Rogić, član, sudjelovala je na **11. zasjedanju Izvršnog odbora Svjetske udruge izbornih tijela (*A-WEB*)**, koje je održano od 11. do 13. 07. 2023. godine u Cartageni de Indias, Kolumbija. Na 11. zasjedanju Izvršnog odbora *A-WEB-a* razmatrano je više pitanja iz mjerodavnosti ovog najvišeg svjetskog stručnog tijela izbornih dužnosnika, među kojima su izvješća o radu i finansijskom poslovanju, planovi rada u 2023. i 2024. godini, implementacija ISO standarda u izbornom procesu, te projekti koje je predložila izborna komisija Južnoafričke Republike. Na konferenciji pod nazivom **Globalni pogled na izazove regionalnih izbora 2023. godine** razmatrana su pitanja digitalizacije izbornog procesa, obveznog glasovanja, sudjelovanja žena u izbornom procesu, izrade komunikacijske strategije i druga stručna pitanja iz područja izbora.

*Konferencija
„Globalni pogled na
izazove regionalnih
izbora 2023.“*

438. Dana 12. 10. 2023. godine u Seulu (Južna Koreja) održana je konferencija povodom 10. godišnjice od osnivanja *A-WEB-a*. Na konferenciji je sudjelovala Vanja Bjelica-Prutina, članica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Bila je to prilika da se evaluiira rad Asocijacije u proteklih 10 godina, te su dani prijedlozi u cilju daljnjeg unaprjeđenja rada i jačanja *A-WEB-a*. Na marginama konferencije, Vanja Bjelica-Prutina sastala se s Tonijem Greblom, predsjednikom Stalnog izbornog tijela Rumunjske s kojim je razgovarala o važnosti buduće suradnje i razmjene iskustava i znanja između ove dvije institucije. Razgovaralo se i o potpisivanju Memoranduma o razumijevanju u vezi sa suradnjom u području izbora između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Stalnog izbornog tijela Rumunjske, čije zaključivanje je odobrilo Predsjedništvo BiH na 7. redovitoj sjednici, održanoj 31. 07. 2023. godine¹²⁵.

¹²⁵ Odluka Predsjedništva BiH broj 01-50-1-2365-18/23

Konferencija povodom 10. godišnjice osnivanja A-WEB-a

439. Na poziv Korejskog instituta za građansko obrazovanje za demokraciju (*Korean Civic Education Institute for Democracy – KOCEI*), četiri uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (TSIP BiH): Veljko Petrović, Dejan Ćurić, Damir Avdibegović i Adi Agić su u razdoblju od 12. 06. do 23. 06. 2023. godine sudjelovali na naprednom tečaju **Program izgradnje kapaciteta za upravljanje izborima 2023. „Uspostavljanje institucionalnog okvira za ispitivanje javnog mnijenja o pitanjima vezanima za izbore“** (*2023 Election Management Capacity Building Program: Establishing the institutional framework for public opinion polls on election related issues*) u Južnoj Koreji. Preduvjet za sudjelovanje na naprednom tečaju bio je pohađanje osnovnog tečaja od 10 modula putem internet-platforme KOCEI-a u razdoblju od 01. 05 do 30. 05. 2023. godine i dobivanje certifikata. Tijekom naprednog tečaja u Incheonu, delegacija TSIP BiH prezentirala je svoje izvješće o državnom uređenju, povijesti rada SIP BiH, kao i rezultate istraživanja javnog mnijenja u vezi izbora provedenog od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i OSSE-a. Polaznici tečaja učili su kako pripremiti Akcijski plan uspostavljanja institucionalnog okvira za istraživanje javnog mnijenja po pitanju izbora koji su delegacije prezentirale posljednjeg dana tečaja.

*Polaznici
naprednog tečaja
„Uspostavljanje
institucionalnog
okvira za
istraživanje
javnog mnijenja po
pitanju izbora 2023.
godine“*

7. Suradnja s *WEM-Internationalom*

440. Na poziv Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES) na Generalnoj skupštini i plenarnoj konferenciji međunarodne organizacije Žene u tijelima za upravljanje izborima International (*Women in Electoral Management – International – WEM-International*), održanoj 08. i 09. 11. 2023. godine u Pragu, sudjelovale su dr. Irena Hadžiabdić i Vanja Bjelica-Prutina, članice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Kako bi se riješila nedovoljna zastupljenost žena u političkim i izbornim procesima 2018. godine, osnovana je organizacija *Women in Electoral Management – International – WEM-International* za promoviranje rodne ravnopravnosti na izborima. *WEM-International* jedina je međunarodna udruga koja se bavi rodnom ravnopravnošću, a osnovana je od strane tijela za provedbu izbora, ali i za njih. Primarna svrha *WEM-Internationala* je potaknuti žene da igraju aktivnu ulogu u izborima kao birači, kandidati, promatrači i izborni administratori, te promovirati jednake mogućnosti za žene na izborima. *WEM-International* podupire i jača kapacitete žena koje rade u izbornoj administraciji zahtijevajući veću odgovornost i djelovanje na rodnoj ravnopravnosti unutar tijela za provedbu izbora. Članica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dr. Irena Hadžiabdić bila je govornica-panelistica na Sesiji 1: Panel-rasprava – Žensko liderstvo u radu tijela za provedbu izbora: inspirativne osobne priče iz cijelog svijeta. Ova sesija održana je u interaktivnom formatu. Sudionice panela – bivše ili sadašnje rukovoditeljice tijela za provedbu izbora – podijelile su priče iz vlastitih iskustava, uključujući i to kako su identificirale i prevladale prepreke i izazove kao žene liderice.

Sudionici konferencije „Regionalna europska mreža za sudjelovanje žena u izborima“

8. Memorandumi o suradnji

441. Dana 31. 07. 2023. godine Predsjedništvo BiH donijelo je odluku broj 01-50-1-2365-18/23 kojom se odobrava potpisivanje Memoranduma o suradnji između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Stalnog izbornog tijela Rumunjske. Datum potpisivanja MoU će biti naknadno određen.
442. Dana 10. 10. 2023. godine Predsjedništvo BiH donijelo je odluku broj 01-20-1-2975-23/23 kojom se odobrava potpisivanje Memoranduma o suradnji između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Središnjeg izbornog povjerenstva Gruzije. Memorandum o suradnji je potpisan u Tbilisiju, 27. 03. 2024. godine tijekom studijske posjete koju je organizirala Misija OSSE-a u BiH u okviru projekta „Unaprjeđenje integriteta izbornih procesa 2024. i 2026. godine u skladu s preporukama ODHIR-a i međunarodnim standardima“. Projekt provodi Misija OSSE-a u BiH uz financijsku

potporu Vlade Kraljevine Norveške, Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije i Njemačke.

*Ceremonija potpisivanja
Memoranduma o suradnji
između Središnjeg izbornog
povjerenstva BiH i
Središnjeg izbornog
povjerenstva Gruzije*

9. Suradnja s nevladinim sektorom

443. U organizaciji *Transparency International BiH* (TI BiH), dana 06. 07. 2023. godine u Sarajevu je održana konferencija **Unaprjeđenje integriteta izbora u Bosni i Hercegovini** na kojoj su kao panelisti sudjelovali dr. Suad Arnautović, predsjednik, i Željko Bakalar, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Na konferenciji su sudjelovali pojedini članovi Parlamentarne skupštine BiH, predstavnici drugih relevantnih institucija u BiH, međunarodne zajednice, organizacija civilnog društva i medija. U uvodnom obraćanju na panelu „Reforma izbornog zakonodavstva“, predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH istakao je nužnost izborne reforme u Bosni i Hercegovini i to u više segmenata izbornog procesa; govorio je o potrebi uspostave pravednog sustava imenovanja biračkih odbora, uključujući razmatranje kriterija za odabir članova i izbjegavanje političkog utjecaja, prednostima i rizicima elektroničkog glasovanja i potencijalnim rješenjima, mjerama koje se mogu poduzeti kako bi se spriječila „krađa“ i „trgovina“ glasovima, kao i o transparentnosti i povjerenja javnosti u izborni proces.

Na panelu „(Zlo)uporaba javnih sredstava u predizbornom razdoblju“, pored ostalih, prezentaciju je održao Željko Bakalar, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji je govorio o dosadašnjim iskustvima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ali i o sudskoj praksi.

*Konferencija
„Unaprjeđenje
integriteta izbora u
Bosni i Hercegovini“*

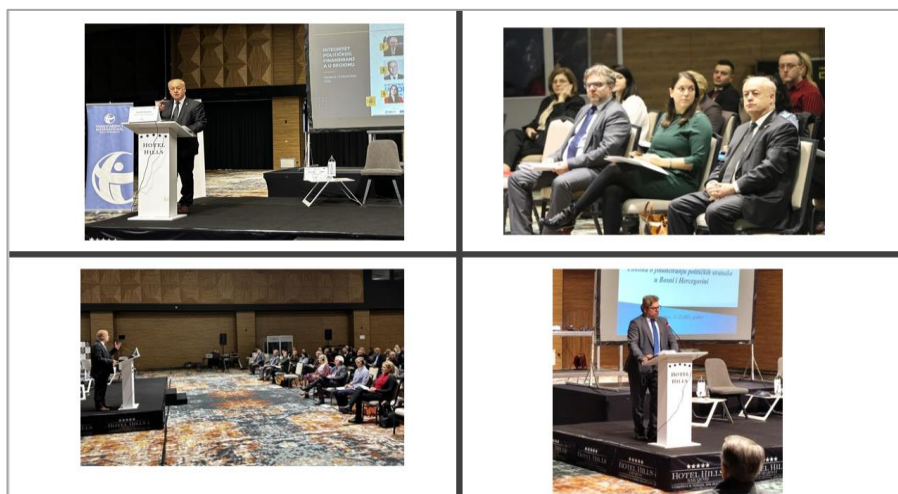
444. U suradnji sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH, dana 13. 12. 2023. godine u Sarajevu je *Transparency International BiH* organizirao konferenciju **Integritet političkog financiranja u regiji** u okviru USAID-ove potpore građanima u borbi protiv korupcije. U ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na konferenciji su sudjelovali dr. Suad Arnautović, predsjednik, Željko Bakalar, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i službenici Službe za reviziju.

Fokus konferencije bio je na promociji transparentnosti i odgovornosti u političkom financiranju, naglašavajući potrebu za usklađivanjem pravnog okvira u Bosni i Hercegovini s međunarodnim standardima i s posebnim osvrtom na ulogu nadzornih tijela u osiguravanju poštenih izbornih procesa i najbolje prakse za sprječavanje zlouporabe javnih resursa u izbornim kampanjama.

Konferenciju je otvorio ambasador Sjedinjenih Američkih Država u BiH, gospodin Michael Murphy. Ambasador Murphy pozdravio je preporuke za zakonodavne reforme koje su *Transparency International BiH* i Središnje izborni povjerenstvo BiH predstavili na konferenciji.

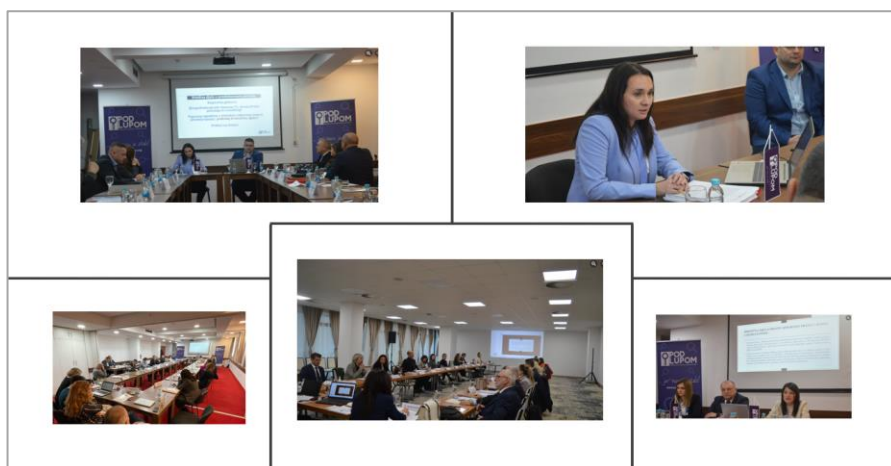
Konferenciji su, pored predstavnika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, prisustvovali MANS Crna Gora, GONG Hrvatska, predstavnici Delegacije Europske unije i Specijalnog predstavnika Europske unije BiH, predstavnici Ambasada Italije i Španjolske u Bosni i Hercegovini, predstavnici Parlamentarne skupštine BiH, predstavnici Parlamenta i Vlade Federacije, predstavnici OSCE-a, predstavnici NDI-ja, predstavnici OIP-ova/GIP-ova, predstavnici Vijeća Europe, potpredsjednik Republike Srpske, predstavnici gradova/općina i predstavnici političkih stranaka.

*Konferencija
„Integritet
političkog
financiranja u
regiji“*

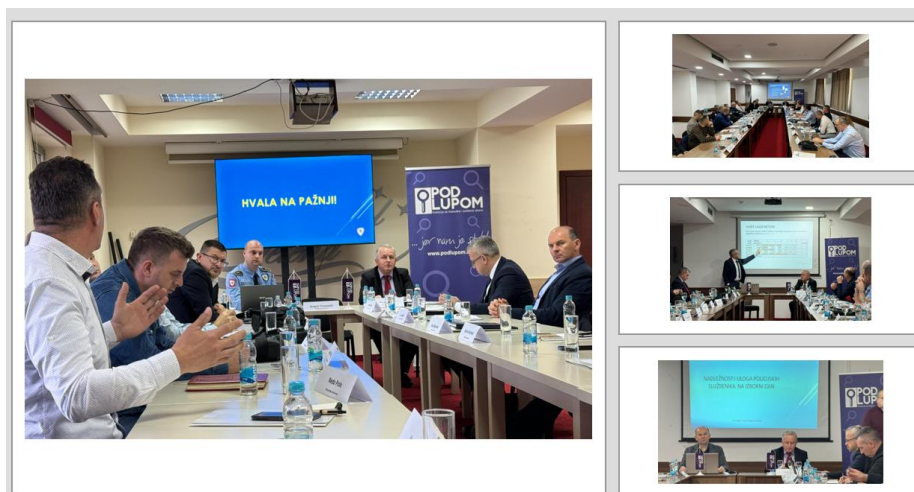

445. U 2023. godini predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali su kao predavači na regionalnim treninzima za predstavnike tužiteljstava koji su održani u Brčko distriktu BiH (27. – 28. 11. 2023. godine), Banjoj Luci (12. – 13. 12. 2023. godine) i u Sarajevu (19. – 20. 12. 2023. godine) u organizaciji Koalicije Pod lupom. Cilj treninga bio je jačanje integriteta izbornog procesa i osiguravanja proaktivnog pristupa u procesuiranju izbornih nepravilnosti. Razmijenjena su iskustva iz dosadašnje prakse u procesuiranju izbornih nepravilnosti.

*Trening za
predstavnike
tužiteljstva u BiH*

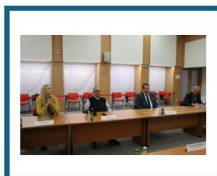
446. Nadalje, u organizaciji Koalicije Pod lupom organizirani su regionalni treninzi i za predstavnike policijskih agencija u Bosni i Hercegovini u cilju jačanja integriteta izbornog procesa. Predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su tijekom treninga predstavili tipične vrste izbornih nepravilnosti i primjere iz dosadašnje prakse. Govorilo se o važnosti jačanja kapaciteta policijskih agencija u BiH, ulozi policijskih službenika na dan izbora, ključnim koracima koje policijske agencije trebaju poduzeti u cilju osiguravanja proaktivnog pristupa u procesuiranju izbornih nepravilnosti. Trening u Brčko distriktu BiH održan je 22. – 23. 01. 2024. godine, u Banjoj Luci 29. – 30. 01. 2024. godine i u Sarajevu 12. – 13. 02. 2024. godine.

*Trening za
policijske
službenike u Bosni
i Hercegovini*

447. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 22. 11. 2023. godine održalo sastanak s predstavnicima nevladinih organizacija okupljenih oko Deklaracije o ustavnim i drugim reformama BiH na putu u EU i NATO. U ime nevladinih organizacija sastanku su prisustvovali Aida Daguda, direktorica Centra za promociju civilnog društva, mr. sc. Emir Zlatar, generalni tajnik Vijeća kongresa bošnjačkih intelektualaca, potpredsjednik Srpskog građanskog vijeća BiH, Rajko Živković i potpredsjednik Hrvatskog narodnog vijeća, prof. dr. Marinko Pejić. Na sastanku se razgovaralo o trenutačnim aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a posebno o aktivnostima na provedbi „Testnog projekta potpore Europske unije za uvođenje novih tehnologija u izborni proces u BiH“.

Sastanak s predstavnicima nevladinih organizacija okupljenih oko Deklaracije o ustavnim i drugim reformama BiH na putu u EU i NATO

9. Ostale aktivnosti

448. Predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovali su na Konzultacijama o procjeni stanja ljudskih prava osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini, u okviru Tjedna održivog razvoja u Bosni i Hercegovini, 10. 10. 2023. godine, u zgradi Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini.
449. U razdoblju 27. – 28. 02. 2023. godine, dvije predstavnice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovale su na zajedničkoj radionici Koordinacijskog odbora za praćenje provedbe *Gender* akcijskog plana (GAP BiH) i Koordinacijskog odbora za nadzor nad provedbom Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 koja je održana u Mostaru u organizaciji Agencije za ravnopravnost spolova BiH/Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. Teme radionice bile su finaliziranje *Gender* akcijskog plana Bosne i Hercegovine (GAP BiH) za razdoblje 2023. – 2027. godine i novog Akcijskog plana za provedbu Rezolucije 1325 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija za razdoblje 2023. – 2027. godine.
450. U razdoblju 02. – 03. 11. 2023. godine, predstavnica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovala je na sastanku Koordinacijskog odbora za nadzor nad provedbom Akcijskog plana za implementaciju UN-ove rezolucije 1325 u Bosni i Hercegovini i Koordinacijskog odbora za praćenje provedbe *Gender* akcijskog plana Bosne i Hercegovine. Radionica je održana na Igmanu.

10. Sastanak s predstavnicima klubova političkih stranaka u Parlamentarnoj skupštini BiH

451. U skladu sa zaključkom s 14. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, održane 21. 12. 2023. godine, dana 27. 12. 2023. godine predsjednik i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH razgovarali su s predstavnicima klubova političkih stranaka u Parlamentarnoj skupštini BiH. Na sastanku su razmijenjene informacije i stavovi o prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH koji je trebao biti razmatran na 10. hitnoj sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.
- Na sastanku je ukazano na potrebu za hitnim izmjenama Izbornog zakona BiH kojim bi se situirale nove odredbe u vezi uvođenja novih izbornih tehnologija u izborni proces u

BiH (verifikacija i autentifikacija birača, uređaji u procesu glasovanja, brza transmisija rezultata i sl.).

Članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH istaknuli su spremnost da intenziviraju aktivnosti na uvođenju izbornih tehnologija kako bi se osigurao sigurniji, učinkovitiji i vjerodostojniji izborni proces, a nakon što Parlamentarna skupština BiH donese odluku o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH.

*Sastanak s predstavnicima klubova političkih stranaka u
Parlamentarnoj skupštini BiH*

11. Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih

452. Središnje izorno povjerenstvo BiH donošenjem godišnjeg Programa obuke zaposlenih u Tajništvu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini nastoji osigurati daljnje usavršavanje kako bi njihove vještine i znanje pratili napredak u relevantnim područjima rada.
453. Obuke zaposlenih u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH usklađene su sa strateškim ciljevima institucije, kao i individualnim i timskim ciljevima proisteklim iz operativnih zadataka. Dinamika realizacije stručnog obrazovanja zaposlenih bila je usklađena s dinamikom aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i raspoloživim proračunom.
454. Osoblje Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je tijekom 2023. godine sudjelovalo na specijalističkim seminarima i obukama od kojih izdvajamo¹²⁶: Analiza podataka u *Excelu* (*webinar*), Efektno pregovaranje, Emocionalna inteligencija, Financiranje institucija Bosne i Hercegovine (*webinar*), Identifikacija, prijava i praćenje projekata/programa u PIMIS-u, Instrukcije za izradu godišnjeg izvješća o

¹²⁶ Godišnje izvješće o obukama Agencije za državnu službu BiH za 2023. godinu za Tajništvo Središnjeg izbornog povjerenstva BiH broj 04-34-7-1-52/24 od 05. 01. 2024. godine. Izvješće obuhvaća obuke u organizaciji Agencije za državnu službu BiH, te obuke koje su državni službenici TSIP BiH pohađali izvan Agencije, a za koje su podnijeli/le zahtjev za kreditiranje putem TMS-a.

sustavu financijskog upravljanja i kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine za 2023. godinu*, Izvršenje proračuna institucija BiH, Komunikacijske vještine i javni nastup (*webinar*), Kontinuirana edukacija za računovođe i revizore*, Kazneni propisi i sudska praksa u pogledu kaznenih djela protiv službene dužnosti, Mentalno zdravlje, Mobing (e-kurs), Modul 3 – Uloga internih kontrolora u primjeni posljednjih izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavama BiH*, Napredne *Excel* formule i funkcije (*webinar*), *NLP Practitioner**, Novi Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH*, Komunikacijske vještine i javni nastup (*webinar*), Planiranje proračuna institucija BiH – Instrukcija za proračunske korisnike broj 2 (*webinar*), Identifikacija, prijava i praćenje projekata/programa u PIMIS-u, Usklađivanje zakona i podzakonskih akata sa Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH, Planiranje i vođenje sastanaka (*webinar*), Planovi integriteta i planovi borbe protiv korupcije, izazovi i prepreke*, Plaće i naknade, troškovi zaposlenih u institucijama BiH i naknade vanjskih suradnika (*webinar*), Postupak srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH (*webinar*), Prezentacija konsolidiranog godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH za 2022. godinu i Operativnog godišnjeg akcijskog plana Strategije razvoja sustava internih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2023. godinu*, Prezentacijske i komunikacijske vještine (*webinar*), Priprema, pisanje i vođenje projekta, Provedba Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, Razvrstavanje i način korištenja statističkih podataka razvrstanih po spolu, Seksualno uznemiravanje, Specijalistički tečaj engleskog jezika B2, Specijalistički tečaj engleskog jezika B2/C1, Specijalistički tečaj engleskog jezika C1, Sprječavanje sukoba interesa i prijava imovine u institucijama BiH (*webinar*), Stjecanje uvjeta za umirovljenje državnih službenika (prema propisima Republike Srpske) (*webinar*), Strateško planiranje (e-tečaj), *Training for Long Term Observers**, Upravljanje stresom (*webinar*), Upravljanje vremenom (*webinar*), Upravni postupak i upravni spor, Etika u javnoj upravi (za rukovodeće državne službenike), EU integracije (za rukovodeće državne službenike), Liderstvo (za rukovodeće državne službenike), Osnove *cyber sigurnosti* i zaštite podataka (za rukovodeće državne službenike), Razvoj socijalnih vještina u radnom okruženju (za rukovodeće državne službenike), Strateško planiranje i izvještavanje (za rukovodeće državne službenike), Upravljanje ljudskim potencijalima (za rukovodeće državne službenike).¹²⁷

12. Zaključna razmatranja

455. Središnje izborno povjerenstvo BiH je i u 2023. godini značajan dio svojih aktivnosti usmjerilo na uspostavljanje međunarodne suradnje i razmjenu iskustava kroz aktivno sudjelovanje na konferencijama, seminarima i raznim oblicima edukacija, što omogućuje upoznavanje s najaktualnijim trendovima u razvoju izbornih sustava i primjene zakona iz područja financiranja političkih stranaka. Sudjelovanjem u međunarodnim aktivnostima Središnje izborno povjerenstvo BiH nastoji dati puni doprinos u afirmaciji Bosne i Hercegovine kroz uspostavljanje suradnje s tijelima za provedbu izbora drugih zemalja, nastavak suradnje s EU, OSSE-om, OSSE-

¹²⁷ Oznaka * znači kreditiranu obuku (pohađanu mimo sustava obuke ADS BiH i dostavljen zahtjev Agenciji za dodjelu kredita).

om/ODIHR-om, Vijećem Europe, IFES-om, kao i aktivnim sudjelovanjem na konferencijama i sastancima Svjetske udruge izbornih tijela (*A-WEB*) i drugih međunarodnih organizacija.

456. U izvještajnom razdoblju nastavljena je i uspješna suradnja s nevladinim sektorom u Bosni i Hercegovini, te su organizirane brojne zajedničke aktivnosti.
457. U 2023. godini implementirani su: projekt postizborne konferencije; projekt izrade aplikacije za prijavu političkih subjekata putem portala „e-Izbori“, nastavljene su aktivnosti na pripremi testnog projekta uvođenja novih tehnologija u izborni proces, uz potporu donatora, odnosno angažman stručnjaka, pripremljeni su dokumenti iz područja sigurnosti informacijskog sustava, Strateški plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH itd.
458. Državni službenici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su tijekom 2023. godine sudjelovali na obvezujućim edukacijama koje su organizirale Agencija za državnu službu BiH, međunarodne organizacije, kao i obukama koje su organizirale specijalističke kompanije.
459. Kao i dosada, za Središnje izbornog povjerenstvo BiH međunarodna suradnja predstavlja vrlo važan segment u radu, jer omogućuje iznalaženje financijskih sredstava, kao i razvijanje projekata za unaprjeđenje izbornog procesa. Stoga će Središnje izbornog povjerenstvo BiH i ubuduće nastaviti intenzivno ostvarivati međunarodne kontakte.

VI. DIO

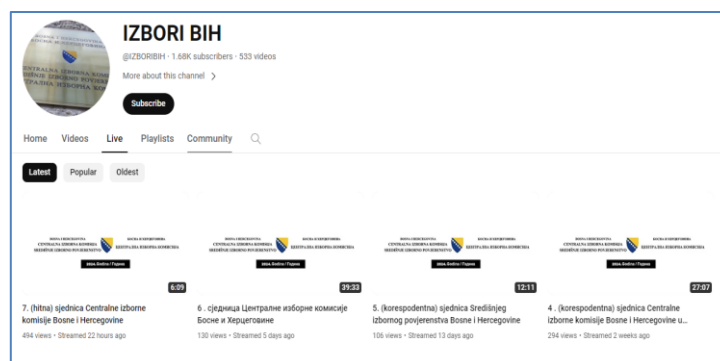
JAVNOST RADA SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BIH

1. Javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2023. godini

460. Središnje izorno povjerenstvo BiH pravovremeno informira javnost o svim svojim aktivnostima. Potpuna transparentnost u radu je kontinuirano nastojanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da svoju zakonsku obvezu, kada je u pitanju javnost rada, ispunjava kroz dosljednu primjenu osnovnih principa javnog informiranja, kao što su: otvorenost, istinitost i odgovornost, koordinacija, blagovremenost i korisnost.
461. Središnje izorno povjerenstvo BiH je ponosno na postignutu razinu transparentnosti u radu. Možemo reći da smo kao institucija u potpunosti otvoreni prema javnosti. Sve sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH prenose se uživo i mogu se pogledati i naknadno na *web*-stranici i *YouTube* kanalu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
462. U informiranju javnosti Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom koristi standardna sredstva informiranja, kao što su: internet, konferencije za novinare, izjave za medije, saopćenja za javnost, društvene mreže, bilten i *podcast*.
463. Svi događaji koje organizira Središnje izorno povjerenstvo BiH otvoreni su za javnost i u vezi s tim bilježimo veliki interes medija.

464. Središnje izorno povjerenstvo BiH prisutno je i na društvenim mrežama, i to na *Twitteru*, *Facebooku*, *Instagramu*, *LinkedInu*, a ima i svoj *YouTube* kanal.

YouTube kanal SIP BiH

465. Sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su javne.
466. Sve relevantne informacije i odluke koje donosi Središnje izorno povjerenstvo BiH mogu se dobiti na:
- **Internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH**, www.izbori.ba, koja svojim sadržajem informira javnost o aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, uključujući zakonsku i podzakonsku regulativu i baze podataka za koje ne postoje zakonske prepreke objavljivanja.
 - **Konferencijama za novinare i u saopćenjima za javnost**. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2023. godini održalo četiri konferencije za novinare i objavilo 106 saopćenja za javnost.
 - **Društvenim mrežama** *Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn* i *YouTube* kanalu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
467. Pisani mediji u BiH su u 2023. godini objavili više od 2 500 članaka o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, što potvrđuje visok stupanj otvorenosti i transparentnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH prema javnosti.
468. Mediji, politički subjekti i nevladine organizacije su u najvećoj mjeri zainteresirani za rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Javnost rada Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom osigurava na sljedeće načine: obavještanjem javnosti o održavanju sjednica, *live-streamom* sjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, davanjem obavijesti o aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na društvenim mrežama, izjavama za javnost predsjednika i članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, održavanjem konferencija za medije, omogućavanjem promatračima političkih subjekata, udrugama građana i međunarodnim promatračima da prisustvuju sjednicama, da promatraju druge aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i da imaju pristup svim relevantnim dokumentima u skladu sa zakonom, objavljivanjem donesenih odluka, putem internet-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, i „Službenim glasnicima“, te na drugi način koji odredi Središnje izorno povjerenstvo BiH.
469. U 2023. godini Središnje izorno povjerenstvo BiH kontinuirano je informiralo javnost o svojim aktivnostima. Sve relevantne informacije bile su blagovremeno dostupne javnosti na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i društvenim mrežama.

Postizborna konferencija „Opći izbori 2022. – Izazovi i naučene lekcije“

2. Zaključna razmatranja

470. Središnje izborno povjerenstvo BiH javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svog djelovanja. Stoga, posebna se pozornost posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju domaće i međunarodne javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti.
471. Na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba omogućen je uvid u zakonsku i podzakonsku regulativu koja se odnosi na djelovanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, te upute i obrasce za primjenu važećih propisa poštujući ključne principe informiranja javnosti.
472. Prepoznavanje dezinformacije i rano upozorenje ima ključnu ulogu u borbi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH protiv lažnih vijesti. Izmanipulirane, lažne i obmanjujuće informacije mogu prouzrokovati ozbiljne posljedice, pored ostalog i sljedeće: ugroziti javnu sigurnost, narušiti koheziju zajednice, smanjiti povjerenje u institucije i medije, podriti javno prihvaćanje uloge znanosti u informiranju o razvoju i primjeni politika, nanijeti štetu ekonomskom prosperitetu i globalnom utjecaju, podriti integritet vlasti, ustav i naše demokratske procese.
473. Naveli smo moguće posljedice plasiranja dezinformacija da bismo na taj način skrenuli pozornost na to koliko je to ozbiljan globalni problem. Dosadašnja borba protiv dezinformacija u svijetu nije dala neki jedinstven model koji je u potpunosti uspješan i vjerojatno i neće, ali se svakako kao najuspješnije sredstvo pokazalo jačanje transparentnosti u radu vladinih ili nevladinih institucija ili bilo kojeg pojedinca ili skupine, u ovisnosti od toga tko ili što je meta plasiranih dezinformacija. Iskustvo Središnjeg izbornog povjerenstva BiH pokazalo je da se jedino jačanjem transparentnosti u radu mogu smanjiti učinci plasiranih dezinformacija.
474. Središnje izborno povjerenstvo BiH će nastaviti praksu objektivnog i pravovremenog informiranja javnosti o svom radu. U dosadašnjem radu nije bilo primjedbi na transparentnost i javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
475. Prijenos uživo sjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, *press*-konferencija i drugih aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH će biti omogućen kontinuirano, kao i prisustvo Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na društvenim mrežama.

VII. DIO

PREPORUKE

1. Preporuke

476. Dana 26. 03. 2024. godine, Christian Schmidt, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu donio je Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine¹²⁸ koji se odnosi na paket mjera za poboljšanje integriteta izbornog procesa u BiH. Uvažavajući činjenicu da je Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu navedenim izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH izvršio sveobuhvatne izmjene i dopune, a da je za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu na Općim izborima 2026. godine neophodno izvršiti detaljnu i dobru pripremu, predlažemo da Parlamentarna skupština BiH prihvati sljedeće preporuke:
- 1) Osigurati potrebni proračun za nabavu opreme; 2) Imenovati neovisne vanjske revizije za kontrolu i praćenje dobavljača opreme i usluga; 3) Formirati posebno koordinacijsko tijelo na državnoj razini koje bi koordiniralo i pratilo cijeli proces, 4) Oformiti Tim za odgovor na računalne incidente (CIRT) koji bi u području kibernetičke sigurnosti koordinirao, pratio, sprječavao i ublažavao potencijalne hakerske napade i subverziju cjelokupnog sustava, a koji bi uz predstavnike Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uključio i druge stručnjake iz državnih institucija u Bosni i Hercegovini: Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA); Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Obavještajno-sigurnosne agencije BiH (OSA); Ministarstva prometa i komunikacija BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Ministarstva obrane BiH.
477. Nadalje, zbog povećanja opsega mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, neophodno je da Vijeće ministara BiH da suglasnost na Prijedlog novog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u Tajništvu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji je u proceduri odobravanja kod mjerodavnih institucija, kao i da mjerodavne institucije osiguraju neophodna financijska sredstva za zapošljavanje dodatnih djelatnika.
478. Unaprijediti zakonodavni okvir u području financiranja političkih stranaka i financiranja izborne kampanje kako bi se provele sve preporuke Skupine zemalja za borbu protiv korupcije Vijeća Europe (GRECO).
479. Trajno riješiti pitanje skladišnog prostora izbornog materijala kupnjom ili kupnjom zemljišta i izgradnjom objekta/skladišta i osigurati neophodna proračunska sredstva za implementaciju.
480. Osigurati proračunska sredstva za investicijsko održavanje zgrade sjedišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
481. Parlamentarna skupština BiH potvrđuje opredijeljenost da podržava rad i čuva neovisnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao tijela čije mjerodavnosti

¹²⁸ <https://www.ohr.int/decision-enacting-the-law-on-amendments-to-the-election-law-of-bosnia-and-herzegovina-16/>

proizlaze iz mjerodavnosti Parlamentarne skupštine BiH, a u smislu daljnjeg osiguravanja financijske, kadrovske i normativno-pravne stabilnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Broj: 04-2-07-10 – 728-1/24
Sarajevo, 23. 05. 2024. godine

Predsjednica
dr. Irena Hadžiabdić

PRILOG 1 – POPIS NORMATIVNIH AKATA

Akti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeni u službenim glasilima

1. Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06-1-07-1-2701-1/22 od 30. prosinca 2022. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 1/23 od 06. 01. 2023. godine)
2. Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća, broj 06-1-07-3-6-1/23 od 05. siječnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 2/23 od 10. 01. 2023. godine)
3. Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore koji će se održati u nedjelju, 05. 02. 2023. godine, broj 06-1-07-2-2594-180/22 od 05. siječnja 2023. godine, („Službeni glasnik BiH“, broj 4/23 od 17. 01. 2023. godine)
4. Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnika općina Bratunac i Vogošća, koji će se održati u nedjelju, 05. 02. 2023. godine, broj 06-1-07-2-2594-216/22 od 18. siječnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 05/23 od 20. 01. 2023. godine)
5. Odluka o utvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji će glasovati putem mobilnog tima za Prijevremene izbore 2023. godine, broj 06-1-07-2-2594-221/22 od 26. siječnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 07/23 od 03. 02. 2023. godine)
6. Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2022. godine, broj 06-1-07-3-28/23 od 03. veljače 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 08/23 od 07. 02. 2023. godine)
7. Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, broj 06-1-07-1-4815/22 od 16. siječnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 08/23 od 07. 02. 2023. godine)
8. Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika, te za načelnike općina Bratunac i Vogošća, broj 05-1-07-1-267-1/23 od 24. veljače 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 12/23 od 24. 02. 2023. godine)
9. Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, broj 05-1-07-1-304-1/23 od 06. ožujka 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 15/23 od 07. 03. 2023. godine)
10. Odluka o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice, broj 05-1-07-1-398-1/23 od 29. ožujka 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 23/23 od 04. 04. 2023. godine)
11. Uputa o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice, broj 06-1-07-1-399-1/23 od 29. ožujka 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 23/23 od 04. 04. 2023. godine)
12. Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice, koji će se održati u nedjelju,

	28. 05. 2023. godine, broj 06-1-07-2-392-4/23 od 05. travnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 25/23 od 11. 04. 2023. godine)
13.	Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Živinice, broj 06-1-07-3-558-2/23 od 25. travnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 31/23 od 05. 05. 2023. godine)
14.	Poslovnik Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (prečišćeni tekst), broj 05-1-02-2-616-2/23 od 04. svibnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 32/23 od 09. 05. 2023. godine)
15.	Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, broj 05-1-02-2-616-1/23 od 03. svibnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 32/23 od 09. 05. 2023. godine)
16.	Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice, koji će se održati u nedjelju 28. 05. 2023. godine, broj 06-1-07-2-392-11/23 od 12. svibnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/23 od 26. 05. 2023. godine)
17.	Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za birače koji glasuju putem mobilnog tima za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice, koji će se održati u nedjelju, 28. 05. 2023. godine, broj 06-1-07-2-392-12/23 od 12. svibnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/23 od 26. 05. 2023. godine)
18.	Odluka o potvrđivanju i objavi broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice, sa stanjem na dan 28. 05. 2023. godine u 24.00 sata, broj 06-1-07-2-392-17/23 od 31. svibnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 41/23 od 09. 06. 2023. godine)
19.	Odluka o potvrđivanju i objavi rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice, broj 05-1-07-1-753-1/23 od 12. lipnja 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 43/23 od 16. 06. 2023. godine)
20.	Odluka o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, broj 05-1-07-1-941-1/23 od 30. kolovoza 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 60/23 od 01. 09. 2023. godine)
21.	Uputa o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, broj 05-1-07-1-941-2/23 od 30. kolovoza 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 60/23 od 01. 09. 2023. godine)
22.	Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, na dan 29. 08. 2023. godine u 24.00 sata, broj 06-1-07-2-935-2/23 od 30. kolovoza 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 60/23 od 01. 09. 2023. godine)
23.	Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na prijevremenim izborima za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, broj 06-1-07-3-1022-1/23 od 27. rujna 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 68/23 od 03. 10. 2023. godine)
24.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izbora u BiH, broj 05-1-02-2-615-4/22 od 05. listopada 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 71/23 od 13. 10. 2023. godine)
25.	Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, koji će se održati u nedjelju, 29. 10. 2023. godine, broj 06-1-07-2-935-5/23 od 11. listopada 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 72/23 od 17. 10. 2023. godine)

-
26. Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za birače koji glasuju putem mobilnog tima za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, koji će se održati u nedjelju, 29. 10. 2023. godine, broj 06-1-07-2-935-7/23 od 19. listopada 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 74/23 od 27. 10. 2023. godine)

 27. Odluka o potvrđivanju i objavi broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, sa stanjem na dan 29. 10. 2023. godine u 24.00 sata, broj 06-1-07-2-935-13/23 od 01. studenog 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 77/23 od 07. 11. 2023. godine)

 28. Uputa o izmjenama i dopunama Upute o utvrđivanju kvalifikacija, broju, imenovanju, obuci i razrješenju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini, broj 05-1-02-2-1385-15/21 od 08. studenog 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 78/23 od 10. 11. 2023. godine)

 29. Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo, broj 05-1-07-1-1164-1/23 od 10. studenog 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 79/23 od 17. 11. 2023. godine)

 30. Odluka o izboru predsjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj 05-1-02-3-1261-1/23 od 21. prosinca 2023. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 3/24 od 12. 01. 2024. godine)
-

**Akti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeni na internet-stranici
www.izbori.ba**

-
1. Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje i provedbu prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnike općina Bratunac i Vogošća

 2. Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske

 3. Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore koji će se održati u nedjelju, 05. 02. 2023. godine

 4. Odluka o odbijanju upisa u Izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za prijevremene izbore koji će se održati u nedjelju, 05. 02. 2023. godine

 5. Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Bihaća, Tuzle, Srebrenika i Zvornika i načelnika općina Bratunac i Vogošća

 6. Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine

 7. Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje za provedbu prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Živinice

 8. Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Živinice koji će se održati u nedjelju, 28. 05. 2023. godine
-

9. Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje za provedbu prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

10. Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika općine Stari Grad Sarajevo

Akti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji se ne objavljuju

1. Politika i sigurnost informacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (broj 05-1-07-5-1076-1/23 od 05. 10. 2023. godine)

2. Smjernice za upravljanje informacijskom sigurnošću informacijskog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (broj 05-1-07-5-1077-1/23 od 05. 10. 2023. godine)

PRILOG 2 – POPIS MATERIJALNIH PROPISA KOJE SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BiH PRIMJENJUJE U PROVEDBI SVOJIH MJERODAVNOSTI

- 1) Izborni zakon Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24)
- 2) Zakon o financiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, br. 95/12 i 41/16)
- 3) Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 61/23)
- 4) Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 i 65/20 i 59/22)
- 5) Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17)
- 6) Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 50/08, 60/10, 32/13, 93/17, 59/22 i 88/23)
- 7) Zakon o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13 i 53/16)
- 8) Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10)
- 9) Zakon o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02, 102/09 i 72/17)
- 10) Zakon o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08)
- 11) Zakon o obligacijskim odnosima (Preuzet od SFRJ „Službeni glasnik RBiH“, br. 2/92, 13/93 i 13/94)
- 12) Zakon o izvršnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03)
- 13) Zakon o proračunu institucija i međunarodnih obveza BiH (donosi se za svaku finansijsku godinu)
- 14) Zakon o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 100/13)
- 15) Zakon o uplatama na JRT i raspodjeli prihoda („Službeni glasnik BiH“, br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17)

- 16) Izborni zakon Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 34/02, 35/02, 24/04, 19/05, 24/12 i 109/12, 45/18 i 18/20)
- 17) Izborni zakon Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 17/08, 43/08 i 49/18)
- 18) Zakon o agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Službeni glasnik BiH“, br. 103/09 i 58/13)
- 19) Zakon o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika u općinama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 19/08)
- 20) Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09)
- 21) Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 97/16, 36/19 i 61/21)
- 22) Statuti općina i gradova
- 23) Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 2/10)
- 24) Zakon o Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 56/08)
- 25) Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08, 103/11, 87/13 i 84/15)
- 26) Zakon o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 56/08 i 58/15)
- 27) Zakon o osobnoj iskaznici državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 16/02, 53/07, 56/08 i 18/12)
- 28) Zakon o političkim organizacijama („Službeni list SRBiH“, broj 27/91 – preuzet u Federaciji BiH)
- 29) Zakon o političkim organizacijama („Službeni glasnik RS“, br. 15/96 i 17/02)
- 30) Zakon o političkim organizacijama („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 12/02, 19/07 i 2/08)
- 31) Zakon o izvršenju proračuna Federacije BiH (donosi se svake godine)
- 32) Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine („Službeni glasnik RS“, broj 65/08)
- 33) Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 29/04, 14/07 i 19/07)

- 34) Zakon o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 42/04)
- 35) Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21)
- 36) Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 94/15 i 78/20)
- 37) Zakon o računovodstvu i reviziji u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 22/16 i 50/18)
- 38) Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, br. 47/14 i 46/16)
- 39) Zakon o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11)
- 40) Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14)
- 41) Kazneni zakoni u BiH
- 42) Zakoni o kaznenom postupku u BiH
- 43) Zakon o javnim nabavama („Službeni glasnik BiH“, br. 39/14 i 59/22)